

17731

324

U-82

M

15 JAN 2010

26 SEP 2006

6230

324

4-82

ԲՈՒՆԵՎԻԿՈՐԵՆ ՆԱԽԱՊԱՏ-
ՐԱՍՏՎԵՆՔ ՀԱՄԱՊՈՍՏՈՒՄԻ
17-րդ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻՆ

ՆՅՈՒԹԵՐ

ՏՈՐԻՆ ԿՈՒՍ. ՈՐԳԱՆԵՐԻ ՀԱՇՎԵՏՈՒ-
ԵՐԸՆՏՐԱԿԱՆ ԿԱՄՈԱՆԻԱՅԻ ՄԱՍԻՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ
»ԿՈՒՆՈՋՈՒՂԻ« ԲԵՐԻ

1071

Տպարան Նոր-Բալայեանի տեղ. տնտես. բաժնի

ՆՈՐ-ԲԱՅԱԶԵՏ

1938 թ.

12 JUL 2013

14731

ՀԱՄ. Կ(Բ)Կ ԲՈԼՈՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒ ԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ

Համկ(բ)Կ Կենսական պլանումի վարժմամբ Համ.
Կ(բ)Կ 17-րդ համագումարը հրավիրվելու յե 1934 թվի
հունվարի 25-ին:

ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ ՈՐԱԿԱՐԳՆ Ե

1. Հաշվետու զեկուցումներ—Համկ(բ)Կ Կենսական
—զեկուցող ընկ.ՍՏԱԼԻՆ, ԿՎՀ—ԲԳՏ-ի—զեկուցող
ընկ. ՌՈՒԶՈՒՏԱԿ, Կենտրոնական վերահսկող Հանձնա-
ժողովի—զեկուցող ընկ. ՎԼԱԴԻՄԻՐՍԿԻ, Համկ(բ)Կ
Վոդնոսեբնի պատգամավորության—զեկ. ընկ. ՄԱՆՈՒ-
ՅԻԼՍԿԻ:

2. Յերկրորդ հնգամյակի պլանը—զեկուցողներ ընկ.
ընկ. ՄՈՒՏՈՆՎ և ԿՈՒՅԲԻՇԵՎ:

3. Կազմակերպական հարցեր (կուսակցական և
խորհրդային շինարարության)—զեկ. ընկ. ԿԱԿԱՆՈՒ-
ՎԻԶ:

4. Կուսակցության կենտրոնական մարմինների ըն-
տրություններ:

ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ ՏԱԼՈՒ ՆՈՐՄԱՆ ՅԵՎ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՐԳԸ

1. Վճարական ձայնի իրավունքով 1 պատգամավոր
կուսակցության 1500 անդամից:

2. Խորհրդակցական ձայնի իրավունքով 1 պատգա-
մավոր 3000 կուս. անդամից:

3. Ընտրությունները կատարվում են կուսակցական
մարզային, խորհրդային հանրապետական կազմակեր-
պությունների կոմիտեներից:

4942-91

ու խորհրդակցությունների ֆադրածիններին, յերկարադա-
 յին ֆադրածիններին և Կարմիր բանակի և ՄԳԳՎ զորքի
 ֆադրածիններին սպասարկման հան յեղած բջիջնե-
 րում, համազումարի համար բնակություններ կառուցում
 են մյուսկուսակցական կազմակերպությունների հետ,
 յերկրային կամ հանրապետական կուսկոններաններում:
 ԿԵՆՏԿԱՐԻ ԲԱՐՏՈՒՂԱՐ՝ ԱՍՏԱՐԻՆ

ԱՏՈՐԻՆ ԿՈՒՍ. ՈՐԳԱՆՆԵՐԻ ՎԵՐԸՆՏՐՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՊԱՏ- ԲԱՍՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՄ Կ(Բ)Կ-Ի ԱՆԴՐՅԵՐԿՈՍԻ ՎՈՐՈՇՈՒՄԸ

1. Առաջարկել Անդրկովկասի հանրապետություններ-
 Ի կոմկուսների և կոմկոմերին և բոլոր կուսակցական
 կազմակերպություններին՝ կուսակցության 17-րդ համա-
 գումարը հրավիրելու մասին հրապարակված Համ Կ(Բ)Կ-ի
 Պենկովի ժողովում կուսակցությունը, ծավալել համա-
 գումարի նախապատրաստման մասնաշաղկուն աշխատանք,
 կազմակերպելով բջիջների գոմբաց կուս. ժողովներ, մի-
 քնակներ, բանվորների մասնաշաղկուն ժողովներ, ֆադրե-
 ր և այլն, յայն ներգրավելով բանվորներին ու կուսակցա-
 կաններին: Այդ ժողովներում քննարկել «ՊԲԱԿԻՆ»-ի
 հոյնքերի 25-ի «ՏԱՍՆՆՈՒՆԲՈՐՈՐԴ» վերնագրով առա-
 քարդր և «Պրավդա»-ի «ՍՈՅԻՍԼԻՍՏԱԿԱՆ ԻՆՎՈՒՍ-
 ՏՐԻՍՏԻ ԲՈՂՇԵՎԻԿՆԵ ՀԱՂԹԱՆԱԿՆԵՐԸ» խմբագրա-
 կան հոդվածը:

Համ Կ(Բ)Կ-ի Անդրյերկոմը Անդրկովկասի բոլոր
 կուսակցական կազմակերպությունների ուսարությունն
 է հրավիրում, վար անհրաժեշտ է ստարին կուս. որդան-
 ների վերաներություն նախապատրաստման ու բնթագի
 ժամանակ, բոլեվիկյան գործնական ինկուտնետություն
 յան հիման վրա, խորն ստուգման յերթակի յուրման-
 յուր կուսակցական կազմակերպության աշխատանք և
 նրա սլոյխար 1933 թ. առադրական պրունների կաստ-
 ման համար:

գործարան, խորհրդակցություն ու կոլեկտիվություն, կու-
սակցություն 17-րդ համագումարը դիմավորի անպայման
և ժամանակին կատարելով տարեկան պլանը:

Համ Կ(բ)Կ-ի Անդրերկրյա տնտեսական շեշտում
է, վոր անհրաժեշտ է վերացնել աշխատանքի վերջին ժա-
նանակներս հետ մնալը նավթի հանույթի և բամբակ-
յի բերահավաքի ասպարհում:

2. Բշխմանում կազմակերպել և լայն ծավալել ին-
տասունգի բրգադների աշխատանք: Այդ բրգադները
աշխատանքի հիմնական բովանդակությունը պետք է լինի
բշխի աշխատանքի այնպիսի ստուգումը, վորն ապահովի
ամբողջ բշխի և յուրաքանչյուր տնտեսիկ կոմունիստի
մարտական աշխատանք, առաջին հերթին արտադրական
առաջադրանքների կատարում, շեխնիկայի յուրացում
ասպարհում, դասակարգային բեկումն և ամեն գույնի
ապրանքների վաճառությունների, հակապետական
սեղանեցների կոնկրետ արտահայտությունների դեմ պայ-
քարելու, գովառականության, հանրային սեփականու-
թյան հափեսական դեմ պայքարելու ասպարհում և այլն:

Ստորին կուս. որգանների վերնաբերության նախա-
դասարանում ու իրականացման ամբողջ աշխատանքը
մախ և առաջ պետք է ոգտագործվի հաջողությամբ իրա-
կանացնելու բնկ. ՍՍՍԽԵԽ ցուցումները նոր շեխնի-
կան յուրացնելու մասին, հանուն վարակական բարձ-
րացանիքների՝ նոր շինարարության և արդյունաբերու-
թյան բոլոր նախատեսներում, տրանսպորտում, խորհ-
րդակցություններում ու կոլեկտիվություններում հասցնե-
լով կուսակցության զգալի նախադասարանությունն ափ-
սի բարձր ասիմանի:

Շեխնիկային սիրապետելու մասսայական տարած-
վածք է շաղկապել շեխնիկական բնությունների կազ-
մակերպման հետ, դարձնելով կոմյունիստական այդ
նախաձեռնությունն բնդհանուր բանվորական գործ, ել
ավելի ծավալելով բանվորական լայն մասսաների ար-
տադրական նախաձեռնությունը (ուսցիոնալացման շուր-

ժամը, բանվորական առաջարկների հավաքումը, ինքնա-
պարտավորեցումները և այլն):

3. Առաջարկել «ԶԱՐՅԱ ՎՍՍՈԿԱՅԻ» և հանրապե-
տական ու քաղաքային բերքերի խմբագրություններին՝ աշ-
խատանքի ծավալել ստորին կուս. որգանների վերնաբե-
րական կամպանիայի նախադասարանում հարցերի շուրջը:

4. Կուս. որգանների վերնաբերությունը սկսելու ժամ-
կեսը վարժել լրացուցիկ կերպով:

ՍՏՈՐԻՆ ԿՈՒՍ. ՈՐԳԱՆՆԵՐԻ ՀԱՇՎԵՏ- ՎՈՒԹՅԱՆ ՈՒ ՎԵՐԸՆՏՐՈՒԹՅԱՆ ՆԱ- ԽԱՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ ԿԱ- ՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

ՀԿ(Բ)Կ ԿԵՆՏԿՈՍԻ ԲՅՈՒՐՈՅԻ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ ՄԵԿԻ ՎՈՐՈՇՈՒՄԸ

1. Համ Կ(բ)Կ Անդրեյեմի սույն քվի նոյեմբերի 28-ի վորոժման հիման վրա, վոր հրապարակված է «Զարիս Վաստկայի մ/թ. նոյեմբերի 29-ի համարում, առաջարկել բոլոր Բաղվածներին, Երջաններին, Խորհրդ-սնաւորյուններին և Երանապորթի, ՄՏԿ-ների Բաղբաժնե-ներին անհապաղ ձեռնարկել ստորին կուսարգանների հաժվեժվորյան ու վերընտրւոյան կատարման հախա-պատրաստական աշխատանքին այնպիսի ճաշով, վոր հախապատրաստական ամբողջ աշխատանքն ալաւժի մինչեւ դեկտեմբերի 15-ը:

2. Առաջարկել Հայաստանի բոլոր կուս. կազմա-կերպորյուններին՝ հախապատրաստական Երջանում բը-ջիջների բաց նիստերում Բննարկել կուս. որդանների հաւկեժու վերընտրական կամպանիայի խնդիրները, հիմնվելով «Պրավդա»-ի նոյեմբերի 25-ի «ՏԱՄՆՅՈՒՆ-ԲՈՐԻՒՆ» վերջագիրը կրող առաջնորդողի վրա, Ուկրային-կայի Կ(բ)Կ Կենտկոմի և ԿՎՀ-ի պիեկուսի բանաձեւի վրա՝ «Ազգային Բաղախականւոյան իրականացման առ-դանները յեւ մասկա խնդիրներն Ուկրայինայում» նյութի մասին և «Պրավդա»-ի նոյեմբերի 28-ի «Լենին-յան ազգային Բաղախականւոյունը հաղթանակում է» վերնագրով առաջնորդողի վրա:

Իրա նեւ միասին, ձեռնարկուրյուններում, Խորհ-սնեժուրյուններում և Կոյսնեսնուրյուններում կատակ-ցուրյան 17 համագումարի հախապատրաստումը կատա-րել, կազմակերպելով այն ժողովներ, միեինգներ, մա-սայական հաժվեժներ և այլն մարթագիայի յեմբարկե-լով մասնաներին՝ արտադրական պլանները կատարելու և գերադասարելու համար:

3. Բոլոններում ինքնասուզման աշխատանքը հա-շողուրյամբ կատարելու նպատակով առաջարկվում է կազմել նեժեկայ բրգաղներ՝ (5-ից պակաս անդամ ունեցող բոլոր բրգաղ չի սեղծում):

Ձեռնարկուրյուններին, Երանապորթի և Խորհեժե-սուրյունների կուս. կազմակերպուրյուններում՝

ա) Արտադրւոյան ճիւղերին յարաջնելու պապա-րիզում կուս. կազմակերպուրյան կատարած աշխատան-քը ստուգող բրգաղ (աշխատանքի արտադրականւոյունը, ճիւղերին չի ալմեժել, արտադրուրյուններ յիւկոտար կարողուրյանը չի աշխատել, ճիւղերին առապաղանդ, արտադրանքի վորտը և ինքնաժեք, ձեռնարկուրյուն-ների աղձիկայունները կատարումը, կոմունիստներ ա-վանգարդային զերո և այլն):

բ) Կուսարական-դասխարակալան ապարիզում կուս. կազմակերպուրյունների աշխատանքը ստուգող բրգաղ (Մարտ Լենինյան դասխարակալուրյուն, բանվոր-ների կուլտուր-կենցաղային ցառաարկում, աշխատանքի սոց. ձեւեր այլն):

ԿՈՒՏՆՏԵՍԱՅԻՆ ԲԶԻՂՆԵՐԻ ԳԾՈՎ

ա) Կոյսնեսնուրյունների կազմակերպական-ճնե-ստիկան ամբաղնրման ուղղուրյամբ կուս. կազմակեր-պուրյան կատարած աշխատանքի ստուզման բրգաղ (դեկանվար կադրերը, կոյսնեսնուրյունների մաժուրը դա-աղարդայուններ խորը և կուլակային տարերից, հաւ-վառման գրվածք, աղտկանոններ և ցանապիսուրյան արմատուրյունը, գյուղատնտեսական մեկնաների ու գոր-ծիկների անվար պահպանումը, Երանապորթի ու գյու-

պատճենտեղան այլ մեհենաների տեսնելու յուրացումը յեկամուսների ճիշտ բաժնուր, արտադրական պլանները կատարումը, գարնան կամ պամբայի նախապատրաստումը, կոյսնեստուրյունների ոգնությունը կովագուրի կոյսնեստականներին՝ կով և բաշուններ ձեռք բերելու ասպարիզում, նախապատրաստությունը նման վա համար, նանրային հոտի խնամքը, կոմունիստի ավանգարդային զորք կոյսնեստական արտադրության մեջ և այլն:

բ) Ներկուսակցական աշխատանք և կոյսնեստականների սոցիալիստական դաստիարակման աշխատանք տնտեսական բրիգադ (սոցիալիստական սեփականության պատգամությունը որեւէ կերպումը և պայքար կոյսնեստության գույրը հափեսակողների դեմ, աշխատանքային կարգապահության ամրացումը, սոցմրցումն ու հարվածայնությունը, պայքար գործախմբների և յուրերի կուլակային ազդեցության դեմ, կոյսնեստական աշխատանքի առանձին նակատամետում, կոմունիստների և անկուսկոյսնեստականների ու կոյսնեստակների բնդդրելումը կուս. լուսավորության ցանցում, բրիգադների աշխատանքը, կուսկազմակերպիչներ և կուսկաբակների աշխատանքը, կոմիտեական բջիջներին ցույց տրվող ոգնությունը և այլն):

4. Խորհրդային, առեկտրա-կոոպերատիվ, ԲՈՒՀ-ական և այլ բջիջներում սեղծել ճման որեւէ բրիգադաներ, մասկի առնելով յուրաքանչյուր առանձին կուսակցական կազմակերպության կոնկրետ խնդիրները (պայքար բյուրոկրատիզմի դեմ, բանվորների ու կոյսնեստականների կառիքների ապաստարկման հարցերը, պայքար զատակարջայնորեն խորթ արեւի դեմ, ապրանքատար ցանցի նիւս կազմակերպումը, պայքար վասնումների ու հափեսակումների դեմ, աշխատանքի սոցիալիստական նկերը, ԽՍՀ չափով և իրականացվել Միության կենտրոնի ղեկից բարձրագույն ու միջնակարգ դպրոցների մասին, ԽՍՀ չափով և իրականացվել Համ Կ(բ)Կ կենտրոնի վարումը՝ զյուղատնտեսական ԲՈՒՀ-երի մասին, ուսման

վարակը, ուսանողների և արտադրական-գաստու կազմին կենցաղային ապաստարկումը և այլն):

5. Նախապատրաստական աշխատանքներն ավելի լավ կազմակերպելու և կատարելու՝ բոլոր կամունիստներին այդ կամպանիային առավելագույն չափով ներգրավելու նպատակով առաջարկել հաղկումներին, օրգանային կոմիտեներին և հաղ. բաժիններին՝

ա) Միջնակ դեկտեմբերի 5-ը գումարել բջիջների հարուստների խորհրդակցություն, հրահանգներ տալու կուսկազմակերպությունների հաւկեսու-վերքնատական կամպանիայի իրականացման կարգի մասին:

բ) Բոլոր բջիջներն ապահովել օրգանների ու հաղ. բաժինների կողմից ամրացված պատասխանատու լեկիներով, գործնական ոգնություն ցույց տալու բջիջների հաւկեսու-վերքնատական ժողովներն անցկացնելու գործում:

5) Տեղական և կենտրոնական մամուլում լայնորեն յուրաքանչյուր ինքնատուգման բրիգադաների աշխատանքը, հաւկեսու-վերքնատական կամպանիայի նախապատրաստման ու իրականացման բնրացքը:

6) Ստորին կուս. կազմակերպությունների նախապատաստումը և վերքնությունները կատարելու նպատակ դնել ել ավելի ուժեղացնել կուս. կազմակերպությունների ուսողությունը, կուսակցության գուման նախապատրաստությունը:

7) Կենտրոն պարտավորեցնում է բոլոր կուսկազմակերպություններին՝ բոլեկիկյան ինքնաինքնատության նիւս վրա, ծավալելով սոցմրցումն ու հարվածայնությունը, այնպես կազմակերպել ստորին կուսկազմակերպությունների վերքնությունը նախապատրաստությունը վար ապահովի 1933 թվի արտադրական բոլոր պլանների անպայման կատարումն ու գերակատարումը, յուրաքանչյուր գործարանում, խառնատնտեսության ու կոյսնեստության մեջ:

ԱՏՈՐԻՆ ԿՈՒՍ. ՈՐԳԱՆՆԵՐԻ ՀԱՇՎԵՏՈՒ- ՎԵՐԸՆՏՐԱԿԱՆ ԿԱՄՊԱՆԻԱՅԻ ՆԱԽԱ- ՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Հ Կ (Բ) Կ ՄԱՐՏՈՒՆՈՒ ԶԲԶԿՆՄԻ ՎՈՐՈՇՈՒՄԸ

1. Համաձայն Համկ(բ)ԿԿ Անդրդերիումի ս/թ. նո-
յեմբերի 28-ի և ՀԿ(բ)ԿԿ ս/թ. դեկտեմբերի 1-ի վորո-
շումների, վորոնք հրապարակված են «Զարյա Վաստա-
կա»-ի ս. թ. նոյեմբերի 25-ի համարում և «Թ.Հայաս-
տան»-ի դեկտեմբերի 2-ի ու ստորին կուս. որդաննե-
րի հաշվետու-վերընտրական կամպանիայի նախապատ-
րաստական աշխատանքների մասին շրջկոմի բյուրոն
վորոշում է՝

2. Ստորին կուս. որդաններին հաշվետու վերընտ-
րական կամպանիայի նախապատրաստական աշխատանք-
ները կատարել ս.թ. դեկտեմբերի 9—15-ը: Առաջարկել
բոլոր կուս. արտադրական և տեղիտորայ ըջիջներին,
կուս. թեկ. խմբակներին, կուս. կոմ. կորիզներին, ըջիջ-
ների դանրաց նիտերում, քննել կուսակցության 17-րդ
համագումարի հրավիրելու մասին հրապարակված
Համկ(բ)Կ. կապակցությամբ ու կուս. ստորին որդան-
ների հաշվետու-վերընտրական կամպանիայի խնդիր-
ները հիմնվելով «ՊՐԱՎԴԱ»-յի նոյեմբերի 25-ի
(17-րդ) վերնագիր կրող առաջնորդողի վրա, Ուկրաին-
այի 4(բ)Կ ԿԿ. և ԿԿՀ-ի պլենումի բանաձևի հիման
վրա («Ազգային քաղաքականության իրականացման
արդյունքների և մոտակա խնդիրների Ուկրաինայում»
նյութի մասին և «ՊՐԱՎԴԱ»-յի նոյեմբերի 18-ի «Լե-
նինյան ազգային քաղաքականությունը հաղթանակում
է» վերնագրով առաջնորդողի ընկ.Բերիայի հովածի:

3. Բոլոր արտադրական կոլխոզային ըջիջներում
կազմել 3 հոգուց բաղկացած ինքնուսուզող հանձնա-

ժողովներ, վորոնք շրջկոմի ամրացված ընկերոջ ղեկա-
վարությամբ մինչև դեկտեմբերի 15-ը պետք է պարզեն
հետևյալ խնդիրները.

ա) Խնչպես և պայքարում բջիջը — ամբողջնե-
կոլխոզը ղեկավար կազդերով.

բ) Խնչ և արել բջիջը կոլտնտեսությունը տնտեսա-
գային խորթ և կուլակային տարրերից մաքրելու համար.

գ) Խնչ վերակառուցել և հաշվառման աշխատանքները.

դ) Խնչպես և կիրառվում ագրոտեխնիկայի գյու-
ղատնտեսական մեքենաների և ընդհանրապես կոլխոզի
սոյ. գույքի պահպանումը.

ե) Վերքան ճիշտ և կատարված չեկամի բաշխումը.

զ) Խնչպես և կատարվում գաղանադանի նա-
խապատրաստական աշխատանքները.

է) Խնչպես և կատարվում կուս. վորոշումները,
կովադուրի կոլտնտեսականներին կով և թնչուններ
ձեռք բերելու մասին.

ը) Խնչպես և նախապատրաստվել կոլխոզը ձրմ-
անը ինչպես և խնամվում կոլխոզի հորիերը, Խնչով
և արտադրություն կամունիստների ավանդաբաշխի

դերը կու. արտադրության մեջ, Խնչպես և պայքարում
բջիջը կոլտնտեսական վերելքի համար, գույքի համաշու-
կումների, լոգերի դեմ, Խնչ և արված կարգապահու-

թյունն ամրացնելու գործում, սոցմրցման ու հարվածա-
յության ծավալման համար, Խնչպես և ընթանում քաղ-

դաս. աշխատանքները, ընդգրկված են անդրոք բոլոր կ-
մունիստները, անկուս. կոլտնտեսական տեղիվը, կոլ-

անտ. քաղ. խմբակներում, նրանց հաճախումները, պա-
րապմունքները բովանդակությունը, Խնչպես և աշխա-

տում բրիգադներում կուս. խմբակներում կուս. կազ-
մակերպիչները. Խնչով և արտահայտվում կուս. բջիջի

ղեկավարությունն ու գործնական ոգնությունը ԼԿՅԵՄ
բջիջներին ու ստորին ողակներին:

5. Հաշվետու-վերընտրական կուս. նախապատ-
րաստական աշխատանքների առթիվ ժողովի միասնա-

կան որը սահմանել արտադրական բջիջների համար
դեկտեմբերի 10-ին, տեղիտորիայ և հիմնաբեռյին

բիլլներին դեկտեմբերի 11-ին, քաղ. որ հրավիրել
դեկտեմբերի 12-ին:

6) Առաջարկել «Կոլխոզուղու» խմբագրութեան և
բոլոր պատի թերթերին լուրջ կերպով լուսաբանել
ինքնաստուգող բրիգադների աշխատանքները. հաշվե-
տու ու վերընտրական կամպանիայի նախապատրաստ-
ման ու կատարման ընթացքը:

7) Առաջարկել բոլոր բիլլներին և շրջկոմի կող-
մից ամրացված ընկերներին, հաշվետու-վերընտրական
կամպանիայի ընթացքում սրել վողջ կազմակերպու-
թեան ուղղորդութեանն ու դրան նախապատրաստ-
ման աշխատանքների վրա— գյուղատնտեսական, կու-
տնտեսական առողջ վերելք ստեղծելու համար, կու-
տնտեսականներին ունեւոր դարձնելու ուղղութեամբ և
և բերքատուութեանը բարձրացնելու, գրա հեռ միա-
սին բոլորիկացնելու կոլտնտեսութեանը: Տերիտորիալ
և հիմնարկային բիլլներում կազմակերպել ինքնաստու-
գող բրիգադներ. հաշվի առնելով յուրաքանչյուր կուս.
բիլլի խնդիրները, որինակ՝ ինչպես և պայքարում
բյուրոկրատիզմի դեմ, ինչպես են սպասարկվում կու-
տնտեսականներին և մենատնտեսներին, ինչպես և պայ-
քարում գասակարգային խորթ ելեմենտները դեմ, ինչ-
պես և պայքարում սոց. պոլքի հափշտակումների դեմ,
ուղղորդութեան բեմեմելով այդ խնդիրների վերացման
համար:

8. Դեկտեմբերի 9-ին հրավիրել բոլոր կուս. բը-
լիլները քարտուղարների, թեկ. խմբակների ղեկավար-
ների, կուս. ԼիՅՆՄ կորիզների կազմակերպիչների ու շրջ-
կոմի կցված ընկերների հրահանգչական խորհրդակցու-
թեան, ուր լուրջ կերպով պարզաբանել նրանց կուս.
որգանների հաշվետու-վերընտրական աշխատանքների
խնդիրները:

9. Բյուրոների հաշվետու ու վերընտրական կամ-
պանիայի առթիվ տալ լրացուցիչ հրահանգ, առաջար-
կել կուսշրջկոմի կազմ բաժնին, վերոհիշյալ հրահանգ-
ները կիրառելու բոլոր բիլլներում:

Կուս. օրվամբ հաշվարկ: Ս. ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

ՏԱՍՆՅՈՒԹՅԵՐՐՈՐԴԸ («ՊՐԱՎԴԱ»-Ի ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՂԸ ՀԵՌԱԳՐՈՎ)

Համ Կ(բ)Կ Կենտրոնական Կոմիտեյի յերեկ «Պրավ-
դա»-յում հրապարակված վորոշումը՝ 17-րդ կուսակցա-
կան համագումարը բացելու ժամկետի և նրա որակա-
րի մասին, նշանակալից անցք և կուսակցութեան
կյանքում: Ավելի քան յերեք տարի անցավ վերջին
կուսակցական համագումարից: Կարծես այնքան էլ յեր-
կար ժամանակ չէ, սակայն պատմական ինչպիսի ե-
րապ ենք անցել: Ընկ. ՍՏԱՆԻՆԸ 16-րդ համագումա-
րում իր տված քաղաքական ղեկուցման մեջ, վերլու-
ծելով մեր տնտեսութեան բուռն աճումը, նախադու-
շացրել և ընկերներին մեր արդյունաբերական դար-
դացման մակարդակի մասին սխալ յեզրակացութեան-
ներ անելուց: Խորհրդային Միութեանը շարունակում
եր մնալ առավելապես ագրարային յերկիր, տեխնի-
կապես ու տնտեսապես հետամնաց յերկիր: «Մենք
սոսկալի հետ ենք մնացել կուլիտալիստական առաջա-
վոր յերկրներից մեր արդյունաբերութեան զարգացման
մակարդակով»—այս և ընկ. ՍՏԱՆԻՆԻ յեզրակացու-
թեանը 1930 թվականին:

Անցյալ յերեք տարվա ընթացքում, ուղղակի
տաանյակ միլիոնավոր աշխատավորների աչքի առջև
մեծագույն հեղափոխութեան կատարվեց մեր կյանքի
բոլոր ասպարիղներում: Կարծես մոգական գովազատով
շարժման մեջ են դրվել հազարավոր տարիներ թագնը-
ված հզոր արտադրական ուժերը: Կառուցվեցին միա-
դաժուլման, եներգետիկայի, քիմիայի ու մեքենաշի-
նութեան խոշորագույն հսկաներ, վորոնցից շատերը
շատ հեռու անցան յեվրոպական տեխնիկայից: Խոր-
հրդային Միութեանն անցավ առաջավոր ինդուս-
տրիալ յերկրների առաջին շարքը:

իր նուշնիսկ լափադույն ժամանակները կապի-
տալիզմը մի կերպ քարշ եր տալիս իր գոյութունն
համեմատած սոցիալիստական ինդուստրիալի վերելքի
գլխավոր տեմպի հետ: Մեր մեքենաշինական արդյու-
նաբերությունը, ամբողջ ժողովրդական տնտեսության
սոցիալիստական վերակառուցման աչք հիմնական բա-
ղան, այնքան աճեց, վոր իր արտադրանքի ծավալով
գրավեց յերկրորդ տեղն աշխարհում: Ինչ վերաբերում
է գյուղատնտեսական մեքենաշինությանը, ապա վեր-
ջինս վոչ միայն իր արտադրանքի ծավալով, այլ և
տեխնիկական մակարդակով առաջին տեղը գրավեց աշ-
խարհում: Խորհուրդների յերկրի աչք առաջնեկը կա-
րող և կուսակցության 17-րդ համագումարին ղեկուցեց
թե իրականացրել և կուսակցության պատմական լու-
ղունը՝ «նախել և անցնել»: Պատահականորեն չէ, վոր
գյուղատնտեսական մեքենաշինության արդյունաբե-
րությունն աշխարհի առաջնատեղն զնացեր: Յերկու համա-
գումարների ժամանակամիջոցում լենինյան կենտկոմի
իր ամբողջ ուշադրությունն կենտրոնացրեց այն հա-
կառության վերացման վրա, վորը գոյութուն ուներ
արդյունաբերության արտադրության հասարակական
ձևի՝ խոշոր սովխոզիստական ինդուստրիալի և գյու-
ղատնտեսության արտադրության հասարակական ձևի
ամենապրիմիտիվ տեխնիկայի վրա հիմնված մասը,
ցիրուցան գյուղացիական տնտեսության միջև: Այդ
խնդիրը հնարավոր չէր լուծել առանց արվատացնելու
մասսայական մասշտաբով գյուղատնտեսական մեքենա-
շին և տրակտորներ արտադրող առաջավոր ինդուս-
տրիան:

Հարյուր հազարավոր տրակտորներ և գյուղատն-
տեսական բարդ մեքենաներ աշխատում են այժմ սոցիա-
լիստական դաշտերում: Կոլտնտեսական կարգերը, հիմնա-
կանում վերացնելով կուլակությունը, վորպես դասա-
սակարգ, հաղթանակ տարան վերջնականապես Մի-
միայն ընթացիկ տարվա տասն ամսում կոլտնտեսու-
թյուն մտան մոտ մի միլիոն գյուղացիական տնտե-

տնություններ: Հեղափոխության դուրսն աշխարհ
հերկեց՝ սոցիալիստական դաշտերը, վոր գոյություն
կապիտալիզմի արմատները վերջնականապես կտրվե-
ցին: Լենի. ՄՏՍՄԻՆԻ նախաձեռնությամբ կազմակերպ-
ված ՄՏՀ-ների ու լուծմանտեսությունների քաղա-
միական արհեստիցին կուլակային թափթիվների
ջախջախումը և ամուր հիմք տեղեկեցին սոցիալիստա-
կան հողատիրության ծաղկման համար: Ծախսվել հա-
զարավոր կոլտնտեսություններ, կենտրոնացվել մեր
առաջնորդի լույսնեղը արդեն ընթացիկ տարում դար-
ձան բուլղեիկյան կոլտնտեսություններ, իսկ կոլտնտե-
սականները՝ ունեցի:

Գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակա-
ռուցմանն ուղեկցում է աշխատանքի բաժանման հակա-
յակառակ խորացումը: Այդ առանձնապես ակներև է գյու-
ղատնտեսության մեջ: Յնթե՛ն առաջ մենտնառն ինքն
ևր փորփրում իր դաժաճային հողամասը, ինքն ևր հեր-
կում, ցանում և հավաքում հաղահատիկը, նորոգում
ևր իր պտղը ինվենտարը, ինամում ևր անասունը՝ մի
խոտքով մնալի ևր կատարում բոլոր տարբեր գյուղա-
տնտեսական աշխատանքները, ապա այժմ հիմնովին
փոխվել և պատկերը: Տրակտորիստները, կոմբայ-
նիլը մեխանիկները, բրիկադիկները, կիտոնները և
այլն, ամմիջականորեն վկայում են, վոր մասսայաբար
մասնագիտացվել են արտադրական տարբեր պրոցես-
ները: Այդ նպաստում է կոլտնտեսական արտադրու-
թյան վերափոխման աճմանը և աշխատանքի արտադրու-
կանության խոշոր լարձրացմանը: Գործակցության
նոր ձևը հեշտացրեց աշխատավոր գյուղացու աշխա-
տանքը: Կոլտնտեսությունն ստեղծեց արտադրական
նոր, տվելի բարձր ուժ, վորը բազմապատիկ գերազան-
ցում է կոլեկտիվներում միացյալ առանձին արտադրող
ուժերի մեխանիկական ուժից:

«Աշխատանքի բաժանման հիմունքները և լինում, —
գրում են Մարքսը և Ենգելսը՝ Կոլտնտեսական իդեոլո-
գիայի մասին»

գիպումն, — արդյունաբերական ու արհեստական աշխատանքի բաժանումը հողագործական աշխատանքից և դրանով իսկ քաղաքի բաժանումը պուլից, նրանց շահերի ներհակությունը»:

Այդ՝ կապիտալիզմի պայմաններում:

Սոցիալիստական տնտեսության մեջ, վորը հիմնված է տեխնիկայի հզոր աճման և մարդկանց արտադրական հարաբերությունների նոր ձևերի վրա, աշխատանքի բաժանման պրոցեսները տալիս են այլ արդյունքներ: Տասնյակ միլիոնավոր դյուղացիներ վտառ գրին կոլեկտիվ տնտեսության կազմակերպման ուզին, բարձրացրին աշխատանքի արտադրականությունը և իրենց կյանքի մեղադրակը աշխատելու ինչպիսիքը չի չեղել պատմության մեջ: Այժմ կոլտնտեսությունների մեջ միացած աշխատավոր գյուղացիները մոտեցան բանվոր դասակարգին: Քաղաքի և գյուղի ներհակությունը, վորը հիմնված է արտադրության միջոցների մասնավոր սեփականության վրա, ավելի ու ավելի յի ջնջվում:

Պատմական փայլուն քննություն բռնեց Լենինի ու Մտալինի տեսությունն առանձին վերցրած մի յերկրում լիակատար սոցիալիստական հասարակություն կառուցելու հնարավորության մասին, մի տեսություն, վորը յենթարկվում էր արեղիխաների ու ամեն գույնի ուղորառնիստների ամենակատաղի գրոհներին: Այդ տեսությունը անյլունաքար է կազմում մեր ամբողջ աշխատանքում: Ընկ. Մտալինի մատուցած ծառայությունը, վորը կրասիկ հասակությանը մշակեց պրոլետարական հեղափոխության տեսության այդ կարևորագույն հարցը, այն է, վոր նա ամբողջ կուսակցությունը վտառ հանեց ի պաշտպանություն գիտական սոցիալիզմի այդ նոր նվաճման, ջախջախեց բոլոր և ամեն տեսակ ուղորառնիստներին, պրոլետարական դեկտատուրայի թշնամիներին: Խոսքը վերաբերում էր հեղափոխության բախտին, Խորհրդային Միության զարգացման յերկու ուղիներին՝ հեռ գեղի կապիտա-

լիզմը, թե՛ առաջ գեղի սոցիալիզմը: Բուլշեիկյան հաղթանակների արիումֆը հանդիսանում է մեր սիրելի առաջնորդ ընկ. Մտալինի, մեր ժամանակվա մեծագույն տեսաբան ընկ. Մտալինի արիումֆը, հաղթական սոցիալիստական հեղափոխության անդամաճան գեղատարի արիումֆը:

Յերկրորդ հնգամյակում Խորհրդային Միության ժողովրդական մասսաները վերջնականապես վերացնում են կուլակությունը վորպես դասակարգ և ավարտում են համատարած կոլեկտիվացումը, պատմական ասպարեզից անհետանում է մեր հետհոկտեմբերյան եկոնոմիկան ընդթափող յենինյան հինգ հուլիսավոր տրեստեակարգերի, սխտեմը, վորտեղ բացահայտորեն գերակշռում են մանր բուրժուական տարրերը: Այլևս, դյուլություն չի ունենա արտադրության միջոցների մասնավոր սեփականություն: 17-րդ կուսակցական համագումարը վերջնական դատավճիռ կտա նրան: Յերկրորդ հնգամյակը հիմնովին կվոջնացնի դասակարգային տարբերություններ ու շահագործում ծնող պատճառները: Հանրային սեփականությունը հանդիսանալու յե սեփականության միակ ձևն ամբողջ ժողովրդական տնտեսության մեջ:

Մեծ են բանվոր դասակարգի յնդիրները յերկրորդ հնգամյակում: Մենք պետք է տեխնիկական վերակառուցման յենթարկենք մեր ամբողջ ժողովրդական տնտեսությունը մեր սեփական ծանր արդյունաբերության ուժերով, մի հանգամանք, վորը պահանջելու յե հսկայական հիմնական ներդրումներ: Այդ նշանակում է, վոր մենք վոյ միայն պետք է կարողանանք լավ կառուցել նոր ձեռնարկություններ, այլև յուրացնել առաջավոր տեխնիկան: «Այդ նշանակում է, վոր յերկրորդ հնգամյակը, յեթե նա ուզում է յուրջ հաջողություն գտնել, պետք է յրացնի նոր յինարարության երկայն յոգունգն նոր յոգունգով՝ յուրացնել նոր ձեռնարկությունները, նոր տեխնիկան» (Կենտկոմի ու

Եւ ի հոգեւոր պիւնումն բանաձևից): Այդ և այժմ
 երբ անտանգր: Կապիտալիզմն իր կոնկրետ բնոյթայն
 ու արտադրութեան անարխիալով և ճգնաժամերով ան-
 չար վատնում բանարական ուժը և արտադրութեան
 միջոցները: Պրանային տնտեսութեանը բացի այլ հան-
 քամանքներէ, մեզ հնարավորութիւն և տալիս, հո-
 վասար միջոցներ մտնելով զոչի չափով ավելի ար-
 տադրական արդունք ստանալ քան կապիտալիզմ
 աշխարհներում: Բովական և յեկե հնազանք աշխարհ-
 ժանութ փաստի վրա, վոր թորհրդային Միութեանը
 վորն իր տեխնիկայի մակարդակով դեռ չի գերազան-
 ցել Յեկոնայի առաջավոր յերկրներին, արդեն առա-
 ջին հնգամյակի վերջին յերկրորդ տեղը դրածից ար-
 խարում արդունարեւութեան քնդհանուր արտադրան-
 քով: Այդտեղ իր դերը խաղացի մոչ միայն կապիտա-
 լիստական յերկրների հարաձուռն ճղածածոր, ինչպիսի
 յենթադրում են մի քանի քննիչներ, այլ և թորհրդային
 Միութեան արտադրական ապարատի պրանային սո-
 ալագործման առաջնութեան նկատմամբ:

Նոր տնտեսական յարաբերութեան համար մղվող պայ-
 քերը մեր առաջ քաջում և անսպասեղերման վորտեք
 հնարավորութեան են տալիս ավելի լրիւ սոցալագոր-
 ձելու սոցիալիստական սխառնի առաջնութեան նկատմամբ
 ավելի արագորեն իրականացնելու մեր ինչկերը՝ ճնա-
 նել և առաջ անցնել: Մասինդաշի ու թարկով
 տրակտորային գործարանների փորձով, Մոսկվայի և
 Դորկու ավտոմոբիլային գործարանների փորձով, ամ-
 րող յերկիրն ակնառու դաս և վերցնում, թե ինչ և
 տալիս ձեռնարկութեանների արտադրական կարողու-
 թեան տիրապետում: Այժմ այդ գործարանները ար-
 տադրում են յերկու անգամ ավելի տրակտոր ու ավ-
 տոմոբիլ, քան իրենց գործարկման առաջին շրջանում:
 Յեկ այդ հասկանալի յե՛ անփոփոխ թվով դազգայն-
 ներով և թերեւ ավելի փոքր թվով բանվորներով:

Տեխնիկային մենք պետք և տիրապետենք առանց

բացառութեան բոլոր բնագալստներում՝ նոր շինարա-
 յութեան մեջ, արդունարեւութեան մեջ, արանագոր-
 տում, կոսմոսնաութեաններում ու խորհանտեսութեան
 ներում: Ավելորդ չի լինի, յեթե մեր անտեսապիտան-
 էր հաշիւին, թե քանի տասնյակ հազարավոր սոսկ-
 առ, բնականիւր ավտոմոբիլ, շաքարչ, վագոն և այլն
 կատարւմ մեր յերկիրը, (բնաւոցի առանց հատուկ ծախ-
 ւերի), յեթե բանվորներն ու կալանտեսաններն ին-
 ճապիս ինչպիս վայել և տեղերին, սովորեն վարելի
 այդ մեքենաների հետ, տիրապետեն առաջին հնգամ-
 յակում ստեղծված արտադրական ապարատին: Ուստի
 15-րդ կոսմոսագործարի համար թերեւ լավագույն
 նկերը կլինի մեր կոսմոսական կազմակերպութեան
 ներք լուրջ աշխատանքն այդ պոտասխանատու ճա-
 կատանում: Մասնային արշավ կազմակերպել
 տեխնիկային տիրապետելու համար և պատրաստել
 տրակտորիստներ ու կոմբայնավարներ, ըստ ամենայնի
 թշաւցութեանց ցույց տալ կոմբայնութեան նախա-
 ձեռնութեանը, վորը կազմակերպում և «տեխնիկական
 բնութեաններ», սարտադիր կերպով սովորեցնել բան-
 վորներին տեխնիկական միջնութեան՝ ահա թե ինչ և
 պահանջվում այժմ: Դա չի կարող չանդարադանալ աշ-
 խատանքի արտադրականութեան անման վրա,
 ինքարժեքի իջեցման վրա, արտադրական
 ու ֆինանսական պլանի կատարման վորակա-
 կան բոլոր ցուցանիշների բարելավման վրա: Մեծ
 փարգացում կատարւմ թեթե և աննդի արդունարեւութե-
 թեանը: Յերկրորդ հնգամյակի առաջին տարվան գո-
 ղակցում և արդունարեւութեան ու գյուղատնտեսու-
 թեան նոր հզոր վերելքը: Հեղափոխութեանից հետո
 առաջին անգամ ծանր արդունարեւութեանը վերա-
 ցրեց արտադրութեան սեզոնային նվազումն ամառվո
 շրջանում, հեղափոխութեանից հետո առաջին անգամ
 տասնյակ միլիոնավոր կոլանտեսականներ իրապիս
 աշխատանքի լծվեցին սոցիալիստական հողագործու-
 թեանը լրջորեն բարձրացնելու համար և սեկորդային
 վեր բառվութեան հասան:

Բանվորների ու կոլտնտեսականների արտադրա-
կան իսկական վոգեկորութիւնն ավելացրեց մեր սե-
ռուրաները և արդեն այժմ հնարավորութիւն է տալիս
խոշոր չափով բարձրացնելու աշխատավորների կյան-
քի նյութական մակարդակն ու կուլտուրական պայ-
մանները: Պետք է ստավկազույն չափով ոժան-
դակել և զարգացնել քաղաքների ու բանվորա-
կան ավանների մրցութիւնը՝ կոմունալ որնակելի
ապաստակման ապարդիւրում, նոր բաղնիքների կա-
ռուցման, տների վերանորոգման, փողոցների սալա-
կառուցման ապարդիւրում և այլն: Մենք—սակեր ընկ-
Մատլինը Ոգեսայի մարդի առաջավոր կոլտնտեսա-
կանների պատվիրակութեան հետ իր ունեցած գրույ-
ցում,—այսուհետև յերկու-յերեք անգամ ավելի լայն
ապաման առարկաներ ենք բաց թողնելու: Այդ ուղ-
ղութեամբ շատ գործ պետք է կատարի տեղական ար-
դունարեութիւնը: Անհրաժեշտ է ստավկազույն
չափով զարգացնել վերջինս: Այդ կազմապարտելի մեք-
ուսները, նոր հնարավորութիւնների անսահման առ-
աքարեղ կրանա աշխատավորների բարեկեցութեանը
բարձրացնելու համար: Տեղական գործկոմիներ և կու-
սակցական կազմակերպութիւններ, խոսքը ձեզ է
պատկանում, կուսակցական համադրումարը ղեկավորե-
ցեք բոլշևիկյան գործով՝ ձեր արդունարեութեան
մասնաշաղկան զարգացմամբ, ոգտագործեցեք գոյու-
թիւն ունեցող սեռուրաները, գտեք նորերը: Հատուկ
տեղ է զբաղւում մեր թեթեւ ինդուստրիայի արտա-
դրանքի վորակի հարցը: Բանվորների ու կոլտնտեսա-
կանների պահանջներն ավելացել են: Նրանք պահան-
ջում են ավելի լավորակ ապրանք: Լայն շուկա սպա-
սարկող արդունարեութիւնը պարտավոր է լրջորեն
խաբովել տեղից: Հազարապատիկ իրավացի յեն Դեոթ-
դիեսակի շրջանի կոլտնտեսուհիները, յերբ նրանք ընկ-
Մատլինին ուզող իրենց նամակում հայտարարում են՝
Հասելն ավելորդ է՝ այժմ ավելի շատ ապրանք կա-

Ահա մեր կոոպերատիվում եւ դարակները ին յեն Բայց
ցափն այն է, վոր ապրանքը միշտ չի համապատու-
խանում մեզ: Ապրանքը շատ է: Բայց յերբեմն մեր
հաշակին համապատասխանը չկա: Իսկ վոր գլխավորն
է՝ վորակը վատ է: Մեզ այլեւ չի բավարարում վորե-
վե չիթ, կամ վորտնաման, կամ որնակ վորեւ գլխի
թաշկինակ: Մենք ուզում ենք, վոր ամեն ինչ լավը
լինի, բարձրորակ: Յեթի սատին է, պետք է վոր իս-
կական սատին լինի, շալ է, ապաշալ, վորտնաման, ուրեմն
լավ վորտնաման, վորակեղի մարդու սիրտը բացվի: Յեզ
կուսակցութիւնը խտով պատասխան կպահանջի ար-
դունարեութեան ու կոոպերացիայի այն աշխատող-
ներից, վորոնք իրենց աշխատանքը չեն վերակառուցի
այնպես, վոր բավական բանվորների ու կոլտնտե-
սականների արդարացի պահանջները: Լայն ապառողին
սպասարկելու կոչված մարդկանց կուսակցական լինելը
այսոր նշանակում է՝ աշխատիր աղնվորեն, բարեխղ-
ճորեն, լրիվ կատարիր ինքնարժեքի իջեցման պլանը,
արտադրիր բարձրորակ ապրանք, կուլտուրական խոր-
հրդային առեւտուր արա:

Առանձին ճակատամասերի հետ մնալու պատճառն
է՝ կազմակերպական հարցի թերագնահատումը: Ըն-
կերներից վոմանք կարծում են, թե դա չնչին հարց է:
Նրանք խորապես սխալվում են: Կուսակցութեան հիմ-
նական գիծը պատմական ստուգում ստանալուց հետո,
ժանրութեան կենտրոնը կազմակերպվածութիւնն է:
Ժանր մարդկանց միշտ բախշումն է, մասաների կազ-
մակերպումը: Դոնրասի որնակով, ղեկավարութեան
զբառնյակային բջուրեկրատիկ մեթոդների գեմ մղվող
պայքարի որնակով շատ բան ունեն սովորելու և կու-
սակցական և տնտեսական աշխատողները: Կուսակցա-
նան համագումարը կամիովի այդ ուղղութեամբ կու-
սակցութեան կատարած ամբողջ աշխատանքը է նոր
քայլեր կմշակի նոր պայմաններում կիրառվող աշխա-
տանքի լենինյան վոճը վերջնականապէս ամտրացնելու
համար:

Կուսակցական համադրումներ մենք գիտափորձ ենք միջադպշին ու ներքին նպատակներ միտադրում:

Ամբակուռ ու անասան և սրբոյնարիտի դիկտատուրան: Յերկրի նմանական, բարարական ու սպիտակ գործիքներ մեծացին և անասաններին: Մարդու ժողովուրդը փայլուն հաջմանակներ ձեռք բերեց միջադպշին ասպարիպում, մանավանդ վերջին տարին: Նմանապի խորհրդակցին յերկրները, մեր առօրեական հարկաները, հարկադրված չկան նախահարձակ չլինելու պայմանագիր կնքել մեզ հետ:

Չէր կարող իր հին գիրքերում մեզ պահանջելու դիքերում մնալ ամենախոշոր կապիտալիստական յերկրը ՀԱՄ-ը: 16 տարվա արդիւնները խորտակվեցին և ՀԱՄ-ը գրգռանադիտական նորմա: հարաբերություններ նստատակ մեզ հետ:

Լեհիստան Կենտրոնի հետադադրվածն ապառնակվեց ինչ միայն տառջին հնգամյակի հաղթանակը, ալլի սոցիալիզմի հետագա արիւնմի հիմքը զցնց: Մարդու յերկրներ Միտիցունը դարձավ միջադպշին պրոլետարական հեղափոխության անտակ բերդը:

Կուսակցություններ ստախարար գինեղ: Հոկտեմբերի նվաճումներ և փայլ Երկրի և Արևմուտքի իմպերիալիստական արկածարիներ այն շրջաններին, վորոնք կիտրվեն փոխնագրվածներ անկ խորհրդային սահմանների անձեռնմխելիության դեմ:

Նրանք հարկադրված կլինեն պատերազմ մղել փոքի մեծ յերկրի, բանվորների ու գյուղացիների յերկրի տերիտորիայում... Ժամանակակից մարտի ամեն տեսակ զինքի պիտանքի պարագայով կլիմայի նրանց մեր յերկրի բանվորների, կուսակցականների, աշխատագործների հարմիր Բանակ:

Կիսկոտար ջախջախում օպոմանակատում, պրոլետարական հեղափոխություն թիկունքում, ահա թե ինչ կտան բուլղերները նրանց, ովքեր հարձակում կը գործեն պրոլետարական դիկտատուրայի յերկրի վրա:

Քաղաքական քաղաքականությունը յեղել և, և և կը լինի ԽՍՀՄ-ի քաղաքականությունը, սակայն մենք գիտենք, թե ինչի գիտադաների մեջ կան շատեր, մորոնք ցանկանում են Մարքսիստ Միտիցուն հաղթել յուժնի յերկրի դժվարությունները: Ուստի անհատ և մնում բուլղերական կոչը խորհուրդների յերկրի բանվորներ, կոլեկտիվականներ ու աշխատակիցներ, ամբարներ մեղարանի հարմիր բանակի զորք յուր:

Յերկրային հնգամյակում քաղաքի ու յադրությունները յերկրի յերկրի յերկրի արանադրարի հարցերին: Նրա միժակից և կախված մեր արդյունաբերության աշխատանքը: Այստեղ դեռ արանադրար նեղ տեղ և հանդիսանում ժողովրդական անտառության մեջ: Նա չի բավարարում մեր նոր պահանջներին: Այստեղ, աշխատատեղում մեր յադրական և նկատվող կուսակցություններ ու միջոցների մարսիմուր յերկրային հնգամյակում: Յերկրային արանադրար կլինած մի սոցիալիստական անտառության որինակի յադրատեղի:

Կուսակցական 17-րդ համադրումներ հանդիսանում է սոցիալիստական անդամակարգ հասարակություն կառուցելու համադրումը: Կիրադրվելի աշխատը յերկրում և յին մարդկության յադրային տարրերը, յերկ համար գոհվում և յին բանտերում աշխատողներ զրա առաջավոր պրոլետարաները: Մարքսիստ Միտիցունը կրտանա անդամակարգ սոցիալիստական մեծ հասարակության առաջին յերկիրը: Պայքար մղելով հակահեղափոխական արսցիկների դեմ, ալ թեքման դեմ, վորին գիտադրում և յին Բուխարինը, Ռիկովը և Տոմսկին, Միլոտին ու Լոմինսկի յադր-«ձախ» բլոկի դեմ: Սիւպրակով, Ռուսին, Եյսման, Սմիլնովի տիպի մոլի ուղի տուրիստների ու յերկրի անտանիների դեմ, կուսակցություններ մոտենում և հաղթական Ֆինիչին: Կան հարցեր, վորոնց շարքը չեն միժում բուլղերական կուսակցության շարքերում: Կուսակցության շրջանակներում դեմոստրացի յենթարկել պրանք-կնշանակեր հարցական դարձնել ամբողջ պրոլետարական սոցիալիզմը:

(Ենգելս): Անվերապահորեն ով չի յուրացրել պրոյե-
կտիւնայն աշխարհայացքը, ով շարունակում է հակա-
յենինյան կուսակալին գիծ բռնել, ով թուլացնում է
կուսակիցութեան յերկաթակուռ կարգապահութեանը,
ով մտադիր է սպասողական դիրք բռնել, նա սեղ չու-
նի կուսակցութեան շարքերում, կուսակցութեանն իր
շարքերից դուրս է վնդում աշխարհի մարդկանց, աշխ-
արհի սպորտունիստներին, յերկրեքսանիններին, քա-
նն պերճախոս կերպով վկայում կուսակցութեան դրո-
շան առաջին արդյունքները: Յերկրորդ հնգամյակում
սոցիալիստական հասարակութեան կառուցումը պահան-
ջում է վճարար պայքար մղել կուսակցութեան ու
սպորտունիզմի մնացորդների դեմ: Վերջին վճարեալ
դրոշմը չի կարող ել ավելի չարել դասակարգային պայ-
քարն առանձին ճակատամասերում: Ուստի անհրաժեշտ
է բարձրացնել դասակարգային զգաստութեանը, անո-
ղորդ պայքար մղել սպորտունիզմի և տվյալ ետապի
չլիազուրկ վտանգ՝ աջ թեքման դեմ:

Մոտենում է 17-րդ համագումարի ժամկետը: Այդ
պարտավորեցնում է կուսակցական կազմակերպու-
թյուններին՝ ծավալել համագումարի նախապատրաստ-
ման մասնաշաղկան աշխատանք, ծավալել ինքնաքննա-
դատութեանը, վերացնել դրաման ժամանակ մասնա-
շրջված բոլոր թերութեանները: կուսակցական կազ-
մակերպութեանները պետք է ամփոփեն յերկու համա-
գումարների ժամանակամիջոցում իրենց կատարած աշ-
խատանքը, կուսակցութեան կատարած աշխատանքը
կուսակցութեանը դեռ յերեք վոյ մի տարի
աշխատանքի միասնական, աշխատանքի միասնա-
գործական գործունեությունը չի յեղել, ինչպես
այժմ՝ 17-րդ կուսհամագումարի նախորդակին: Նա յեր-
եք մասնաշաղկան, վորն անցել է պատմական մեծագույն
համագումար՝ տասը տարում առանց Լենինի կատարված

աշխատանքի ստուգումը: Միմիայն մինչև վերջը հեղա-
փոխական դասակարգը՝ պրոլետարիատը, կարող էր
ասպարեղ հանել առաջնորդների աշխարհի մի պլանդա-
րնչալիսին են՝ Մարքս և Ենգելսը, Լենինը և Ստալինը:
Բանվոր դասակարգի գործը՝ Մեծ, Հոկտեմբերի գործը
արդարև անպարտելի յե: Հոկտեմբերը կհաղթանակի
ամբողջ աշխարհում:

ԿՈՒՍԱԿՈՆԹՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՂԱԲԱԿԱՆՈՒ-
ԹՅԱՆ ԻՐԱՎԱՆԱՅՄԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ ՅԵՎ
ՄՈՏԱԿԱ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ ՈՒԿՐԱՅԻՆԱՅՈՒՄ

ՈՒԿՐԱՅԻՆԱՅԻ Կ(Բ)Կ ԿԵՆՏՐԱԼՈՒ ՈՒ ԿԿԶ-Ի ՄԻԱՑ-
ՅԱԼ ՊԼԵՆՈՒՄԻ ԲԱՆԱԶԵՎԸ ԸՆԿԵՐ Ս. Վ. ԿՈՍԻՈՐԻ
ԶԵԿՈՒՑՄԱՆ ԱՌԹԻՎ ԸՆԴՈՒՆՎԱԾ 1933 թ. ՆՈ-
ՅԵՄԲԵՐԻ 22-ԻՆ

Բռնիկիայան ինդուստրացման և գյուղատնտեսու-
թյան սոցիալիստական վերակառուցման հիման վրա,
կուսակցության հիմնական պի հաստատուն կերպով
և ուղղությունովն ու նախադրյալովն գեմ միջոց անու-
ղաք պաշտարի հիման վրա, վերջին տարիներս վճռա-
կան հաջողություններ են ձեռք բերվել Ուկրաինայի
նախկին գաղութային գրութունը և աչդ գրության
հետ կապված նրա կուլտուրական հետաքննարկությունը
վերջնականապես վերացնելու սուպարիզում:

Ուկրաինայի մետաղաձուլական ու քարածխային
արդյունաբերությունյան հզոր զարգացումը (նոր գործա-
րանների, հանքանորերի կառուցումը և գոյություն ու-
նեցողների վերակառուցումը), մեքենայինություն մի
շարք խոշորագույն հսկաների ստեղծումը (Մարկովի
տրակտորի գործարանը, կրամատորի գործարանը, Լու-
գանսկի շոգեքարշերի գործարանը, Մարկովի տուրբի-
նի գործարանը և այլն), քիմիական արդյունաբերու-
թյան աճումը, ինքն ու սնդի արդյունաբերության
զարգացումը, խոշորագույն ելեկտրոկայանների կառու-
մը (Դնեպրի, Շտերովկայի, Զուլեվկայի) նշանակում
էր վե՛ր միայն Ուկրաինայի արդյունաբերական ար-
տադրանքի մեծ չափով քնդարձակումը, վորը յերկու և
կես անգամ ավելացել և առաջին հնդառյակի տարիներ-

քին, այլև նշանակում էր վորակական հսկայական աւ-
զաշարժ աչդ արդյունաբերության բնույթի ու կա-
ռուցվածքի մեջ (մեքենայացում մետաղաձուլման, աճ-
խի հանույթի ու շինարարության մեջ, մեքենայինու-
թյան նոր տեխնիկա և այլն): Աչդ նշանակում էր քա-
ղաքների հսկայական աճումը, նոր արդյունաբերական
կենտրոնների ստեղծումը և հսկայական չափով
քնդարձակելը: Նա նշանակում էր Ուկրաինական գյու-
ղից բանվորների հսկայական մասսաների ներգրավու-
մը արդյունաբերական արտադրության մեջ, ուկրաին-
ացիների տնտեսարար կշռի ուժեղացումը: Ուկրաին-
նայի պրոլետարիատն ու քաղաքային աղվարակու-
թյան կազմում:

Գյուղում կոլտնտեսական կարգերի հաստատումը,
կուլակային ճորտության վերացումը, ՄՏԻՆԵՐԻ ու
խորհանուեսությունների լայն զարգացումը, նշանա-
կում էր արևմտական հեղափոխությունն Ուկրաինայի
գյուղատնտեսության մեջ, վերջինի վերակառուցումը
սոցիալիստական հիմունքներով, դեռ յերեկ հեռավազ
ցիր ու ցան գյուղատնտեսության մեքենայացումը,
նրա յեկամտաբերության հսկայական աճումը, քաղա-
քի ու գյուղի ներհանություն վերացման սկիզբը: Գյու-
ղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցումը
նշանակում էր նաև միլիոնավոր գյուղացիներին ու
բանվորներին հաղորդակից դարձնել ձեռով աղվային և
բովանդակություն սոցիալիստական կուլտուրային:

Կապիտալիզմի ժամանակ Ուկրաինայի արդյու-
նաբերության զարգացումը Ուկրաինայի աշխատավոր
մասսաներին բերում էր ավելի աղքատացում և սոցիա-
լական ու ազգային ավելի մեծ ստրկացում: Մորճրա-
յին պետության սոցիալիստական արդյունաբերության
զարգացումը հանդիսանում և սոցիալիստական գյուղա-
տնտեսության հզոր աճման հիմքը, Ուկրաինայի աշ-
խատավոր մասսաների սոցիալական ու ազգային ազա-
տագրման հիմքը:

Հատկապես ինդուստրացման ու կոլեկտիվացման

բուլղերիկյան տեմպը, վերոնք իրականացնում է կուսակցությունը, անողորքարար պայքար մղելով դասակարգային թշնամու դեմ և նրա ռպորտունիստական գործակալության դեմ, ամուր բազա ստեղծեց Ուկրաինայի խորհրդային կուլտուրայի աշխարհի ամման համար, վեր չի ահնված նախկին ճնշված ժողովուրդներին մեջ, անտական ապարատն ազգաբնակչության ժողովրդական լեզվին փոխադրելու համար: Ուկրաինայի խորհրդային տեղականության ամբացման համար ստեղծվել է ուկրաինական դպրոցների մի ցանց, վերադ 1933 թ. ամուր սովորում եր ավելի քան 4,200 հազար յերեխա (ուկրաինական ազգության դպրոցական հասակի բոլոր յերեխաների 98 տոկ.): Ծավալել է ուկրաիններն դասավանդող մեծ թվով ԲՈՒՀ-երի, տեխնիկումների ու բանֆակների մի ցանց, վերադ ներկայումս սովորում է 350 հազար հոգի, դրանցից յերեք քառորդը բանվորների ու գյուղացիների զավակներ: Չանանված զարգացման է հասել ուկրաինական մամուլը: գիտությունը, գրականությունը և արվեստը: Հիմնականում իրականացվեց Ուկրաինայի քաղաքային ու գյուղական ազգաբնակչության համատարած գրագիտությունը: Տնտեսական այն հզոր վերելքը, վորն ըսկըսել է Ուկրաինան արդյունաբերության ու գյուղատնտեսության առաքարիդում, բազա յե ստեղծում աշխատավոր մասսաների բարեկեցությունն էլ ավելի բարձրացնելու համար: ուկրաինական խորհրդային կուլտուրայի հզոր ծաղկման համար:

Լենինյան ազգային քաղաքականության իրականացման ասպարիդում կուսակցությունն աշխարհի հրապարական հաջողություններ և ձեռք բերել, ջախջախելով ուսական մեծապետական շովինիստների փորձերը՝ վիժեցնել բուլղերիկյան ուկրաինացման գործը, տաք բերել, վորոնք ազդեցություն էյին գործում կուսակցության առանձին խավերի վրա: Միաժամանակ կուսակցությունը ջախջախեց ուկրաինական նացիոնալիստների և կուսակցության մեջ գտնվող նրանց գոր-

ծակալների փորձերը՝ ոգտագործել բուլղերիկյան ուկրայնացումը, ուկրաինական բուրժուազիայի դիքքերն ամյացնելու համար: Ուկրաինան խորհրդային Միությունից անջատելու համար, վոր կնշանակեր կապիտալիզմի վերականգնումը:

1926—28 թվականներին, Ուկրաինայի կոմունիստական կուսակցությունը մերկացրեց Շումկոյի հակակուսակցական խմբակը, վորը կոմունիստական ֆրագներով թագցնում էր բուրժուական վերականգնման ակնկալությունները, գործնականում իրականացնելով ոտաբյերկըյա խմբերխախտների դերեկտիվները, վորոնք ձգտում էյին, անջատելով Ուկրաինան խորհրդային Միությունից, վերականգնել Ուկրաինայում կապիտալիստների ու կալվածատերերի իշխանությունը, իրենց գաղութը դարձնել Ուկրաինան: Կուսակցությունը դեռ այն ժամանակ, վորսեռ ուկրաինական ֆաշիզմի արտահայտություն վորակեց Շումկու վորձերը, վորը քարոզում էր անջատել Ուկրաինան միջազգային պրոլետարիատի հեղափոխության կենտրոն Մոսկվայից:

Կուսակցության համար ազգային քաղաքականության հաջող իրականացումը հանդիսանում էր և հանդիսանում է մի հզոր գործիք պրոլետարական դիկտատուրան ամրացնելու համար, մասսաների վրա կոմունիստական ազդեցությունն ամրացնելու համար, նրանց պրոլետարական ինտերնացիոնալիզմի վոգով դաստիարակելու համար, զանազան ազգերի բանվորների ու աշխատավոր մասսաների փոխադարձ վստահությունն ու բոլոր ազգերի շահագործիչների դեմ ուղղված միասնական ճակատն ամրացնելու համար:

«Հոկտեմբերյան հեղափոխության բնորոշ դիմն և հանդիսանում այն փաստը, վոր նա ԽՍՀՄ-ում ազգային-դաղութային հեղափոխությունն իրականացրեց վոչ թե ազգային թշնամության ու ազգամիջյան բնդ՝ ճարտմների ղըռակել տակ, այլ ԽՍՀՄ-ի բազմությունն

քի բանավորներն ու գյուղացիներն փոխադարձ մերձեցման գրողանի տակ, դուք թե համառն նացիոնալիզմի, այլ նախն ինտերնացիոնալիզմի Լենի. Ստալինի այն բռնաբերք վեր կուսակցութեան ազգային քաղաքականութեան հիմքն են կազմում:

2

Մեր կուսակցութեան անցնելը համառարած կուսակցությանն և կուսակցության վերադառնալը գաղափարապես վերացման քաղաքականութեանը, կապիտալիզմի վերջին արմատների փոշնջացումը, կատաղի դիմադրութեան հանդիմանից բուրժուական նացիոնալիստական տարրերի, մանավանդ ուկրաինական կուսակցության և կուսակցութեան մեջ դանդաղ նոր պորձակաութեան կողմից: Բուրժուական կուսակցային տարրերը դուքս զբջված լինելով իրենց արտադրական յաղագից, շարունակում են ին պայքար մղել խորհրդային իշխանութեան և կոմունիստական կուսակցութեան դեմ, պորձադրելով փոխված պայմաններում նոր տակտիկա՝ գաղափարապես աշխատանքը, ներս իջնելով մեր ձևաարկութեան ներք, հիմնարկները, բորժուականութեան ներք, ՄՏԿ-նրը, կոյանտենութեան ներք և նույնիսկ կուսակցական կազմակերպութեան ներք, փորձելով քայքայել դրանք ներքից, մանավանդ լայն կիրառելով խաբարություն, յերկերեսանիստութեան ու քողարկման մեթոդները: Այդ նոր տակտիկան ներշնչում են ին ուկրաինական հակահեղափոխութեան հին տաջնորդները՝ Վիննիչենկոն, Գրուշեվսկին, Շապոնիալովը և ուրիշները:

Կապիտալիզմի հարաբերական կայունացման վախճանը, հեղափոխութեան ներքն ու պատերազմների նոր շրջանի սկսվելը, Մանջուրիայի ու հյուսիսային Չինաստանի գրավումը Ճապոնիայի կողմից, նշանակում են ին ԽՍՀՄ-ի վրա ռազմական հարձակում գործելու վտանգի ուժեղացումը: Այդ պատճառով ինտերնացիոնալ վրա դրված հույսը հիմնական չէր բավորում դար-

ձով հակահեղափոխական այն բոլոր կազմակերպությունների համար, վորոնք հայտաբերվեցին Ուկրաինայում վերջին տարիներս և վորոնք սկստորեն կազմված են գերմանական ու լեհական ֆաշիզմի հետևորդ ուժ պետությունն նախկին միաստներ Յեֆրեմովի ու Չերտովի գլխավորած «Ուկրաինայի ազատագրման միությունից» մինչև «Ուկրաինական նացիոնալիստների միությունը», վորին ղեկավարում էր գերմանական ֆաշիստների գործակալ և կիլիկի բանավորների զահնձ Կոնովալիցը: Գերմանիայի ֆաշիստական պիկետառուրայի հաստատումը, գերմանական ֆաշիստների ու անգլիական պնդաճակատների ամբիջական սպիտակ գվարդիա յությունը ուսական և ուկրաինական սպիտակ լեհերի կաններին, գերմանական ֆաշիստական մամուլի բացահայտ պրոպագանդը Ուկրաինան Սորժդային Միությունից անջատելու համար, լեհական ֆաշիստական պատասխանատու շրջաններին (Սապիգա, Միցկևիչ) հրապարակային յիւլիքները Լեհաստանի ու ֆաշիստական Գերմանիայի միջև հակախորժորդային բոլկ կազմելու մասին, վերջապես լեհական ու գերմանական ֆաշիստական շրջանների փոխադարձ պայքարը՝ ուկրաինական հակահեղափոխութեան բանակում հեղեմոնիա ձեռք բերելու համար, — այս բոլորն անշուշտ նպաստում և ջանքավոր կապիտալիստական տարրերի մնացորդների հակահեղափոխական ակտիվութեանը Սորժդային Ուկրաինայում: Նույն այդ պատճառները հակաշական չափով աշխուժացրին հակախորժորդային ակտիվութեանը Արեւմտյան Ուկրաինայի բուրժուազիայի շրջաններում, լեհական ու գերմանական կալվածատերերին և կապիտալիստներին վաճառված նախկին մանր բուրժուական ուկրաինական կուսակցութեան ներք, սոցիալիստ հեղափոխականներին և սոցիալ-դեմոկրատներին լեհական և գերմանական կալվածատերերին ու կապիտալիստներին վաճառված մնացորդների շրջանում, վորոնք միշտ ամենասերտ կապ են պահպանել Սորժդային Ուկրաինայի կուսակցային — պետությունական տարրերի հետ և հա-

կհանգափոխական աշխատանք են կատարել ոտարեկը
յա հակահետախուզական բաժինների փողով: Ուկրա-
յնական այդ նացիոնալիստների մի մասը ձգտում էր լե
հական կալվածատերերի ու կապիտալիստների ձեռք
ստրկություն տալ Խորհրդային Մեծերայնայի աշխատ-
վոր մասսաներին (Ա. Լեվիցկիյ, Բ. Լեվիցկիյ, Ռ. Լուց
կիյ, Գանկելիչ, Ստարոսերեցկիյ), նրանց մշուս մասը
(Կոնովալեց, Դոնցով, Դ. Պալիսով) ուզում է դարձյալ
Ուկրայինայի վրդը դնել գերմանական իմպերիալիզմի
լուծը, վորը Ուկրայինայի աշխատավոր մասսաները դեն
են շարտել 1918 թվականին Արտասահմանում, մանա
վանդ Արեվմայան Ուկրայինայում ծավալվող ինտեր-
վենցիոնիստական սանձարձակ կամայանիայում միացել
են պետյուլուրովչինայի թափթփուկները (գլխավորու-
թյամբ այսպես կոչված Ա. Լեվիցկու կատավարություն),
լեհական Փաշիզմի գործակալները ուկրայնական ազգա-
յին ղեմոկրատական միություն մեջ յեղած ուկրայնա-
կան կալվածատերերը (լեվիցկիները, լուցկիները և
ընկ.), հիտլերյան վարձկանները ուկրայնական ռադմա
կան կազմակերպությունից՝ Կոնովալեցը և ընկ., ինչ-
պես և ուկրայնական սոցիալ-Փաշիզմի բոլոր տեսակ-
ները՝ ռադիկալները, գալիցիական սոցիալ-դեմոկրատ-
ները, ուկրայնական սոցիալ-դեմոկրատների մնացորդ-
ները՝ Գանկելիչները, Գրիգորյեվները, մագեդանները,
Ֆեդենկոները, շումսիկյականները-վոլինցիները, կրա-
կովցիները-ուկրայնական ժողովրդի ամենալայրջ ու
ստոր դավաճանները, վորոնք ինչ գնով ել լինի վաճա
ռում են իրենց՝ ամեն մի յերկրի կալվածատերերին ու
կապիտալիստներին, ոտարեկըյա կալվածատերերի ու
կապիտալիստների մասամբ լեհացած, մասամբ ել գեր-
մանացած այդ բոլոր սպասարկուները՝ ուղղափառ և ու-
նիատական տերտերները ու միտրոպոլիտները՝ Շեպ-
տիցկու և Սոլմիշինի հետ միասին, գեթման Սկորոպազ-
սկու բանակի սև հարյուրակային միապետականների
հետ միասին, միացել են Ուկրայինայի բանվորների ու
գյուղացիների դեմ, վորոնք կառուցում են իրենց սո-

ցիալիստական տնտեսությունը, իրենց ուկրայնական
խորհրդային կոլտուրան, իրենց ուկրայնական խորհրդ
դային պետականությունը:

Բուրժուական դանազան յերկրների իմպերիալի-
ստական շրջանների ոժանդակությունը վայելող այդ
հակախորհրդային տարրերի ակտիվություն աճումը պա-
հանջում եր Ուկրայինայի կոմկուսից հատուկ զգոնու-
թյուն ցուցաբերել այն պայքարում, վորը մղվում է Ձ
հակառուծ, մեծապետական ռուսական և ուկրայնական
նացիոնալիզմի դեմ, կուսակցության մեջ գոյություն
ունեցող նացիոնալիստական թեքումների դեմ, պահան-
ջում եր, պահանջում է ուժեղացնել կուսակցության
ուշադրությունն ազգային քաղաքականության գործ-
նական իրականացման ասպարիզում: Սակայն Ուկրա-
յինայի կոմունիստական կուսակցությունը չնկատեց և
ժամանակին չմերկացրեց ուկրայնական նացիոնալիս-
տական տարրերի, ջախջախված դասակարգային թշնա-
մու մնացորդների մեծ չափով թափանցելը կոլտնտեսու-
թյունների ու ՄՏԿ-ների Ֆեդեկովար որդանների մեջ,
խորհրդային հողային և կոլտուրական զանազան որ-
դանների մեջ և նույնիսկ կուսակցական կազմակեր-
պությունների մեջ՝ վնասարարություն անելու և կու-
սակցության ու խորհրդային իշխանության ձեռնար-
կումները հակահեղափոխական սարոտածի յենթարկե-
լու նպատակով: Հակահեղափոխական (տարրերը, շնոր-
հիվ կուսակցական կազմակերպությունների բոլշևիկյան
զգաստություն թուլացման, ոգտվելով մի քանի ճիմու-
նիտաների անողությունից, յերբմն ել նրանց աջակ-
ցություն, բաշխում եյին իրենց ուժերը սարոտած ու
վնասարարություն կազմակերպելու համար, ոգտապոր-
ծելով ուկրայնացման գործը, իրականացնելով բուրժուա-
կան նացիոնալիստական մեթոդները՝ զանազան ազգե-
քի աշխատավորների փոխադարձ խորթացում և ազգա-
յին թշնամանք եյին հրահրում: Ստեղծվեցին հակահե-
ղափոխական յերկերեսանիների ամբողջ ընկեր մի շարք
ժողովմաստներում (կուսժողովմաստ, Հոլժողովմաստ, Ար-

դրութեամբ թան ժողովման), դիտակէն հիմնարկնե-
րու (Մարքսիզմ-Լենինիզմի համառակրայական ինքու-
տուտ, Գիտութեաններէ ակադեմիա, Գյուղատնտե-
սական ակադեմիա, Ենկենիոյի անվան գիտութեան-
ների ինստիտուտ), նույնիսկ առանձին շրջաններէ կու-
սակցական ղեկավարութեան մէջ: Խորհրդային և նույն-
իսկ կուսակցական որգաններու ըստ զրաժ բուրժուա-
կան նացիոնալիստական տարբեր ուղղակի աշակցու-
թյուն գտան ուկրայական նացիոնալ-ուկրոնիստական
տարբեր կողմից, վորոնք կուսակցութեան դեմ կատար-
վող իրենց քայքայիչ ուղիւտանքի սպաւորիզում միա-
ցել էին նրանց: Բոլշևիկյան զգաւորութեան թուլանա-
լը, վորը ավելի հետաւթյամբ հնարավորութեան տվեց
հակահեղափոխական տարբեր լայն աշխատանք ծա-
վալը և մեծ քնաս հասցնել Ռեկրայնայի սոցիալիստա-
կան շինարարութեան գործին, հանդիսացավ Ռեկրայ-
նայի կոմկուսի և նրա ղեկավար որգան Ռ. Յ(ր)Կ-ի
հենարկին լուրջ սխալը: Ռեկրայնայի կոմունիստական
(բոլշևիկներէ) կուսակցութեանը և նրա հենարկումը, վո-
րոնք մի քանի տարի առաջ հաղթականորեն ջախ-
ջախեցին Նումակիզմը, վերջին ժամանակներս շնորհիվ
այն հանգամանքի, վոր թուլացել և ուկրայական
նացիոնալիզմի դեմ մղվող բոլշևիկյան պայքարը, չնկո-
տեցին կուսակցութեան շարքերում առաջացած նացիո-
նալիստական նոր թեքումը, վորը գլխավորում էր
Ի. Ս. Սկրիպնիկը: Դեռ 1923 թվականին խորհրդային
հանրապետութեաններէ միացման, դաշնակից պետու-
թյուն կազմելու հարցը քննարկվելիս, Սկրիպնիկը
նացիոնալիստական տարբեր ճնշումով ամենակողմնա-
թիւս գործեց, ապահայտելով միասնական դաշնակից
պետութեան ստեղծելու դեմ, միասնական արտաքին
քաղաքականութեան և այլն սահմանելու գեմ: Նույն
այդ ժամանակ Սկրիպնիկը փորձեց յերկու ճակատում
մեծապետական (ռուսական) և տեղական շովինիզմի
դեմ մղվող պայքարը փոխարինել միմիայն մեծապե-
տական շովինիզմի դեմ մղվող պայքարով, մի քան,

վոր նշանակում և ուղղակի տնայեցի ուկրայական
նացիոնալիստական թեքմանը: Դեռ այն ժամանակ,
ուկրայական նացիոնալիստները սկսեցին դուրսգրել
Սկրիպնիկին, վորձեցին նրա դիմը հակադրել կուսակ-
ցութեան դիմ: Վերջին տարիներին, այն պայմանի
բում, յերբ կապիտալիստական տարբեր մնացորդները
կատարել գերադրութեան էյին ցույց տալիս մեր հող
կական սոցիալիստական արշավին, այդ տարբեր ուղ-
ղակի աղբիցութեամբ, Սկրիպնիկի սխալները անեցին,
դարձան նացիոնալ-պորտուգիստական հայացքների
մի ամբողջ սխալում, վորոնցից բխեց հաշտվողակա-
տութեան ուկրայական նացիոնալիզմի հանդեպ, և
վերջո ուղղակի միանալով նրան Սկրիպնիկի դերք
պորտագոյից Ռեկրայնայի մեռնող դասակարգերի դժգո-
հութեանը պրոլետարիատի դիկտատուրայի սեփմիջ:
Այդ դերքը որչեկտիվորեն մի կոչ եր' անջատվել, հե-
տանով ԽՍՀՄ-ից, վորտեղ կառուցվում և սոցիալիզմը,
դարձնել յերեսը դեպի Գալիցիա, վորտեղ ուկրայա-
կան ժողովրդին ճնշում ու շահագործում են կապիտա-
լիստներն ու կալվածատերերը:

Սկրիպնիկին և նրա գլխավորած խմբակին՝ նա-
ցիոնալ-ուկրոնիստներին և վերաբերվում ամբողջովին
և լիովին այն, ինչ վոր ասել եր ընկ Ստալինը կուսակ-
ցական 16-րդ համագումարում՝ տեղական՝ տվյալ դեպ-
քում ուկրայական, նացիոնալիզմի թեքման մասին:
«Ենթի տեղական նացիոնալիզմը կատարվող թեքման
եյութեան և առանձնանալու, իր ազգային կեղեի
շրջանակներում ամփոփվելու ձգտումը, իր ազդի ներ-
քին դասակարգային հակասութեանները կոծկելու ձգ-
տումը, սոցիալիստական շինարարութեան ընդհանուր
հաստեքից հեռանալով, վիկիկոռուսական շովինիզմից
պաշտպանելու ձգտումը, ձգտումը չտեսնելու այն, ինչ
վոր մերձեցում և միացում և ԽՍՀՄ-ի ազգութեան-
ների աշխատավոր մասսաներին, տեսնելու միայն այն,
ինչ վոր կաբող և բաժանել նրանց միմիանցից»:

պի տեղական նացիոնալիզմը՝ կատարվող թեքումն ար-
տացողում է առաջ ճնշված ազգերի մեռնող դասակար-
պերի դժգոհությունը արդյունաբերական դիկտատուրայի
ռեժիմից, վորպես ազգային պետությունն առանձնառա-
քաւ, այնտեղ իրենց դասակարգային պետությունը հաս-
տատելու ձգտումը: Այդ թեքման վտանգն այն է, վոր
նա զարգացնում է բուրժուական նացիոնալիզմը, թու-
լացնում է ԽՍՀՄ-ի ժողովուրդները աշխատավորու-
թյան միասնությունը, ոգնում է ինտերվենցիոնիստ-
ներին:

Յեթե կուսակցության համար ազգային քաղաքա-
կանությունը յեղել է և մնում է վորպես ինտերնացիո-
նալիզմի գործիք, վորի վերջնական նպատակն է հաս-
տատել կոմունիզմը, միացնել բոլոր ազգություններին
առաջ Սկրիպնիկը, ազգային հարցում ուղղակի հեռա-
նալով լենինիզմից, վերջին տարիներս գլորվեց ուկրա-
նական նացիոնալիստների դիրքերը, վորոնք փորձում
էին ոգտագործել լենինյան ազգային քաղաքականու-
թյունը հոգուտ ուկրայնական նացիոնալիզմի՝ Ուկրաի-
նան ոտարերկրյա կապիտալիստներին ու կալվածատե-
րերին յենթարկելու համար: Այստեղից է բղխում
Սկրիպնիկի և նրա գլխավորած նացիոնալիստական
թեքման սխառեմատիկ դիժը՝ թուլացնել Ուկրաինայի
և մյուս խորհրդային հանրապետությունների տնտեսա-
կան, պետական և կուլտուրական կապերը, թուլացնել
խորհրդային Միությունը, առավելագույն չափով անջա-
տել ուկրայնական լեզուն ուսականից, փոխարինել
ուսականին նման ուկրայնական բառերը լենինեն, չե-
թերենն ու գերմաներենն բառերով, ձգտել բռնի կեքողով
ուկրայնացնել զարոցները:

Սկրիպնիկի և նրա գլխավորած հոսանքի նացիո-
նալիստական թեքումը հեշտացնում էր ուկրայնական
նացիոնալիստների աշխատանքը, վորի նպատակն է
անջատել Ուկրաինյան Խորհրդային Միությունից, դար-
ձրնել նրան լեհական ֆեդերալիզմի կամ գերմանական իմ-

պերիալիզմի զագուլթը, հեշտացնում էր ուսական քա-
ղաքակ գվարդիականների և ոտարերկրյա ինտերվեն-
տների աշխատանքը, վորոնք նույնպես ձգտելով անջա-
տել Ուկրաինյան Խորհրդային Միությունից, ուղում
էն հարված հասցնել Միության, արդյունաբերական հեղա-
փոխության այդ ինտերնացիոնալ կենտրոնի տնտեսա-
կան ու քաղաքական գորությունը:

3

Համի (բ) կ հենտկոմի 1933 թ. գեկտեմբերի 14-ի և
1933 թ. հունվարի 24-ի վորոշումները սկիզբը հանդիսա-
ցան լուրջ ինքնաքննադատության Ուկ(բ) կ-ի շարքերում
և այն սխալների ուղղման, վորոնք թույլ էլին արվել
ինչպես գլուղատնտեսության դիկտատման, այնպե-
սի ազգային քաղաքականության գործնական իրակա-
նացման ասպարիկում: Ընկեր Պոստիշևի ժամանակին
կատարված ճիշտ յելույթը Ուկ(բ) կ-ի հենտկոմի
հունիսի պլենումում, խթանեց Սկրիպնիկի և նրա
համախոհների նացիոնալիստական թեքման ծավալուն
քննարկումը: Մինչև վոր ամբողջ Ուկ(բ) կ-ն չպարզի-
վեց Սկրիպնիկի գլխավորած նացիոնալիստական թեքման
Ուկրաինայի իստավորած նացիոնալիստական պայքարը չը-
եցալթյունը, մինչև վոր ամենավճռական պայքարը չը-
մղի այդ թեքման դեմ, հնարավոր չի իսկական բոլշե-
վիկյան ուկրաինացման իրականացումը, մասսաների
քուն ինտերնացիոնալ գաստիարակությունը, հնարավոր չի
Ուկրաինական խորհրդային կուլտուրայի հետագա ա-
ճումը: Ուկ(բ) կ հենտկոմի ու ԿվՀ-ի պլենումը, ազգա-
յին քաղաքականության իրականացման ասպարիկում,
Ուկրաինայի կոմկուսի առաջ գնում է հետևյալ հիմնա-
կան խնդիրը:

ՄԱՍԱՆԵՐԻ ԻՆՏԵՐՆԱՑԻՈՆԱԼ ԴԱՍԻՍԻ-
ՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՊԱՅՔԱՐ ՅԵՐԿՈՒ ՀԱԿԱ-
ՏՈՒՄ ՅԵՎ ԳԼԽԱՎՈՐ ՎՏԱՆԳԸ

Իդեոլոգիական ուկրայնացման գործը, վորն ան-
խզելիորեն կապված է մասսաների ինտերնացիոնալ

դատախարակման հետ, պետք է կատարվի յերկու ձևերով: մեծապետական սուլտանի շովինիզմի և ուկրա- նական նացիոնալիզմի դեմ մղվող աննկուն պայքարի հիման վրա, իրապես առանգվելով բոլշևիկյան կուսակ- ցական ղեկավարությունն Ուկրաինայի սոցիալիստա- կան կուսուրաչի կատարյալ տապալիզում: Մեծապե- տական սուլտանի շովինիզմն առաջվա նման հանդի- սանում է գլխավոր մասնոր՝ ամբողջ խորհրդային Միության, ամբողջ Համկրկ-ի մասշտաբով: Սակայն այդ միջոցի չափով չի հակառուժ այն հանգամանքին, վերև ՈՍՀՄ-ի մի քանի հանրապետություններում, մանավանդ Ուկրաինայում, տվյալ պահին գլխավոր դուռնը և հանդիսանում տեղական ուկրաինական նու- ցիոնալիզմը, վեր սահմանակից և խմբերկալիստական ինտենզիտաների գաղափարներին: Անհրաժեշտ է առ- անձնապես ուղքի տալ՝ ռեննալ սուլտանի մեծապե- տական շովինիստներին և ուկրաինական նացիոնալիստ- ներին նոր տակտիկան, վաղնց ռժանդակում է ամբողջ հակահեղափոխությունը, ներառյալ նաև սոցիալիստները վորոնք ներկա կոտորում բոլոր են կազմել մի ընդհանուր պլատֆորմի վրա՝ Ուկրաինայի ՈՍՀՄ-ից անջատելու հողի վրա, ՈՍՀՄ-ի գերքերը թուլացնելու և կապիտա- լիզմի դերքերն ամբողջնելու նպատակով: Ուկրաինայի աշխատավոր մասնանիների համար, Ուկրաինայի անջա- տումը խորհրդային Միությունից՝ նշանակում է նորից մտնել կալվածատերերի ու կապիտալիստների լծի տակ, Ուկրաինան դարձնել ստորերկրյա կապիտալիզմի գաղութ, ուստի ով վորձում է թեկուզ ամենափոքր չափով թուլացնել կամ կտրել Ուկրաինայի և խորհրդային Միության կապը, ով պատահում է սերմանում խոր- հրդային հանրապետությունների աշխատավորների մեջ, նա կատարում է թշնամու գործը, ուկրաինական սուլտանի հակահեղափոխությունը գործը, նա լինական ու գերմանական կալվածատերերին կապիտալիստների հանդեպ և պցում ուկրաինական ժողովրդին: Զախմախիչ

հակահարված տալ Ուկրաինայի և խորհրդային Միու- թյան կապերը խոցելու կամ թուլացնելու բոլոր վոր- ձերին, ամբողջնել այդ կապը, դատախարակել ուկրաինա- կան ժողովրդական մասնանիներին ինտենզիտալիզմի վորդով, ամբողջնել խորհրդային բոլոր հանրապետու- թյուններին աշխատավոր մասնանիների մարտական հե- ղափոխական միասնությունը, միջազգային խմբերիա- լիզմի և ներքին հակահեղափոխությունից դեմ — այս է այժմ կուսակցության կարևորագույն անելիքն Ուկ- րաինայում:

ԲՈԼՇԵՎԻԿՅԱՆ ՈՒԿՐԱՅՆԱԿԱՆ ԿԱԴՐԵ- ՐԻ ՊԼԱՏՐԱՍՏՈՒՄԸ

Տվյալ պահի համար վճռական նշանակություն ունի բոլշևիկյան ուկրաինական կադրերի պատրաս- տումն ու դատախարակումը, կոլտնտեսություններում, խորհրդայինություններում, ՄՏԿ-ներում, գործարաննե- րում, ընդհանուր ու տեխնիկական ԲՈՒՀ-երում, մանավանդ յերիտապարզությունից և սոցիալիստա- կան շինարարությունից գործին նվիրված խորհրդային ինտելիգենցիայից, նրանց առաջ քաշումը սոցիալիս- տական շինարարության բոլոր ձևատամասերը, խոր- հրդային գիտական ու տնտեսական հիմնարկների բոլշևիկյան ղեկավարությունից ամբողջությամբ: Այդ բոլորն ամենատուր կերպով դնում է իսկական խորհրդային ուկրաինական թե կուսակցական և թե անկուսակ- ցական կադրերի առաջ քաշման ու դատախարակման հարցը:

Պլենումն անհրաժեշտ է համարում ընտրել և առաջ քաշել թե կուսակցական և թե անկուսակցա- կան լավագույն ուկրաինացի կոլտնտեսական աշխո- տողներ՝ հանրապետական, մարդային և շրջանային մասշտաբով խորհրդային աշխատանք կատարելու հա- մար: Պլենումն անհրաժեշտ է համարում առանձնացնել վորոշ թվով ավելի բարձր թույլակներ՝ ավելի ընդունակ

ուկրայնացի բանվորների ու կուստտեսականների համար, ընդհանուր ու տեխնիկական ԲՈՒՀ-երում, ինչպես և գիտական ու կուլտուրական ճակատի գիտնականների ու գիտական աշխատողների համար:

Ուկ(բ)Կ Կենտկոմի ու ԿՎՀ-ի պլենումը հատուկ ուշադրություն է հրավիրում շրջանների կադրերի քննարության վրա, վորը հանդիսանում է սոցիալիստական շինարարության, հետևաբար նաև ազգային քաղաքականության կարևորագույն ողակը, անխզելի քաղկացուցիչ մասը:

Ուկ(բ)Կ Կենտկոմի ու ԿՎՀ-ն անհրաժեշտ են համարում ուժեղացնել կուսակցական աշխատողներին բուլշեիկյան ուկրայնական կադրերը, պատրաստել գեկավար աշխատողներ Ուկրայնայի մարզային կուսակցական կադմակերպությունների, քաղկոմների և գյուղատնտեսական վճռական շրջանների համար: Ուկ(բ)Կ Կենտկոմի ու ԿՎՀ-ն վորոշում են Ուկ(բ)Կ Կենտկոմին էլից, նարկոմում ստեղծել մարքսիզմ-լենինիզմի դասընթացներ՝ 150 հոգու համար, մեկ և կես տարվա սովման շրջանում: Բարձրորակ գիտական աշխատողների և դասատու կադրերի պատրաստումը կենտրոնացնել կարմիր պրոֆեսուրայի միացյալ ինստիտուտում: Արտեմի անվան համաուկրայնական բարձրագույն Գյուղատնտեսական Կոմունիստական Դպրոցը վերակազմել, դարձնել Համաուկրայնական Կոմունիստական Գյուղատնտեսական Համալսարան:

ՄԱՍՍԱՅԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՅԵՎ ՄԱ-ՄՈՒԼԻ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ուկ(բ)Կ Կենտկոմի ու ԿՎՀ-ի միացյալ պլենումը քորը կուսկազմակերպություններին առաջարկում է՝ բուլշեիկյան պատշաճ գեկավարություն ապահովել կուսակցական դաստիարակչական, կուսակցական-մասնաշաղկան աշխատանքում, վճռական հակահարված տալով այդ աշխատանքի թերագնահատմանը բարելավելով

մամուլի և կուսյուսավորության վորակը, ամբողջ մասնաշաղկան բացատրական աշխատանքի վորակը, վորը պետք է կատարվի բուն պրոխտարական ինտերնացիոնալիզմի վորով: Մոտ 400 թերթերի ստեղծումը քաղաքայիններում, վորոնց մեծ մասը լույս է տեսնում ուկրայներեն, հանդիսանում է բուլշեիկյան ուկրայնացի ման խորորագույն նվաճումը: Պլենումը հանձնարարում է Ուկ(բ)Կ-ի Կենտկոմի Գաղբյուրոյին՝ գործնական ձեռնարկումներ ուրվագծել՝ ել ավելի բարձրացնելու ամբողջ մամուլի, մանավանդ քաղբաժինների շրջանային թերթերի վորակն ու իդեոլոգիական մակարդակը, պատրաստելու այդ մամուլի աշխատողների կադրեր:

Ազգային քաղաքականության իրականացման ասպարիդում մեր կարևորագույն խնդիրներից մեկն է հանդիսանում ամբացնել կուստղկոմատի որդաները, մանավանդ մարզային ու շրջանային որդաները, կուսակցական կոմիտե ուժերով բարելավել ուսուցչության մեջ և մանկավարժական ԲՈՒՀ-երում կատարվող կուսակցական ու կոմյեխիստական աշխատանքը, դաստիարակել ուսուցչական մասնաներին պրոխտարական ինտերնացիոնալիզմի վորով: Գյուղում ամբապնդված կուստնեսական կարգերը պահանջում են նակաշական չափով բարձրացնել դպրոցների և ուսուցչություն կատարած աշխատանքի վորակը: Պլենումը հավանություն է տալիս Ուկ(բ)Կ Կենտկոմի Գաղբյուրոյի ձեռնարկումներին, վորոնց նպատակն է ուղղել դպրոցի բնագավառում ազգային քաղաքականության ասպարիդում կուստղկոմատի նախկին գեկավարության թույլ տված խեղաթյուրումներն ու խտորումները: Պլենումը հավանություն է տալիս Ուկ(բ)Կ Կենտկոմի Գաղբյուրոյի կեղամրաժնի այն վորոշումներին, վորոնք վերաբերվում են ուղղադրությանը, Դիտությունների Ակադեմիայի, Գյուղատնտեսական Ակադեմիայի և Շեվչենկոյի անվան Դիտությունների Ինստիտուտի ամբացմանը, այդ հաստատությունները խորթ ու թշնամի տարիներից մաքրելու գործին:

ՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՎԱՏԻ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒՄԸ

Կուսակցական բոլոր կազմակերպությունների ամենալավը ուշադրություն է պահանջում տեղական ճակատում (փոխտնտեսական, պատմություն, քաղաքականություն, ագրարային հարցը) կարմիր աշխատանքը: Այդ ճակատում մենք ունենք պաշար բուրժուական նացիոնալիստական մաքսանկալության դեմ (ուկրաինական ազգի բուրժուականության տեսությունը, բուրժուական-նացիոնալիստական ուկրաինական կուսակցությունների գործնական գովաբանումը, բուրժուական իդեալիստական փոխտնտեսական քարոզումը, վնասարար տեսություններ դուրստանտեսության ասպարիզում և այլն): Տեսական ճակատի և նրա բոլոր մասերի աշխատանքը պետք է հասցնել բոլշևիկյան բարձրություն: Անհրաժեշտ է ամենակարճ ժամանակամիջոցում ավարտել Մարքսի, Էնգելսի, Լենինի և Ստալինի հիմնական աշխատությունների հրատարակումն ուկրաիներեն լեզվով:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՅԵՎ ԱՐՎԵՍՏԻ ՀԱՎԱՏԻ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒՄԸ

Կուսակցությունը պետք է իսկական ամենաբոլորշևիկյան ղեկավարություն իրականացնի գրականության ու արվեստի ճակատում: Մինչդեռ զգալիորեն աճել են ուկրաինական խորհրդային գրականությունը և գրական կադրերը, այդ ճակատում առանձնապես պարզորոշ յերեման յեկավ բուրժուական նացիոնալիստական տարրերի և կուսակցության շարքերում գտնվող նրանց գործակալության ազդեցությունը: Նացիոնալիստական գաղափարներն ու հասանքները մի շարք տարիների ընթացքում իրականացնում են «Բեռեզիլ» թատրոնի հին ղեկավարությունը ինչպես և ժամանակին Շումսկու ստեղծած և Ալեքսանդր Կոզմից ոժանդակության գտնվող գրական խմբակը, ձգտելով եր անջատել ուկրաինական գրական

նույն ժամանակ ու արվեստը, ամբողջ կոստուրան ուսուկան քանի որ գաղափարի պրոլետարական կուլտուրայից, կուլմուրովում էր դեպի բուրժուական-կապիտալիստական Արևմուտքը: Կուսակցության առաջ խնդիր է դրված ուժեղացնել իր պայքարը պրոլետարական հեղափոխությանը թշնամի այդ նացիոնալիստական տենդենցների դեմ, խնդիր է դրված ուժեղացնել ուկրաինական խորհրդային գրականության ու արվեստի կուլտուրական կապը խորհրդային Միության մշտն ժողովուրդների հետ, կատարել փորձի յեղրայրական փոխանակումը, ուժեղացնել ուկրաինական խորհրդային գրական կադրերի պատրաստման ու աճման աշխատանքը և բարելավել ուկրաիներեն լեզվով հրատարակվող ղեկավարական գրականության յույս բնածայումը: Պլենումը հավանություն է տալիս ՈՒԿ(բ)Կ-ի Կենտկոմի Բաղդյուրոյի փորձմանը աշխատանքային ղեկավարության ղեկավարության մասին, 150 կուլտեսական կենթ-թատրոն կառուցելու, արվեստի աշխատողների դրությունը բարելավելու մասին:

ԱՇԽԱՏԱՆՔ ԱԶԳԱՅԻՆ ՓՈՔՐԱՄԱՍՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԵՋ

Պլենումն արձանագրում է, փոր կուսակցական կազմակերպությունները թուլացրել են իրենց բոլշևիկյան զգաստությունն աշխատավոր ազգային փորձամասնությունների, մանավանդ լեն և գերմանացի ազգաբնակչության մեջ կատարվող աշխատանքում, փորի հետեանքը յեղավ կոլանտեսությունների, դպրոցների, տկումքների և ինստիտուտների խճողումը լենական ու գերմանական ֆաշիստական տարրերով, փորնցից փոմանք յեղվել են նույնիսկ կուսակցության շարքերը: Պլենումն անհրաժեշտ է համարում ձեռնարկումներ կիրառել այդ կազմակերպությունները թշնամի տարրերից մաքրելու համար, դրանք բոլշևիկյան կադրերով ամրացնելու և ազգային փոքրամասնությունների մեջ

մանավանդ լին Եւ գերմանացի ազգաբնակիչայն մեջ
բոլորեկիցան աշխատանքն ապահովելու համար: Հալա-
նութիւնն ապառ Ռիկ(ը)կ-ի կենտկոմի Կազմըյուրոյի
և Բարտաւարութեան այն վորոշմանը, վորը պահան-
ջում և ստեղծել մի շարք լեհերեն և ռուսերեն թեր-
թեր, պէնսումն անհրաժեշտ և համարում նորմնոր մի-
ջոցներ ձեռք առնել մայրենի լեզվով գրականութեամբ
ապահովելու Ուկրայնայի ազգային փոքրամասնու-
թեաններին աշխատավորներին: Պենսումն առաջարկում
և կիեվի և Վիեննիցայի մարդկոմներին՝ պատշաճ բար-
ձրութեան հասցնել իրենց մարդերի լեհ ազգաբնակու-
թեան մեջ կոտարվող քաղաքական ու կուլտուրական
աշխատանքը: Պենսումը հանձնարարում է Որեսսայի,
Դենպրոպետրովսկի և Կիևի մարդկոմներին՝ ձեռք առնել
բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ գերմանական շրջաննե-
րում գերմանացի ազգաբնակչութեան մեջ կոտարվող
աշխատանքը բարելավելու համար:

Պենսումն առաջարկում է Ռիկ(ը)կ-ի կենտկոմի
Բարդյուրոյին՝ մշակել և կենսագործել այնպիսի ձեռ-
նարկումներ, վորոնք ապահովեն իտերդային Մոլդա-
վիայի կուլտուրական շինարարութեան հետադա ծա-
վալումը, պայքարի ուժեղացումը Մոլդավիայի հան-
րապետութեան բուրժուական նացիոնալիստական տար-
րերի դեմ, բոլշեիկյան մոլդավացի կազմերի պատրաստ-
ման աշխատանքի բարելավումը:

* *

Մեծապետական ռուսական շովինիստները և ուկ-
րայնական նացիոնալիստները փորձում են կուսակ-
ցութեան կողմից պետլյուրական տարրերի դեմ մղվող
վճռական պայքարը մեկնաբանել, վորպէս ազգային
քաղաքականութեան վերանայում: Անհրաժեշտ և ամե-
նապատեղիք հակահարված տալ այդ զրպարտիչ պրովո-
կացիոն փորձերին: Ուկրայնական նացիոնալիզմի ջախ-
ջախումը և կուսակցութեան մեջ բուն դրամ նացիոնա-
լիստական յերկերեւաններին մերկացումը հանդիսա-

նում և բոլշեիկյան ուկրայնացիան անհրաժեշտ պայ-
մանը, նրա բաղկացուցիչ մասը: Կուսակցութեանը
ջախջախելով իր հակառակորդներին, շարունակելու յե-
ամենաանողոք պայքար մղել մեծապետական ռուսական
շովինիզմի դեմ, վորն իրականում հանդիսանում և
ուկրայնական նացիոնալիզմի դաշնակիցը և զգալի չա-
փով՝ նրա հիմնական աղբյուրը: Կուսակցութեանը կը
ջախջախի ռուսական մեծապետական շովինիստներին
կողմից ռեվանշի դիմելու նվազագույն փորձերն ան-
գամ, հետագա բոլշեիկյան ուկրայնացիաներ դիմադրե-
լու փորձերը: Կուսակցութեանն այսուհետև ևս անողո-
քաբար կմերկացնի 12-րդ և 15-րդ կուսակցական հա-
մագումարների վորոշումները ռեվիզիոնայի յենթարկելու
բոլոր փորձերը, վորոնք վարագործվում են այն
«ձախ» ֆրագներով, թե ազգային հարցն իբրև թե ապ-
րիկ է իր դարը, թե ազգային հանրապետութեաներն
արդեն ավելորդ են: Մեծապետական ռուսական շովի-
նիստներին «ձախ» ֆրագներով քողարկված այդ վրան
ձրգութեանները, վորոնք նպատակն է յեղել և ե՛թու
լիստարական դիկտատուրան ամրացնելու խնդիրը, ԽՍ-
ՀՄ-ի պրոլետարական դիկտատուրայի պետութեանն
ամրացնելու, ԽՍՀՄ-ի մեջ մտնող ազգային հանրապե-
տութեաններն ամրացնելու խնդիրը: Չպետք է մոռանալ
ընկ. Ստալինի այն խոսքերը, թե «ազգային հանրապե-
տութեանները, մարդերը, տվյալ պատմական շրջանում
վոչնչացնելու պահանջը ռեակցիոն պահանջ է՝ ուղղված
պրոլետարիատի դիկտատուրայի դեմ»: Կուսակցութեան
հիմնական գծի հետագա իրականացումը, բոլշեիկյան
ինդուստրացիան և կոլեկտիվացիան ամրացումը, կու-
սակցական ղեկավարութեան ամրացումը՝ ուկրայնական
խորհրդային կուլտուրայի և պետականութեան շինարա-

բության ասպարիզում, ազահովում և բաշխիկյան ուկ
քայնացման հետագա հաջող իրադրութեամբ, նացիոնա-
լիստական հակահեղափոխության վերջնական ջախջա-
խումը, խորհրդային Ուկրաինայի բոլոր ազգություն-
ների աշխատավորության հետագա համախմբումը՝ իրա-
կանացին համար սոցիալիստական շինարարության
խնդիրները, ել ավելի ամրացնելու Խորհրդային Ուկ-
րաինան, վերպես Խորհրդային Միության անխզելի
բաղկացուցիչ մասը, նրա վերածումը բանվորների ու
գյուղացիների որինակելի խորհրդային հանրապետու-
թյան:

ԼԵՆԻՆՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՂԱԲԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՂԹԱՆԱԿՈՒՄ Ե

Այն կարևորագույն հաջողություններից մեկը,
վերով մտանում և մեր կուսակցութունը 17-րդ հա-
մագումարին, հանդիսանում է լենինյան ազգային
քաղաքականության մեծագույն հաղթանակը: Դեռ յեր-
բեք այնքան ակներև չի յեղել ազգային խորհրդային
հանրապետությունների իսկական ծագումը, նրանց
բուռն աճումը: Յերբեմնի հեռամիաց, ընկճված ցարիզմի
ու կապիտալիզմի կողմից ճնշված ազգություններն
այսօր անցնում են սոցիալիստական համարակույթյունը
կառուցող առաջավորների շարքը: Նրանք, վերպես
ԽՍՀՄ-ի ժողովուրդներին մեծ քննանիքի իրավահավա-
սար անդամները, նորանոր բարձունքներ են նվաճում:
Տեաք, սրիւակ, Ուկրաինայի, Անդրկովկասի,
Ուլրեկասանի, Բելոռուսիայի, Թաթարստանի, Մոլդավի
զերմանացիների հանրապետության, Չեխոսլովակի,
կարարդայի և այլ ազգային հանրապետություններին
ու մարզերին խոշորագույն նվաճումները: Ինչպիսի
հսկայական տեղաշարժեր են կատարվել ազգային հան-
րապետությունների ու մարզերի տասնյակ միլիոնավոր
աշխատավորների եկոնոմիկայում և գիտակցության
մեջ, աշխատավորներ, վորոնք զգում են, վոր իրենց
առջև բացվել է բառացի առասպելական հեռանկարներ
անտեսական վերելքի, նյութական-կենցաղային ու
կուլտուրական մակարդակի արագ աճման համար:

Առաջին հնգամյակի տարիներին ազգային հան-
րապետություններում ստեղծվել են արդյունաբերական
հզոր ոչխաններ, կատարվում է արտադրական ուժերի
նոր դասավորում: Ուկրաինան հարստացավ ժամանա-
կակից տեխնիկայի այնպիսի հրաշքներով, ինչպիսիք

են՝ Դնսարոգեսը, Խարկովի տրակտորի գործարանը, Խարկովի տուրքինի գործարանը, Կրասնատորի գործարանը և այլ գործարաններ: Փոխվեց հին Դոնրասի կերպարանքը՝ նա «հասարակ հողափորների» Դոնբասից դարձավ նորագույն մեխանիզմներով զինված ձեռնարկությունների մի սխառն: Վազմում են Անդրկովկասում Ռիոնգետի կրակները: Անդրկովկասի բանվորներն ու կուլանտեսականները խոչորադույն հաջողություններ են ձեռք բերում, պայքարելով նավթի, բամբակի, և մերձ արևադարձային մշակութային համար Խոջորագույն տեղատիղ ձեռնարկություններ են կառուցվում Ուզբեկստանում, տասնյակ ու հարյուրավոր արդյունաբերական ձեռնարկություններ՝ ազգային հանրապետություններում ու մարզերում: Արդյունաբերական այդ նոր ուղիների շուրջն աճում ու ամրանում են տեղական ազգային պրոլետարիատի կողմեր, ավելի ու ավելի չե ամրանում պրոլետարական դիկտատուրայի բողան, ուժեղանում և պրոլետարիատի ազդեցությունը գյուղացիության վրա:

«Յիժե մասնավոր սեփականությունը և կապիտալը անխուսափելիորեն անջատում են մարդկանց, հրահրում են ազգային պառակտումը և ուժեղացնում են ազգային ճնշումը, ապա կոնկետով սեփականությունը և աշխատանքը նույնքան անխուսափելիորեն միռձեցնում են մարդկանց, թուլացնում են ազգային պառակտումը և փոշնացնում են ազգային ճնշումը» — ասել եր ընկ. Ստալինը դեռ կուսակցության 10-րդ համագումարում:

Կյանքը ցույց տվեց, զոր ընկ. Ստալինի ծրագրային այդ խոսքերը կատարելապես արդարացի չեն: Սոցիալիզմի հաղթանակների, հանրային սեփականություն գնալով ավելի գերակշռելու հետևանքն են լինում ԽՍՀՄ-ի տարբեր ազգությունների բանվորների ու գյուղացիների ավելի ու ավելի մերձենալը, ձեռնարկ, ազգային, բովանդակությամբ սոցիալիստական խորհրդային կուլտուրաների ծաղկումը: Ազգային մարզե-

րի սոցիալիստական շինարարության հաջողություններն ինքնահոսով ձեռք չեն բերվել: Նրանք ձեռք են բերվել շնորհիվ ազգային լեռնայան քաղաքականություն հաղթանակի, մեծապետական շովինիստների և բուրժուական-նացիոնալիստների ջախջախման:

Մեր կուսակցության անցնելը ծավալուն սոցիալիստական արշավի, համատարած կոնկրետացման և կուլակության վորպես դասակարգի վերացման քաղաքականություն, կապիտալիզմի վերջին արմատները փոշնացումը կատարի դիմադրության հանդիպեց բուրժուական-նացիոնալիստական տարրերի կողմից, վորոնք պայքար են մղում մասնավոր սեփականությունը պահպանելու համար, վորոնք յերազում են վերականգնել կապիտալիզմը: Իրենց վերջին շունչը տվող կապիտալիստական դասակարգերի մնացորդները, ամեն կերպ թողարկվելով, դիմում են սարսափի, ֆասադարություն տմնատարբեր ձևերին, կուլանտեսությունները ներսից քայքայելու մեթոդներին, թափանցում են խորհրդային հիմնարկները և այլն:

Դասակարգային թշնամին իր այդ նոր գործելակերպը փոխադրել են նաև ազգային քաղաքականության իրականացման բնագավառը: Ուի(ր)ի հենտկոմի և ԿՎՀ-ի միացյալ տլենումի յերեկ հրապարակված բանաձևը ընկ. Կոսիորի այն զեկուցման առթիվ, վորը վերաբերում եր Ուրախայում իրականացվող ազգային-քաղաքականության մոտակա խնդիրներին, ցույց և տալիս, թե ինչպիսի բարդ մաննվրաների եյին դիմում և դիմում են բուրժուական-նացիոնալիստական տարրերը, վորոնք տենչում են դարձնել Ուկրաինան լեհական և գերմանական Ֆաշիզմի մի դաղութ իմպերիալիստական ինտերվենտների ղեկավարած բուրժուական-ուկրաինական նացիոնալիստների այդ ստոր աշխատանքը հեշտացրել եր բոլշևիկյան զգաստության թթացումով, այն սխալներով, վորոնք թույլ և ավել Ուկրաինայի կոմկուսը:

ցրց թե ինչպէս ուկրաինական նացիոնալիստական
աւարները, ջախջախված դասակարգային թշնամու
մնացորդները մեծ թափով խցկվում էին կոլանտո-
սություններին, ՄՏԿ-ների գեկավար որդանները,
զանազան խորհրդային հողային ու կուլտուրական
որդանները և նույնիսկ կուսակցական կազմակերպու-
թյունների մեջ՝ փաստարարություն անելու և կուսակ-
ցության ու խորհրդային իշխանության ձեռնարկում-
ները հակահեղափոխական սարսուածի լինելաբեկում
համար...

... Բուլշեվիկյան ղդասության թուլանալը, վարք
հնարավորություն էր աւրիս հակահեղափոխական
տարրերին լայն աշխատանք ծափելու և մեծ փոստ
հասցնելու Ուկրաինայի սոցիալիստական շինարարու-
թյանը, հանգեցացավ Ուկրաինայի Կոմկուսի և նրա
գեկավար որդան Ռեկ(ը) Կ Կենտկոմի յուրջ սխալը,
ամփած և Ռեկ(ը) Կ Կենտկոմի և ԿՎՀ-ի միացյալ պե-
նումի բանաձևում:

Հակահեղափոխական տարրերը, սպտագործերով
կուսակցական կազմակերպությունների բուլշեվիկյան
զգաստության թուլանալը, նացիոնալ-ուկրաինական
վազով վարակված մի քանի «կոմունիստներին» անփու-
թությամբ, յերբեմն էլ ուղղակի աջակցությամբ, դա-
սավորում էին իրենց տեժերը սարսուած ու փաստ-
արարություն կազմակերպելու համար: Նրանք ուկրաի-
նացման կեղծ գրոշի տակ գործադրում էին բուրժու-
ական-նացիոնալիստական մեթոդներ՝ փոխադարձորեն
խորթացնում էին զանազան ազգերի աշխատավորնե-
րին և հրահրում էին ազգային թշնամանք:

Բուրժուական-նացիոնալիստները վոչնչից չէին
խորշում իրենց փաստարար նպատակներն իրագործելու
համար: Նրանք բեկբեկում, խեղաթյուրում էին ուկ-
րաինական ճոխ լեզուն, գիտակցաբար մոցնելով նրա
մեջ լեհերեն և գերմաներեն բառեր, դուրս էին գցում
ուսուերենի հետ ընդհանուր բոլոր տարրերը: Դա հա-
մար էր

դիտանում էր Ուկրաինան խորհրդային Միությունից
անջատելու «լայն մտածված» պլանի ողակներից մեկը:
Նրանք դպրոցներում իրականացնում էին բռնի
ուկրաինացումը: Ի դեպ՝ պետք է ասել, վոր տեղա-
կան շովինիզմը զարգացնող բուրժուական նացիոնա-
լիստներին հաջողվեց անպատիժ կերպով գործել վոչ
միայն Ուկրաինայում, այլև Բելոռուսիայում: Բավական
է, յեթե վերհիշենք թեկուզ ուսուցիչ Մեդալոբին, վորի
մասին ժամանակին գրել էր «Պրավդա»-ն (1933 թ.
փետրվար): Դասակարգային թշնամին վայելում էր
ուկրաինական նացիոնալ-ուկրաինական տարրերի
սեռիջական ոժանդակությունը: Բավական է, վոր վեր-
հիշենք Շուսկու և ուրիշների հակակուսակցական նա-
ցիոնալ-ուկրոնիստական խմբակը, վորին ժամանակին
մերկացրել էր Ուկրաինայի կուսակցական կազմակեր-
պությունը՝ ընկ. Կազանովիչի գլխավորությամբ:

Վերջին տարիներս կուսակցության մեջ ձևավոր-
վեց նոր նացիոնալիստական թեքում, վորին գլխավո-
րում էր Ն. Ա. Սկրիպնիկը: Պատահականություն չեք,
վոր Սկրիպնիկը զլորվեց ուկրաինական նացիոնալիստ-
ների դիքքերը, վորոնք փորձում էին ողապործել
չե՛նիսյան ազգային քաղաքականությունը հոգուտ կու-
ցակցային նացիոնալիզմի՝ Ուկրաինան ոտարերկրյա
կապիտալիստներին ու կալվածատերերին յենթարկելու
համար: Ուկրաինական նացիոնալիստները Սկրիպնիկին
տեղեկ էին վարագուրել դեռ 1923 թվականին, յերբ
խորհրդային հանրապետությունները միացնելու, մի
գաղջնակից պետություն կազմելու հարցը ըննարկվելիս,
նա արտահայտվեց դաշնակից պետություն ստեղծելու
դեմ, վորը պետք է հանդես գա արտաքին թշնամու
դաշնադաշնադաշնական շրջապատի դեմ հանդիման, վորպես
միջազգային դաշնակցություն: Դեռ այն ժամանակ նա
փորձում էր յերկու ճակատում՝ մեծապետական (ուկ-
րաինական) և տեղական շովինիզմի դեմ մղվող պայքարը
փոխարինել միմիայն մեծապետական, շովինիզմի դեմ
մղվող պայքարով, ժխտելով և նաեմացնելով մյուս վր-

տանգը՝ տեղական ուկրաինական նացիոնալիզմի վտանգը և գործելով հոգուտ այդ նացիոնալիզմի: Դեռ այն ժամանակ, ազգային հարցին վերաբերյալ խորհորդակցութեան մեջ, ընկ. Ստալինը մերկացրել էր Սկրիպնիկի և Ռուկոյսկու գիրքերի ուղղորտունիստական ելույթները: Կուսակցութեան իրականացնում էր և իրականացնում է լենինյան ազգային քաղաքականութեանը, պայքար մղելով յերկու ճակատում: Մենք գիտենք, վորքադաքական ամբողջ դրութեան համապատասխան կուսակցութեանը միշտ շեշտը դնում է ավյալ շրջանի գլխավոր վտանգի վրա: Ներկա ետապում Ուկրաինայի կուսակցական կազմակերպության համար ազգային վտանգ է հանդիսանում բուրժուական նացիոնալիզմը, ամբողջորդ ձգտում է վերականգնել կապիտալիզմը, անջատելով Ուկրաինան Սորհրդային Միութեանից և յենթարկելով նրան գերմանական կամ լեհական ֆաշիզմին:

Ուկ (բ) կենսակոմի ու կվձ-ի միացյալ պլանումի բանաձևը, նշելով, վոր «մեծապետական ուսանական շովինիզմը առաջվա նման գլխավոր վտանգն է հանդիսանում ամբողջ Սորհրդային Միութեան և ամբողջ Համի (բ) կ-ի մասշտաբով», միևնույն ժամանակ ուղղակի մատնանշում է, վոր «ԽՍՀՄ-ի մի քանի հանրապետութեաններում, մանավանդ Ուկրայինայում, ավյալ պահին գլխավոր վտանգն է հանդիսանում տեղական ուկրաինական նացիոնալիզմը, վորը միանում է իմպերիալիստական ինտերվենյաններին»:

Այս բանաձևը շեշտում է կուսակցութեան բոլոր թշնամիների նոր գործելակերպը, վորոնք ավյալ հասպում բոլի են կազմում միմիանց հետ:

«Ներածելա է աչքի առաջ ունենալ, — ասված է բանաձևում, — մեծապետական շովինիստների և ուկրաինական նացիոնալիստների նոր տակտիկան, տարրեր, վորոնց ոճանդակում է ամբողջ հակահեղափոխութեանը, ներառյալ նաև արոցկիստները, վորոնք ավյալ հասպում միմիանց հետ բոլի են կազմում Ուկրայինայի ԽՍՀՄ-ից անջատելու բնդհանուր պլատֆորմի վրա»:

Նպատակ դնելով թուլացնել ԽՍՀՄ-ի զերքերը և ամբացնել կապիտալիզմի զիրքերը»:

Համի (բ) կ-ի լենինյան կենսակոմի ղեկավարութեամբ և ոժանդակութեամբ, կուսակցութեան ու աշխատավորների առաջնորդ ընկ. Ստալինի ղեկավարութեամբ, վորը կարողանում է հրապարակ հանել դասակարգային թշնամու տակտիկայի բոլոր նորութեանները, ինչպես վոչ վոք (Ուկրայինայի կոմկուսն ուղղից իր թույլ ամբած սխալները և պլենումի վորոշումներում մի ամբողջ ծրագիր ուղղագծեց ազգային քաղաքականութեան կերտուման, մասսաների ինտերնացիոնալ դաստիարակման մոտակա խնդիրների առաջնորդում:

Ամենակարճ ժամանակամիջոցում՝ վերջին տարվա ընթացքում, լուրջ բեկում առեղծվեց Ուկրաինայի սոցիալիստական շինարարութեան բոլոր ճակատամարտում: Ուկրայինայի կոլտնտեսութեանները փայլուն հաղթանակը հանդիսանում է կուլակային նացիոնալիստական տարրերի բոլշևիկյան ջախջախման ուղղակի արդյունքը:

Ի հաճուկա թշնամիների և ինտերվենյանների, Ուկրայինայի կոլտնտեսութեանները, բոլշևիկյան ղեկավարութեամբ, հաստատուն քայլերով առաջ են գնում դեպի ունեւոր կյանքը: Ամենի ու ամենի հասակորեն ու անխափան է աշխատում Ուկրայինայի սոցիալիստական ինդուստրիան: Մաղկում է Ուկրայինայի խորհրդային ազգային կուլտուրան, վորն ուղում է յին խեղդել և աշխարհակի գերմանական ու լեհական ֆաշիզմի վարձկանները: Անխորտակելի յե Ուկրայինայի բոլշևիկյան կուսակցութեան ղեկավարած բանվորների, կոլտնտեսականների և բոլոր աշխատավորների ուժը:

Ջախջախելով բուրժուական նացիոնալիզմը և մերկացնելով կուսակցութեան մեջ բուն դրած բանվոր դասակարգի թշնամիներին, կուսակցութեանը միևնույն ժամանակ շարունակելու յե ամենամանողոք պայքարը ինչ մեծապետական ուսական շովինիզմի դեմ, վորն իրականում հանդիսանում է ուկրաինական նացիոնա-

իւղծի դաշնակցից և զգալի շափով նրան սնունդ տվող
աղբյուրը», (Ուկ(բ)ի Կենտկոմի ու ԿՂԶ-ի միացյալ
պրենումի քանաձևից)։

Սոցիալիզմի այն հաղթանակներում, վորոնց մա-
տին վերջերս պատմում էին Ուկրաինայի կոլտնո-
տականները և բանվորները «Պրավդա»-ում, վճռական
գեր խաղաղին Ուկրաինայի կուսակցական ղեկավա-
րության ամրացումը և Համ Կ(բ)ի Կենտկոմի ոգնու-
թյունը։ Նով աշխատում, 17-րդ կուսակցական մարինայի սրբալի-
ն Ուկրաինայի Սոցիալիստական Խորհրդային Հանրա-
պետությունն իրավունք ունի հպարտանալու իր նվա-
ճումներով։ Նա կկարողանա կատարել իր գերը, վորպես
ԽՍՀՄ-ի առաջապահ գերքերի առաջամարտիկն Արե-
մուտքում։ Ազգային հանրապետությունների ու մար-
զերի թվում, Ուկրաինան իրեն պատշաճ տեղն է գրա-
վում, վորպես պրոլետարական հեղափոխության անա-
ռիկ բերդ։

«Ընկ. Լենինը, հեռանալով մեզանից, կտակեց մեզ
ամբացնել ու բնդարձակել հանրապետությունների դա-
շինքը։ Ֆերգվում ենք քեզ, ընկ. Լենին, վոր մենք
պատվով կկատարենք նաև Քո տվանդը», — ասել էր ընկ.
Սաալինը տառը տարի առաջ Լենինի դազալի առջև։

Կուսակցությունը պատվով և կատարում բոլորե-
կան առ մեծ յերդումը։ Նա ազատովից լենինյան ազ-
գային քաղաքականության լիակատար հաղթանակը։
(«ՊՐՈՎԴԱ»-ի նյութերի 28-ի առաջնությունը)։

ՅՈՐԺ ՄԵԿԸ

1921 թվականին, Վրաստանում խորհրդային
իշխանություն հաստատելուց հետո, ԼԵՆԻՆԸ Կովկասի
կոմունիստներին ուղղած նամակում գրում էր—

«Ջերմադին կերպով վորդունելով Կովկասի Խոր-
հրդային Հանրապետություններին, յես թույլ
կտամ ինձ հույս հայտնելու, վոր նրանց սերտ
զաշինքն ազգային խաղաղության մի աշխարհի
որինակ կտեսնի, վորը չի տեսնված բուրժուա-
զիայի որոք, և անհարկին և բուրժուական կար-
գերում»։

Այժմ հպարտության զգացմունքով կարելի չէ
ասել, վոր Խորհրդային Անդրկովկասն ազգային խա-
ղաղության որինակ և զարնի։ Ընկ. ՍՏԱԼԻՆԸ այս
տարիներին ընթացում մշակեց Անդրկովկասում լենին-
յան ազգային քաղաքականության կիրառելու հեռ
կապված բոլոր հարցերը։ Կուսակցության 12-րդ հա-
մագումարում, ուր վրացական ուկրոնիստները դեմ էին
դուրս դալիս կուսակցության գծին, Անդրկովկասյան
Ֆեդերացիայի ղեկավարվածքը, ընկ. ՍՏԱԼԻՆԸ ասում էր՝
«Յեթե Խորհրդային իշխանությունը չկարողանար
Անդրկովկասում ստեղծել ազգային խաղաղության
մի աշխարհի որդան, վորն ի վիճակի լինեք
կարգավորելու քաղաքական ու կոնֆլիկտները,
ապա մենք վերադարձ կկատարենք զեպի
ցարիզմի դարաշրջանը, դաշնակների, մուսավա-
թականների ու մենշևիկների դարաշրջանը, յերբ
մարդիկ ապրում էին միևնույն կոտորելով։ Անա-
թե ինչու, Կենտկոմը յեռապատիկ անցավ արե-
դում էր Անդրկովկասյան Ֆեդերացիայի վորպես
ազգային խաղաղության որդանի՝ պահպանման
անհրաժեշտության վրա»։

Մորհրդային Անդրկովկասն այսօր ուղղակի ապա-
ցույց է հանդիսանում այն բանի, թե ինչպիսի
պոտուկներ է տալիս աշխատավորութեանը բոլշևիկյան
աղգային քաղաքականութեանը թե ինչպիսի պոտու-
կներ է տալիս Մորհրդային իշխանութեանն աշխատա-
վորութեանը, վորին խեղդում էին աղնական-կապի-
աաշխատական Ռուսաստանի դաժան ճնշումն ու մեծ-
շեկի-դաշնակ-մուսավաթական իշխանութեանը, վորը
վերականգնեց շահագործողներին-նորելներին, Ռուսիյա-
ներին, կալվածատերերին ու գործարանատերերին ուժը:

Իզուր չէր, վոր կաշգերի գեներալները՝ ինչպես
այդ չերևում է այսօր «Պրավդա»-յում հրապարակված
փաստաթղթերից՝ պարզեցատրման ելին ներկայացնում
մենշեկի կառավարողներին՝ Մենշեկներին իրենց հա-
վատարութեամբ արժանացան գերմանական խմբերի-
վորմի այդ շքանշաններին:

Բայց Անդրկովկասի աշխատավորները՝ Մորհրդա-
յին Միութեան պրոլետարիատի գորեղ ողնութեամբ՝
ընդմիջու դուրս վանդեցին մենշեկներին, դաշնակներին,
ու սուսավաթականներին:

Անդրկովկասի կուսակցական կազմակերպութեանը՝
Անդրկովկասի կուսակցական կազմակերպությունը, վորոնք դա-
տարակվել էին բնկ. ՄՏԱԼՆԻՆԻ անմիջական ղեկա-
վարութեամբ, չտեսնված բարձրութեան հասցրին այդ
Ֆեդերատիվ հանրապետութեանը: Մորհրդային Անդր-
կովկասն այժմ վաղ միայն չաղգային խաղաղութեան
մի որինակ է՝ բուրժուազիայի որոշ չտեսնված, բուր-
ժուական կարգերում անհասրին», այլ Մորհրդային
Անդրկովկասը՝ ամբողջ յերկրի հետ միասին սոցիալիզմ
է կատարում: Կովկասյան լեռնաշղթայի մյուս կողմը
պայծառորեն վառվում են ինդուստրիալ իրականոր-
աբադորեն աճում են աղգային պրոլետարիատի կազ-
մերը: Հեղափոխութեանը նախնային նոր շքանշաններ է
հայտարարում: Բազմի պանծալի պրոլետարներին հերո-
սութեանը հայտնի չէ ամբողջ յերկրին: Գյուղատնտե-

սութեանն այժմ է միայն իրապես դարգանում: Վրաս-
տանը Միութեան թեյի բաղան է դարձել: Անդրկով-
կասի Սևծովյան ծովափին ցիտրուսներն արդեն ծաղ-
կում են ստանյակ միլիոններով: Ագրեքցիանը Միու-
թեան (բամբակագործական յերկրորդ բաղան է դարձել:

Անդրկովկասը դարգացման հաջողական հնարավո-
րութեաններն ստացել Մորհրդային իշխանութեաննից:
ապկայն այդ հնարավորութեանները միշտ չեն, վոր
կյանքի չեն վերածվել: Մյուս հանրապետութեաններին
աւ շքանշանների տեսլին վաղ միշտ համահավասար առաջ
քնթանալու պատճառներից մեկը՝ ինչպես այն նվաճեց
Համ Կ(Բ)Կ Կենտկոմի 1931 թվականի հոկտեմբերի
31-ի վորոշման մեջ, այն է, վոր Անդրկովկասի կու-
սակցական կազմակերպութեան ներսում չի չեղել ան-
հրաժեշտ միաձուլութեան ու բոլշևիկյան համախմբու-
թութեան: Ինչպես Անդրկովկասի, այնպես է հանրա-
պետութեանների ղեկավար կազմերի ներսում՝ ամբողջ
է Համ Կ(Բ)Կ Կենտկոմի այդ վորոշման մեջ՝ տեղի
ունի առանձին անձնավորութեանների անսկզբունք
աղգեցութեան՝ համար պայքար՝ (ժառանգանշինայի
ապրերի), վորի շնորհիվ ղեկավար կազմերի ընտրու-
թեանն ու աշխատողների դատավորութեանը մի շարք
գեպերում կատարվում է վաղ ըստ կուսակցական
գործնական հատկանիշների, այլ այս կամ այն խեղ-
բակցութեանը հարելը նկատի ունենալով: Գրա հետե-
վանքով հաճախ ղեկավար դիրքերն են առաջ քաշվում
բացահայտորեն թույլ աշխատողների կազմակերպու-
թեան ներսում կան բոլշևիկյան կարգապահութեանն
անպատիժ կերպով խախտելու մի շարք փաստեր:
Կենտկոմի 1931 թվականի հոկտեմբերի 31-ի վորոշումն
ի հայտ բերեց այն ժամանակվա կուսակցական ղեկա-
վարութեան քաղաքական սխալները և աշխատանքի
խոշոր ծրագիր նշեց բոլոր վճառական հարցերի վերա-
բերյալ: Կենտկոմի այդ վորոշումը բացառիկ գեր խա-
ղաց Անդրկովկասի աճումն ու դարգացման գործում է
այժմ էլ խաղում է:

կուսակցական կազմակերպութեանն իրապես, քննելը քշտած, աշխատանքի ձեռնարկեց: Մարդիկ տեսնում են խոշոր գործեր կատարել, գործեր, վորոնք մեր դարաշրջանի բովանդակութեանն են հանդիսանում: Անդրկովկասի բուլշևիկներն սկսում են սպերատիվ կերպով ղեկավարել արտադրական ուժերի զարգացման գործը: Այդ մասին են վկայում այն հսկայական հաջողութիւնները, վոր նրանք ձեռք բերին նախկին հանույթի առաջնորդում, նոր հիգրեկայանների կատուցման, ֆերրումարգանեցի, սինթետիկ կատուցի գործարանների կատուցման առաջնորդում, քարածուխի, հանքային ու վոչ հանքային նյութերի մշակման, Միութեան բաժրակազործական յերկրորդ բազայի ձաժրացման, ցիտրուսային կուլտուրաների, թեյի, ծխախոտի տարածութիւնների ընդարձակման, կուտակութիւնների քաղաքական-անտեսական ամրացման առաջնորդում: «Պրաժկա»-ն նյութեր և տպագրում, գործնք վկայում են Անդրկովկասի բազմակողմանի ուժմանն ու զարգացման մասին, այն հաջողութիւններին մասին, վոր նրա կուսակցական կազմակերպութիւնը ձեռք է բերել վերջին տարիների ընթացքում: Անդրկովկասյան բուլշևիկների առաջ-վորոնք մերկացրին աւելոնխտաններին, մերկացրին Լոմինաձեյի և մյուսների «ձախ» խմբակի-հարյուր հիսուն հազարանոց այդ կազմակերպութեան առաջ, կուսակցութեան այդ հաջողութիւնը ջակատի առաջ հսկայական խնդիրներ են կանգնած: Այն հանգամանքը, վոր Անդրկովկասն ունի հսկայական քանակութեամբ բնական հարստութիւններ անտեսական զարգացման, հսկայական հնարավորութիւններ՝ բարձրացնում և ղեկավարութեան պատասխանատվութիւնը: Յե՛վ իսկապետ, նախկին քարածուխի, սղնձի, ցինկի, սև մետաղաձուլութեան, ջրաշինարարութեան, քիմիայի, կուլտուրայի ցամաքեցման, մետաքսի, ցիտրուսային կուլտուրաների, թեյի, ծխախոտի, կոմունալ անտեսութեան հարցերը լուծելու

նախարար չափազանց պարզորոշ ու զիֆֆերնեցիացիայի յենթաբաժնի, ողբերատիվ ղեկավարութեան և պահանջ-վում: Փոխվում և աշխատանքի վորոն Անդրկովկասի բուլշևիկներն սկսել են սպերատիվ կերպով ղեկավարել, կանկրետ կերպով աշխատել խոշոր պրոդուկտների լուծման վրա: Հենց դրանումն և կայանում կուսակցական կազմակերպութեան նոր աշխատանքը:

Անդրկովկասի բուլշևիկները կուսակցութեան 17-րդ համագումարը դիմավորում են առնչմանի ու խոշոր նվաճումներով: կուսակցութեան համագումարը մի նոր հասակ պետք և հանդիսանա աշխատանքը նոր ձևով կազմակերպելու համար: Յերկրորդ հնգամյակում Անդրկովկասը կփայլի իր բոլոր հարստութիւններով, իր արտադրողական ուժերով: Անդրկովկասը միևնույն ժամանակ հուժկու քաղաքի հանդիսանում ամբողջ Միութեան աշխատավորների բարեկեցութեանը բարձրացնելու համար: Մեր յերկրի բանվորների ու աշխատավորների առողջութեան աղբյուրներն Անդրկովկասի զարգացման միջին: Մարդը, գինի, մանգոյ, նարինջ, կիտրոն, թեյ, մետաքս, կուրորաներ և այլն-այս սանննայած միլիոնավոր բանվորների ու բանվորուհիների, ինք: Միութեան վողջ աշխատավորութեան սեփականութիւնն են դառնում: զա յե հենց պտղաբերական կան այն խոշոր աշխատանքների խմաար, վորոնք այժմ ձեռնարկել են Վրաստանի ու ամբողջ Անդրկովկասի բուլշևիկները: Խորհրդային Անդրկովկասի հաջողութիւնները քաղաքական հսկայական նշանակութեան ունեն: Նրանք մի նոր ծանրակշիւ արգումենտ են հանդիսանում հոգուտ բուլշևիզմի՝ ընդդեմ հակահեղափոխական մենշևիզմի:

Գերմանիայի մենշևիզմը-սոցիալ դեմոկրատիան, յերբ իշխանութեան գլուխ եր կանգնած, պաշտպանում եր կապիտալիստների դիկտատուրան, դատաստան եր անտեսում բանվորական շարժման հետ, ֆաշիզմն եր անուցանում: Վրաստանի մենշևիկները, յերբ իշխանու-

թյան գլուխ եյին գտնվում, յիղբայրատան կոիվներ
եյին հրահրում տարբեր ազգությունների աշխատա-
վորների միջև, կողոպտում եյին նրանց, ինպերիա-
լիստների լակեյները իրենց զերն եյին կատարում:

Անդրկովկասի աշխատավորներն Անդրկովկասի
օանմաններից ընդմիջադուրս փոշեցին մեղքերին, դաշնակներին ու մուսավաթականներին: Անդրկովկա-
սի բուլքերին, կենսագործելով, կենսային ազգային
քաղաքականությունը, հետևողական պայքար են մղե-
լիս: Ֆրոնտում—մեծապետական շովինիզմի ու տե-
ղական նացիոնալիզմի դեմ: Հետևելով ընկ. ՍՍԱԼԻՆԻ
ցուցմունքներին, նրանք անողորմաբար դատաստան
տեսան բուրժուական նացիոնալիզմի նկատմամբ
Վրաստանի, Ադրբեջանի և Հայաստանի աշխատավոր-
ներն ստեղծեցին Անդրկովկասյան Ֆեդերացիա, վորք
մտավ Մորհրդային Միութեան կազմի մեջ: Այդ հիման
վրա նրանք ծավալեցին իրենց ստեղծագործական ու-
ժերը, կառուցում ու ամրապնդում են իրենց արդյու-
նաբերությունը, գյուղատնտեսությունն ու կուլտուրան:
Մորհրդային Անդրկովկասի աշխատավորներն
իրենց անձնվիրությամբ ու հերոսությամբ, կոմունիս-
տական կուսակցութեան ղեկավարութեամբ կառուցում
են իրենց սոցիալիստական կյանքը վորջ Մորհրդային
Միութեան հետ միասին, Միութեան, վորի տնխղելի տ-
րազկացուցիչ մասն է հանդիսանում նաև ինքը՝ Անդր-
կովկասը:

(«ՊՐԱՎԴԱ»-ի գեղեկագրերի 1-ի առաջնորդը):

L. ԲԵՐԵԱ

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԻ ԲՈՒՇԵՎԻԿՆԵՐԸ ՀԱՄԱԲԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ՎՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԻ ԿԵՆՍԱԳՈՐԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՄՂՎՈՂ ՊԱՅՔԱՐՈՒՄ

Յերկու տարի առաջ՝ 1931 թվականի հոկտեմբերի
31-ին, մեր կուսակցութեան Կենտրոնական Կոմիտեն,
Անդրբեկովի և հանրապետութեանների կենտկոմների
ղեկուցումների առթիվ հատուկ վորոշում կայացրեց՝
Անդրկովկասի կուսակցական և տնտեսական կազմա-
կերպութեանների աշխատանքի մասին:

Համկ(բ)Կ Կենտկոմն այդ վորոշումով Անդրկով-
կասի կուսակցական կերպութեանների առջև մի շարք
ինդիկներ դրեց՝ Անդրկովկասյան Ֆեդերացիայի տեղա-
տեսական ու կուլտուրական շինարարութեան ասպա-
րիզում և տվեց գործունեության ծավալուն ծրագիր:
Կանանցիով վճռաբար ուղղել այն սխալներն ու խտ-
տորումները, վորոնք անդի եյին ունեցել Անդրկովկա-
սում՝ գլխավորապես գյուղերում:

Անդրբեկովի և ազգային կոմկուսների կենտրո-
նական կոմիտեները, —ասված էր այդ վորոշման մեջ,—
զգալի աշխատանք ծավալեցին գյուղատնտեսութեան
վերականգնման ասպարիզում: Սակայն նրանք ընդգր-
կեցին աշխատանքի առավելապես տեխնիկական կող-
մը, հապանովեցին գյուղացիութեան (չքավոր ու միջակ
մասսաների) քաղաքական ճիշտ ղեկավարումը:

Հատկապես այդպիսի սխալների և ամենակուպիտ-
իստորումների պատճառով, ճշնայած Անդրկովկասյան
գյուղացիութեան հիմնական մասաները չըջողարձ եյին
կատարել դեպի գյուղատնտեսութեան սոցիալիստական

գերակատուցումը, կուսակալին հակախորհրդային տար-
քերը հնարավորության ստացան պատգործելու թույլ
տրված սխալներն ու խտառումներն իրենց ազդեցու-
թյունը գյուղում աշխուժացնելու համար» (Համկ(բ)Կ
Կենտկոմի 1931 թ. հոկտեմբերի 31-ի վերադրումից):

Մեր խնդիրն էր՝ ուղղելով այդ սխալները, վաղ-
թե խոսքով, այլ գործով մարտնչել Կենտկոմի դիրեկ-
տիվներն իրականացնելու համար:

Մեր խնդիրն էր՝ ամրացնել Անդր-ֆեդերացիան,
միաժամանակ լայն ծավալելով հանրապետությունների
ինքնագործունեությունն ու տնտեսական նախաձեռ-
նությունը, փոխադրել Անդրկովկասի կուսկազմակեր-
պությունները տնտեսական-քաղաքական խնդիրներին
Քրեականացման հունը, դուրս գցելով «տատանողչինայի»
և խմբակայնություն ամեն տեսակ տարրերը:

Առհրդային Միության ինդուստրացման բուռն
ածույնը, այն հաջողությունները, վերանք ձեռք բերինք
մենք մեքենայինական, ավտոմոբիլային ու ավիացիոն
արդյունաբերություն մեջ և զուգամտնեսություն սո-
ցիալիստական վերակառուցման առաքարիցում, պահան-
ջեցին դալի չափով ավելացնել նավթի հանույթը և
վերամշակումը: Այդ խնդիրն իրականացնելու համար
մզմոզ պայքարում մեծ հաջողություններ ձեռք բերեց
Ադրբեյջանի նավթարդյունաբերությունը: Յեթե 1932 թ.
Ադրբեյջանի տվել էր 12.632 հազար տոնն նավթ, ապա
33 թվականին նավթարդյունաբերությունը վաղ միայն
հաջողությամբ է իրականացնում 14.400 հազար տոնն
նավթի տարեկան պլանը կատարելու խնդիրը, այլև
կատարում է կառավարություն 500 հազար տոնն նավթի
լրացուցիչ առաջադրանքը: Յեթե այս տարվա հունվա-
րին նավթահանքերում նավթի որակյան միջին հա-
նույթը կազմում էր միայն 30.385 տոնն, ապա հոկ-
տեմբերին հանույթը հասավ 52 հազար տոննի: Ադ-
րբեյջանը դեռ չբերեք այգալիսի հսկայական քանակու-
թյամբ նավթ չի տվել: 1932 թվականին առավելագույն

որակյան միջին հանույթը կազմում էր 35.692 տոնն
(այդքին), 1931 թվականին՝ 39.706 տոնն (պատասխան):

Մի քանի ամսվա ընթացքում առեցին նոր նավ-
թահանքեր (Լակ-Կատան, Կարա), վերանք իրենց հարա-
տույթյամբ արդեն հայանի գործան վաղ միայն Անդր-
կովկասում, այլև ամբողջ Միության մեջ: Ադրբեյջանի
նավթարդյունաբերությունն այդ հաջողություններն
արդյունք էլին Համկ(բ)Կ Կենտկոմի և Կենտկոմի
Ստալինի ամենաբարձր և անկախարկության ու անհե-
տիս արժեքյան արդյունք էլին Բաղդի պարտեմա-
քիառն, Բաղդի բոլշևիկների հեղափոխական պայքարի,
արդյունք էլին այն հանգամանքի, վաղ Անդրկովկասի
ամբողջ կուսկազմակերպությունը պայքարի լծվեց
նավթի համար:

Այդ հաջողություններն ավելի ևս պարտավորեց-
նում են մեզ պայքար մղել դեռ գոյություն ունեցող
էկրոնությունների դեմ: Դեռ մասնամասնական էր, վաղ
Անդրբեյջանում արձանադրեց ին Ադրբեյջանի ապագայի
վերակառուցումը: Համկ(բ)Կ Կենտկոմի ավերակայնու-
թյուն վերաբերյալ վերջման հիման վրա, մինչև
այժմ իր զգալի մասով ձեռնամուրթն է կատարվում:
Համկ(բ)Կ Կենտկոմի 1931 թ. հոկտեմբերի 31-ի վերադ-
ման մատնանշումն այն մասին, ին Ադրբեյջանի տնտե-
սական ղեկավարությունը մեծ դանդաղություն չունի
ցուցաբերում իր աշխատանքի վերակառուցման նկատ-
մամբ, լիովին պահպանում է իր ուժը և այժմեական-
ությունը: Զի վերացվել պահանջողականությունը,
չկա տեխնիկական վերակառուցման հարցերը համար-
ձակարեն լուծելու կարողություն, բավականաչափ պայ-
քար չի ծավալվում տեխնիկայի յուրացման համար,
մասնավանդ փորման առաքարիցում:

Կենտկոմի այն առաջադրանքը, վաղ 1933 թվա-
կանի վերջերին պլանից դուրս փորվի 300 նոր նավ-
թահոր, անրավարար է կատարվում: Այդ «300»-ից
փորման պրոցեսումն է գտնվում 70 նավթահոր, դրան-

ցից շահագործման և հանձնված մոտ 20 նավթահոր
Այդ դրութիւնը լուրջ յերկյուղ է ներշնչում Համ Կ(ր)
ի Կենտկոմի մարտական առաջադրանքի կատարման
հեռանկար, մանավանդ, յեթե աչքի առաջ ունենանք
վոր 1934 թվականին յենթադրվում է զգալիորեն բար-
ձրացնել հանույթի պլանը:

Մենք կարող ենք 1934 թվականին յերկրին տալ
և պետք է տանք 22 միլիոն տոննա նավթ՝ փոխանակ
1933 թվականի 15 միլիոն տոննա: Իրա հզմարանհրա-
մելու է ամենայն վճռականութեամբ վերացնել հանգր-
տացման այն տարրերը, վարոնք գոյութիւն ունեն
վերջին ժամանակներա թէ Աղնեվթում և թէ Բազմի
կազմակերպութեան առանձին ողակներում Իրա համար
տնհրածելու է ինչպես հորին է վերակառուցել Աղնեվ-
թի ամբողջ աշխատանքը, իսկ ծավալել նավթային
տնտեսութեան տեխնիկական վերակառուցման հետագա
աշխատանքը, առավելագույն չափով ոգտագործել գո-
յութիւն ունեցող սարքավորումը և ինչ գնով ելլինի
կատարել նոր նավթահորերի փորման պլանը, մեքե-
նայացված կայուն հանույթի հիման վրա կազմակեր-
թել նավթահորերի նորմալ շահագործումը, ապահովել
նավթի պահպանումն ու արտահանումը, կատարել Ան-
գրդյերկոմի վորոշումը՝ նոր նավթաբեր տարածու-
թիւնների պատրաստման և յուրացման մասին:

ԱՍՏԽԶ-ի ինդուստրացման վերջին տարիների
արագ տեմպն զգալիորեն բարձրացրեց արդյունաբե-
րութեան տեսակարար կշիռը ԱՍՏԽԶ ժողովրդական
տնտեսութեան մեջ: Անդրկովկասն ագրարային հետա-
մնաց յերկրից վերածվեց ինդուստրիալ ագրարային
յերկրի:

Անդրկովկասի երեկտրակայանների կարողութեան
ը 1921 թ. 92 հազար կիլովատից 1931 թ. հասել եք
167 հազար կիլովատի, իսկ 1933 թվականին արդեն
հասավ 304.800 կիլովատի: 1933 թվականին գործարկ-
վեցին այնպիսի հզոր երեկտրակայաններ, ինչպիսիք
են Չորահիդրոկայանը, Ռիոնգեսի առաջին հերթի ագ-

րեկտոր և այլն, 1934 թվականին գործարկվելու յեն
Քանաքեռի հիդրոկայանը, Ռիոնգեսի և Զագեսի յերկ-
տորդ հերթի ագրեգատները, Տկվարչիւո կենտրոնական
շոգե-երեկտրակայանը և մի շարք այլ երեկտրակայաններ:
Չնայած դրան, Անդրկովկասն երեկտրոէներգիայի

սուր կարիք է գդում, Արդյունաբերութեան կարևորա-
գույն ոբեկտների զարգացումը (Ֆերրո-մարգանեց, Ալ-
շանվերդու պղնձահանքերը, Չիաթուրի մարգանեցի
հանքերը, Զարաքիլիսայի քիմիական կոմբինատը, Սու-
րամի լեռնանց յերկաթուղին և այլն), զգալի չափով
աահմանափակվում է երեկտրաշինարարութեան ծավալով
ու տեմպով: Յեթե ժամանակին չավարտվի սկսված
երեկտրակայանների շինարարութիւնը և անհապաղ
չձեռնարկվի նորերի կառուցմանը (Խրամի, Թորթարի
Մուղան-Սալյանի և այլ երեկտրակայաններ), ապա
արդյունաբերական մի շարք կառուցվող ձեռնարկու-
թիւններ հարկադրված կլինեն աահմանափակել նրանց
համար նախագծված կարողութիւնը: Այդ վերաբերում
է առանձնապես շատ երեկտրոէներգիա պահանջող այն-
պիսի ձեռնարկութիւններին, ինչպիսիք են Զետա-
ֆոնի Ֆերրո-մարգանեցի գործարանը, 500 հազար տոնն
արտադրականութեամբ, վոր կառուցված է տեխնիկայի
վերջին խոսքի համաձայն:

Այդ գործարանի առաջին յերկու երեկտրո-հնոցն
արդեն հանձնված է շահագործման:

Միութենական միտադաժուլման հարաճուն կարի-
քը մարգանեցի նկատմամբ, պահանջում է բացառիկ
ուշադրութիւն նվիրել արդյունաբերութեան այդ ճյու-
ղին: Միութեան մեջ մարգանեցի ամենաշտրուտ հան-
քերը՝ Չիաթուրի հանքերը, մինչև այժմ ել գտնվում
են անբավարար վիճակում, Չնայած վերջին տարիներս
առաջացած տեղաշարժերին (յերրորդ յեռամսյակում
մարգանեցի պլանը կատարվել է 96 տոկոսով՝ հանդեպ
առաջին կիսամյակի 67 տոկոսի), արդյունաբերութեան
այդ կարևորագույն ճյուղը մենք կարող ենք բարձրաց-
նել միմիայն այն դեպքում, յերբ արմատապես վերա-

կառուցելու Զրաթուրի հանքերը, բաղմունկազմանի կեր-
պանի, շինարարական արտադրական բոլորաբազմաները:

Եւ ի հոգեւածի շրջանակներում հնարավոր է մաս-
րամասն կանգ առնել ԱՍՖՆԷ-ի արդյունաբերական
զարգացման բոլոր ճակատամասերի վրա (Տիվարչկու
շինարարութիւնը, Տիվիլուկու անխառնները, Ալյան-
վերցու և Դափանի պղնձահանքերը և այլն):

Նախ, մարդանցը, բնիկան, անուխը, միքենա-
շինութիւնը և արդյունաբերութիւն մասն հաշուերը
փոխելին ԱՍՖՆԷ-ի կերպարանքը, արագացրին, գյու-
ղատնտեսութիւնն սոցիալիստական, վերաբնիկան պրո-
ցեսը: Կոլտնտեսութիւններն կազմակերպւածն-անտե-
սակն ու քաղաքական ամբողջական տնտեսութեամբ վրա-
սակն դեր խաղաց՝ կոլտնտեսութիւններն, կոնկրետ
ուղիքով գիտականութեան ու ճիշդագոյնը, վերն իրակա-
նացնում են Անդրկովկասի կոնսոլիդացիան, կազմակեր-
պութիւնները, քաղաքականները գյուղում: Տեղի ին տե-
նետում ԱՍՖՆԷ-ի կոնկրետութեան հետաքրք. անուխը:
Սոցիալիստ. գրութիւնն հնարավոր չեղավ ինկուզ աշխ
պատճառով, վեր, գյուղատնտեսութիւնն տեխնիկական
վերակառուցումը, վերն իրակաւացնում և կոնսոլիդա-
ցիւնն Անդրկովկասում, սերտորեն շտեկապից գյու-
ղացեւութիւնն, նրա շրաւոր ու միջակ մասնակերն ամե-
նոր, քաղաքական դեկտեմբրման հետ Գլխովի շրջա-
նային ստորին ապարատն ուղի-ուշով վերանորոգից և
ստորագից նոր տնտեսութեան կազմակերպ. Բազմութիւնը,
շրջանները, գյուղերը և ծալքամասերը նեւակցին հա-
զարավոր լավագոյն աշխատանքներն Գոշ լինի մոլոր-
ներն համաձայն, ամբողջ Անդրկովկասում վերջին շր-
կու տարում շրջաններն ու ծալքամասերն են ուղարկ-
վել մոտ 12 հազար հոգի, վերոնց թվում մոտ 2500
մարդագետ:

Համ Կ(բ) Կենտկոմը 1931 թ. հոկտեմբերի 31-ի
իր վորոշման մեջ մասնաշնչի եր, վոր Անդրկովկասի
գյուղատնտեսութիւնն մեջ տեխնիկական հատուկ մշա-

կույթներն արմատացնելու տնտեսութեամբ մեր Հնար-
քում հաջողութիւնները ճիշդն սկիզբն են՝ պատար-
ման Անդրկովկասի գյուղատնտեսութիւնն պայմանե-
րում թագնում վերջաւորի հնարավորութիւններն տ-
նտեսութեան Խորհրդային Միութիւնը մեծարժեք տեխ-
նիկական հատուկ մշակութիւններով:

Համ Կ(բ) Կենտկոմի այդ պայմարով մեջ գործու-
նելութիւնն ծալքումն ծրագիր Անդրկովկասի գյուղա-
տնտեսութիւնն վերակառուցման համար: Նա վարչեց
այդ գյուղատնտեսութիւնն հետագայ գործողութեան սկի-
նները: Անդրկովկասը գտնում և Խորհրդային Միութի-
ւնն յերկրորդ բամբակագործական բազան: Արդեւ
լինակցիկ տարվա գարնանացանի կամայնիսայի ժամա-
նակ վնասկան բնկում ուրվագծից բամբակագործական
տնտեսութիւնն մեջ: Բազման ու մշակման տնտեսութեամբ
խնամքով կատարված աշխատանքն ստեղծից բոլոր ան-
հրաժեշտ պայմանները՝ բամբակը ժամանակին հաճա-
քելու և բամբակը հանձնելու պաշտ լինի կատարելու
համար: Ի տարբերութիւնն անցյալ տարվանից, 1933
թվականին պաշտ չափով բարձր և բամբակի հաճաք-
ման տեմպը: Յեթե 1932 թվին միջին նոյեմբերի 15-ն
Արդեւնում հաճաքվել էր 82.242 տոնն բամբակ, ա-
պա 1933 թ. միջին նոյեմբերի 20-ն արդեւ հաճաքվել
էր 109 հազար տոնն բամբակ (պլանի 85,2 տկտը):
Կան բոլոր պայմանները՝ հաճաքման կամայնիսայի նոր-
մալ ավարտելու համար: Սակայն աշխատանքի այդ
կարեւորագոյն ճակատամասում մենք մի շարք թերու-
թիւններն ունենք: Վերջին որիւս բերքաւալութի տեմ-
պըն Արդեւնում և Կրտստնում անբաւարար է: Մեր
խնդիրն է՝ ԱՍՖՆԷ-ի բամբակի ամբողջ բերքը հաճա-
քել ինչ գնով եւ լինի: Յեւ այդ խնդիրը կիրաւորվի:

Ընթացիկ տարվա գարնանը Համ Կ(բ) Կենտկոմի
և Միութնական Ժողովարդի բամբակի վերաբերյալ
այլած դիրկելովը գործողութիւնն ծրագիրը դարձաւ այս
տարվա պլանը կատարելու և առաջիկա գյուղատնտե-
սական կամայնիսայի նախապատրաստելու համար:

Ընթացիկ տարվա բերքը բաշխելու վերաբերյալ առանձին շրջանների կոլտնտեսությունների նախագահան ամյախոսքերը վկայում են կոլտնտեսությունների յեկամտարեբուժյան զգալի աճման մասին: Յեթե 1932 թվականին Ադրբեջանի բամբակացան շրջաններում կոլտնտեսականն ստանում եր 1, 2, 3 կիլոգրամ հացահատիկ, ապա այս տարի 5—10 կիլոգրամ հացահատիկը մի աշխուրի համար կոլտնտեսություններում դառնում է սովորական յերևույթ, իսկ մի շարք կոլտնտեսություններում յուրաքանչյուր աշխուրին հասնում է 15—20 կիլոգրամ հացահատիկ: Որինակ, Կարիազինի շրջանի Այրխիլի գյուղի Ստալինի անվան կոլտնտեսության մեջ մի աշխուրին հասնում է 13,2 կիլոգրամ հացահատիկ և 9,4 կիլոգրամ կեր: Ասխենդլի գյուղում մի աշխուրին հասնում է 14,3 կիլոգրամ հացահատիկ և 9,4 կիլոգրամ կեր: Կարիազինի շրջանի Աշաղա-Սաթիլի գյուղի Վորոշիլովի անվան կոլտնտեսության մեջ մի աշխուրին հասնում է 45,8 կիլոգրամ հացահատիկ: Աղդամի ՄՏԿ-ի գործունեյության շրջանում կոմյերիտական Ռամզագանովը հարվածային աշխատանքով 3 ամսում իր ձեռք բերած աշխուրերի համար ստացել է 203 փութ հացահատիկ՝ անցյալ տարվա 30 փթի փութարեն: Նա գնել է կով, հորթ, տնային թռչուն, տնային պիտույքներ և դեռ 500 ռուբլի յեւ առձեռք փող ունի: Գյոլաբուլ գյուղի (Ղամարվի շրջանի ՄՏԿ, Հաստատանում) բամբակացան-խաղողաբուծական կոլտնտեսության մեջ՝ կոլտնտեսական Աբուլի Ալաջան, իբրնտանիքի հետ միասին, վաստակել է 415 աշխուր՝ յուրաքանչյուրը 20 ռուբլի 36 կոպեկ արժեքով, և այդպիսով մի տարում վաստակել է մոտ 8500 ռուբլի: Այդ գումարի հաշվին նա հաստատուն գնով ստանում է 1760 կիլոգրամ հացահատիկ, 830 կիլոգրամ խաղող, 415 կիլոգրամ լոբի և ալյւ: Կոլտնտեսության յեկտմուտը 1932 թ. 501 հազար ռուբլուց, այս տարի հասել է 6900 ռուբլու:

Այդ որինակները կարելի է լրացնել բազմաթիվ նմանորինակ փաստերով, վորոնք ակնառու կերպով ցույց են աւալիս, թե ինչպիս ճիշտ կիրառված տնտեսական ձեռնարկումների շնորհիվ վճռաբար պայքար մղելով կոլտնտեսությունների կազմակերպչական տնտեսական ամրացման համար, իրականացվում է մեր կուսակցության առաջնորդ ընկ. Ստալինի այն լուրջնգը, թե կոլտնտեսությունները պետք է դարձնել բոլշեիկյան, իսկ կոլտնտեսականներին՝ ունեւոր:

Յեթե բամբակի ասպարիզում Ադրբեջանը զարձեք է բամբակագործական յերկրորդ բազան, ապա թեյի ասպարիզում Վրաստանը հանդիսանում է այն միակ շրջանը, վոր Համիլ(ք)ի կենսական վորոշմամբ, կոչված է յերկրորդ հնգամյակում ճիշմականում բավարարելու ամբողջ Սորհրդային Միության թեյի արահանջը:

Այդ խնդիրն իրականացնելու համար մզվող պայքարում, Անդրկովկասի կուսակազմակերպություններն զգալի հաջողություններ ձեռք բերին վերջին յերկու տարում: 1928 թվականին թեյի պլանտացիաների տարածությունը կազմում էր ընդամենը 1900 հեկտար: 1933 թվականին նա հասավ 33,325 հեկտարի: Վերջին յերկու տարում զգալի աշխատանք կատարվեց թեյի պլանտացիաների վիճակը բարելավելու համար, ուղղելու համար այն սխալները, վորոնք կատարվել էին: 1932 թվականին՝ թեյի թփերը տնկելու և խնամելու ասպարիզում: Այդ աշխատանքի շնորհիվ, 1933 թվականին, մինչև հոկտեմբերի մեկը հավաքվել է 3032,5 հազար կիլոգրամ կանաչ տերեւ, վորը աւալիս է 721 տ. չորացրած թեյ: Բացի դրանից, թեյի կոպիտ տերեւներից պատրաստվել է 430 տոնն ցածրորակ թեյ: Թեյի միջին բերքը մի հեկտարից 1932 թ. 700 կիլոգրամից 1933 թ. հասավ 850 կիլոգրամի: Թեյի մշակութի գոյություն հիշմական ուղբյուր դարձավ թեյաբուծական շրջանների կոլտնտեսությունների համար և զգալիորեն բարձրացրեց գյուղացիական տնտեսության բա-

իկեցու թյուր: Այդ տեսակեանց ցասումն արձանի է հանդիսանում Գուերիան: Ազգայնի շրջանում կոյնկոնեփայտութիւն հասած 92,6 տոկոսի թեյը դարձած շրջանի գլխաւոր արտադրութեան հիմնական միջոցներ, 1933 թիվին թեյի արտադրողներին տարածութեանը հասած 7000 հեկտարի:

Հիմնականում շիշեր գներով քիւրաւորութեան բարձրացման վրա, Ազգայնի շրջանի կուրսանաւորները կարողացան 1933 թվականին կանաչ տերեւի բերքը հասցնել 1.328.870 կիլոգրամի: Գործանակ անցյալ տարվա 630.000 կիլոգրամ բերքի կատարելով թեյի տերեւ հանձնելու պլանը ժամկետից 30 որ առաջ: անցյալ տարվանից 35 որ առաջ:

Նարմարի գյուղն անկալ տարեները ցանում եր բնականոր 350 հեկտար յեղիպատարին: Նրա բնակիչների մեծ մասն աղքատի գոյութեան եր պահպանում: Այն, բացի 7 տնտեսութեանից, տնայլ գյուղը կոյնեփայտից է: Այս տարի Նագոմարի կուրսանաւորութեան ունի 265 հեկտար թեյ, 235 հեկտար յեղիպատարին, 5 հեկտար ծխախոտ, 5-6 հեկտար այլ մշակութիւններ: Բնորդ է, զոր 265 հեկտար թեյի պլանտացիաներից միայն քսան տոկոսը յուրացված է յեղիպատարների տարածութեաններից, իսկ մնացած մասը նոր հողանասեր են: 1932 թվականին թեյի պլանտացիաների բերքահաւաքի տարածութեանը կանոնում եր 58 հեկտար է տիկ եր 16.300 կիլոգրամ թեյ (275 կիլոգրամ մի հեկտարից): 1933 թվականին բերքահաւաքի տարածութեանը հասած 140 հեկտարի է տիկ 56.236 կիլոգրամ թեյ (403 կիլոգրամ մի հեկտարից): Նախքան կուրսանաւորութեան կազմակերպելը, տնտեսութեանների մոտ 60 տակ, կոփաղուրի եր, Այժմ 448 տնտեսութեանից կոփաղուրի է միայն 22 տնտեսութեան: Նման պատկեր է տեսնում շրջանի նաե մի շարք այլ կուրսանաւորութեաններում: Շրջանում սկսվել է նոր տների զգալի շինարարութեան: Առանձին կուրսանաւորաներ նոր տներ են կառուցում, ձեռք են բերում

կանկարասիք է տնային այլ պիտույքներ, առանձին կուրսանաւորութեանների ունեւորութեանը հասել է այն աստիճանի, զոր Նագոմարի կուրսանաւորութեանը հաւաքաւորութեան է արվել գնելու մի ապրանքներ, կաշմակերպիլու ապտորշւոյն հաղորդակցութեան կուրսանաւորութեան է շրջանային կենտրոնի միջև:

Այլ բոլոր նպատակի մեղեքիները ազգեցութեան մտացորդների վերացմանն այլ շրջանում, մերն անցյալում հանդիսացել է վրացական մեղեքիների ամրոց:

Թեյն ամառ արժաններ է զցիկ Արեւմտյան Արաստանի գլխաւորական տնտեսութեան կենտրոնիկայում: Նույն ճանապարհով են բնթանում ցիտրուսային մշակութիւնները (ստեգարին, կիտրոն, նարինջ), թեյեւ մեր ունեցած հաջողութեանները միայն առջին քայլերն են այլ մշակութիւնների զարգացման ճանապարհին: Անդրկովկասի մերձարեւադարձային շրջանների համար: Ընթացիկ տարում ցիտրուսային մշակութիւնների պլանը կատարելից: Կհաժարվի մինչև 10 միլիոն ցիտրուսային պտուղ (մանդարին է այն):

Մենք պետք է կենսագործենք բնի: ՄՏԱԿԻՆԻ ցուցումը է ասեղծներ այնպիսի պայմաններ, զոր Աջարատանի, Արխագիայի, Արաստանի մերձարեւադարձային շրջանների, Լեւկորանի տակն մի գլուղային մշակի ցիտրուսային տուններ, թեկուղ նախագաղուն չափով (30-40 թուփ տնտեսութեան մեջ): Այն մշակ, մտակա մի քանի տարում մենք կկարողամանակ, մտակա մի քանի տարում մենք կկարողացուցուր մի այնպիսի քանակութեամբ ցիտրուսային պտուղներ, զոր հիմնականում կբաժարորենք Թորհրպային Միութեան աշխատավոր ազգարնակութեան պահանջներ: Նրա համար անհրաժեշտ է ոգնութեան կազմակերպիլ, զոր ցիտրուսային մշակութիւնները լայն չափով արժատանան մերձարեւադարձային գոտու գլուղային գլխաւորական բոլոր տնտեսութեաններում: Ցիտրուսային մշակութիւնների մասնաշաղկան զարգացման համար հատուկ նշանակութեան ունի տնկարանների կազմա-

կերպումը: Յերկրի առաջին հերթին Աջարատան ու Երևանի կուսակազմակերպություններն արդեն լրծվել են այդ աշխատանքին, վերպես ընդհանուր միութենական նշանակություն ունեցող կարեկորագույն ժառանգական տնտեսական առաջադրանքին:

Անդրկովկասի բուլշևիկներն կկարողանան արգելադրել այն բացառիկ ուղարկությունը, վերջինիս համար է Անդրկովկասի գյուղատնտեսությունն այդ ճյուղին մեր կուսակցության առաջնորդ ընկ. ՍՍԱԼԻՆԻ:

Թեյի, ցիտրուսային տունկերի և մի շարք այլ հատուկ տեխնիկական մշակույթների հետադարձ ման հեռանկարները մեծ չափով կախված են ներկայումս ծավալվող չորացման այն աշխատանքների հաջողությունից, վերոնք կատարվում են այսպես կոչված Կոխիգայի գաղափարով, Ռիոնի ավերում և հոնավ մերձարվադարձի շրջանում, Փոթիում: Առաջիկայում 200.000 հեկտարից ավելի չորացված ճահիճները կկազմեն այն մասիվը, վերստի լայն զարգացում կստանան թեյը, մանդարինը, կիտրոնը և այլն:

Անդրկովկասի գյուղատնտեսության կարևորագույն ճյուղերից մեկն է նաև ծխախոտը: 1933 թվականին ամբողջ Անդրկովկասում ծխախոտի բուսած 24.472 հեկտար տարածությունը պետք է տա 14.580 տոնն ծխախոտ: Արևադարձային, վերջին տալիս է բարձրակարգ ծխախոտի հիմնական մասսան, հաջողությամբ մրցում է արտաքին շուկայում: Թյուրքիայի լավագույն ծխախոտների հետ:

Ծխախոտի սեզոնն արդեն ավարտվել է, ձեռնարկված է մթերման: Սթերման քննադրվում է ներշնչում, վեր աշխատանքի այդ բնագավառում Անդրկովկասի կուսակցական կազմակերպությունները կկարողանա իրագործել կուսակցության կողմից իր առաջ գրված խնդիրները: Արևադարձային աճում է ԱՍՖՆԷ-ի գյուղատնտեսության մեքենայացումը: Կանգնվում է տեխնիկական ամուր բազան: Կոմբայնը:

գյուղատնտեսական բարդ մեքենաներն արդեն աշխատում են Անդրկովկասի դաշտերում: 1933 թ. աշնանը աշխատում էր 67 մեքենատրակտորային կայան՝ 4131 արեկտորով (1931 թ. 1409 տրակտորի փոխարեն):

ԱՍՖՆԷ-ի տնտեսական շինարարության ճակատում ձեռք բերված այդ նվաճումների հետ միասին, Անդրկովկասի կուս. կազմակերպությունները զգալի հաջողություններ նվաճեցին նաև «ձևով ազգային» բովանդակությամբ սոցիալիստական կուլտուրայի համար մղվող պայքարում: Ընդհանուր տարրական ուսուցման կենսագործումը, մանկական հիմնարկների, գործուհիների, կուլտուրական ռախմաների, ցանցի ծավալումը քաղաքում ու գյուղում: Բարձրագույն կրթության զարգացումը վերջին տարիներին, վերջինիս Անդրկովկասի արդյունաբերությունը և գյուղատնտեսությանն արդեն տվեց տեղական ազդեցությունների բանավորների, բանվորների, կուլտնտեսականների ու հուլանտեսների շարքերից դուրս չեկած ինժեներներ, ագրոնոմներ և ուսուցիչներ, Մարքսիզմ-Լենինիզմի կրթիչների՝ Մարքսի, Ենգելսի, Լենինի ու Մոսկովի թարգմանություններն ազգային լեզուներով, արվեստի զարգացումը (Թատրոն, կինո, չերաժուրություն, նկարչություն) — ավելի բարձր աստիճանի հասցրին Անդրկովկասի կուլտուրական շինարարությունը: Այդ աճումը տեղի չե ունենում իդիոկրիական ճակատում մղվող դասակարգային կատաղի պայքարի պայմաններում: Կուսակցական կազմակերպությունների ամրացումը, գաղափարական քաղաքական ժակարդակի աճումն ու ժիդացրին կուսակցական զգասությունն այն պայքարում, վերջինիս մղվում է ամեն գույնի ուղարկումներին, նախ և առաջ ալ ուկր-

նիտաների զեմ՝ կուսակցութեան հիմնական դժի հա-
 մար, այն պայքարում, վերը մղվում է դատակարար-
 չին թշնամիների զեմ մեր աշխատանքի կոնկրետ հա-
 կատարմանը: Այդ բոլորը պայմանավորեց ամբողջ
 կապիտալիզմի զարգացման փուլերը: Գաղափարական-քաղաքական մա-
 կադրակի աճումը է վաղեմացրեց խմբակայնության ու
 անձկությունը պայքարի մնացորդները, վերը յերկար
 ժամանակ խանգարում էր Անդրկովկասի կուսկադմա-
 կերպութեան զործնական աշխատանքին: Կարելի
 չէ ամուսնանալ հետեւի, թե ինչպես կոմունիստների
 ուշադրութեան ուժեղացումով գնացի արդյունաբերու-
 թեան ու գյուղատնտեսութեան կոնկրետ հարցերը,
 բարձրանում է նրանց նշանակութեանն արտադրու-
 կան պրոցեսում, աճում է նրանց ավանդադասին զե-
 րը: Իրականացնելով Լենինի պատգամները և ընկ-
 ՍՍՍՀ-ի ցուցումները, կուսակցութեան 16-րդ համա-
 գումարումը հրա նոր ուժով ավանդ ցուցումներն ապրա-
 չին հարցի մասին, Համհ(բ)կ Անդրկովկասը և հանրա-
 պետութեանների կենտկոմներն էլ ավելի ամրացրին
 Անդրկովկասի աշխատավորների յեղբայրական համե-
 րաշխութեանը, էլ ավելի ամրապնդեցին Անդրֆեդե-
 րացիան, միաժամանակ ծափելով հանրապետու-
 թեանների անտեսական նախաձեռնութեանն ու ինք-
 նագործունեութեանը:

Ստեղծվում էր հաջորդութեանների մասին, մենք
 ամենևին չենք մոռանում, վեր գեո շատ բան թերի
 չենք կատարել, վեր մեր աշխատանքում կան գեո շատ
 թերութեաններ, վերոնց վրա յուրաքանչյուր առան-
 ձին ղեկավար կենտրոնացվում է ամբողջ կուսկադմա-
 կերպութեան ուշադրութեանը՝ դրանք վճարաբար ուղ-
 ղելու համար: Վճարաբար ուղղելով մեր բոլոր բացերը,

մեծ ուշադրութեան նվիրելով նավթի, բամբակի, թեյի,
 ծխախոտի և ցիտրուսային մշակույթների պահանջնե-
 րին, ընկ. Ստալինն ոգնեց մեղ ձեռք բերելու այնպիսի
 հաղթանակներ ու նվաճումներ, վերավ այնոր պարծե-
 նում ենք մենք և վերոնք ամրացնելու համար պայ-
 քար և մղում Անդրկովկասի կուսկադմակերպութեանը:
 Անդրկովկասի կուսկադմակերպութեանը՝ Համ հ(բ)կ
 կենտկոմի ամենաճանապարհիմ ջոկատներից մեկը, կու-
 սակցութեան 16-րդ համագումարն է գնում միաժամու-
 կանորեն, միաժամույց կերպով, գաղափարականորեն հա-
 մախորհում ինչնայն կենտկոմի և մեր կուսակցութեան
 առաջնորդ ընկ. ՍՍՍՀ-ի շուրջը:

ՆՈՅՆՄԵՐՈՅԱՆ ՀԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅԱՆ 13-րդ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ

**ԸՆԿ. Ա. ԽԱՆՁՅԱՆԻ ՃԱՌԸ ԿԱՏԱՍՏԱՆԻ ԽՈՐ-
ՀԵՐԳԱՅՆԱՑՄԱՆ 13-րդ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ԱՌԹԻՎ
ՆՈՅՆՄԵՐԻ 28-ի ՇԵՐԵԿՈՅԱՆ ԿԱՏԱՑԱԾ ԿԱՆ-
ԴԻՍԱՎՈՐ ՆԻՍՏՈՒՄ**

Ընկերներ, յերեք շաբաթ առաջ մենք տոնեցինք
Հոկտեմբերյան հեղափոխության 16-րդ տարեդարձը:
Տառնյակ միլիոնավոր պրոլետարներ և կոլտնտեսա-
կաններ Խորհրդային Միության մեջ, միլիոնավոր
քանվորներ և աշխատավորներ կարմիր գծից դուրս
ածիփոփեցին մեծ հեղափոխության 16-ամյա արդյունք-
ները, յերկրորդ հնգամյակի առաջին տարվա հաղթա-
նակները: Խոշոր են ու բազմակողմանի, վիթխարի յեն
իրենց նշանակությամբ ու խորությամբ Խորհրդային
Միության նվաճումներն այս տարի: Իրավացի յեք
ընկ. Մոլոտովը, յերբ վերջին իր ճառում ընդգծեց
Վոր այս տարվա շինարարության մակել քան առաջ-
աբաաացրեց հսկայական ստեղծագործական աշխատան-
քի այն թափը, վորն իրականացվում է Խորհրդային
Սոցիալիստական Հանրապետությունների Միության
մեջ: Խոշոր կառուցումների ֆրոնտի լայն ծավալումից
բացի, այս տարի հատկանշական է հատկապես արդեն
կառուցված գործարանների շահագործման հանձնելով
մեր նոր, առաջավոր ինդուստրիայի իրացված ցուցա-
նիշներով: Խորհրդային Միության 16-րդ տարին կը-
մանի հեղափոխության պատմության մեջ, մանավանդ
գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուց-

ման ֆրոնտում, վորպես խորրագույն հաջողություն
ներ յարի: Մենք, նոր, խոշոր քայլ առաջ շարժվե-
ցինք կոլտնտեսությունների և խորտնտեսությու-
նների ամրացման, բոլշևիկացման ճանապարհին: Խոր-
հրդային Միության գյուղացիությունը հաստատապես
թևակոխեց արագ և անշեղ վերելքի շրջանը: Մեծ ա-
ռաջնորդի պատմական ցուցումները, Ստալինյան հան-
ճարեղ լոզունգը բոլոր կոլտնտեսականներին կարճ ժա-
մանակում ունևոր, բարեկեցիկ դարձնելու մասին, նոր
հեղաշրջում արաջացրին գյուղում, այն լծակները
դարձան, վորոնց վրա հենված կուսակցությունն իք
Հենինյան կենտկոմի, իր հմուտ առաջնորդի ղեկավա-
րությամբ առաջ մղեց և առաջ է մղում յերեկվա 10-
յակ միլիոնավոր մանր սեփականատերերի սոցիալիս-
տական վերադաստիարակման պատմական գործը:

Լրացավ, ընկերներ, հոկտեմբերյան շուտով
16-րդ տարին ևս: Հոկտեմբերյան հաղթանակը բոլ-
շևիզմի այդ փայլուն հաղթանակը, պատրաստվեց մե-
կուսակցության կողմից, Հենինի, նրա լավագույն ա-
շակերտ ու գործակից ընկ. Ստալինի ղեկավարու-
թյամբ, ոպորտունիզմի դեմ անողոք ու կատաղի պայ-
քարի ընթացքում: Իր յերեսնամյա պատմության
ընթացքում և վոչ մի րոպե մեր կուսակցությունը չի
ծալել, չի իջեցրել լենինիզմի մարտական դրոշմ:
Տրոցկիստները և նրանց «ձախ» գործակալներն ինչ-
քան կոկոացին և հակահեղափոխության ճահիճներից
դեռ շարունակում են կոկոալ, մեր հեղափոխության
անկման մասին: Այլ ուկլոնիստները, կապիտալիստա-
կան ռեստավրացիայի այդ գործակալներն ինչքան
աշխատեցին և աշխատում են արգելակել սոցիալիստա-
կան հնգամյակի միլիոնավոր բանակների հաղթական
յերթը: Մեր լենինյան կուսակցությունը ջարդ ու փր-
շուր արեց դասակարգային թշնամու այդ ագենտնե-
րին, կատաղի պայքար մղելով ներքին և արտաքին
հակահեղափոխության բոլոր թշնամի ուժերի դեմ,

հաղթանակարկով բոլոր դժգոհություններն ու խռչն-
գամները մեր առաջնադասյան ճանապարհի վրա, ա-
պացուցելով ամբողջ աշխարհին, վեր պահվող դասա-
կարգն ընդունակ է կառուցել նորը՝ նույնքան լավ,
ինչքան վեր ընդունակ է քանդել ճիշդ» (ՄՏԱԼԻՆ),
վեր ճորհրդային Միությունը վերջնականապես է ան-
դառնալիս ճանապարհի ու ամբողջով սոցիալիստա-
կան սկզբի վրա:

ՄԵՐ ՆՎԱՅՈՒՄՆԵՐՆ ՍՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒ- ԹՅԱՆ ԱՍՊԱՐԻՋՈՒՄ

Այս պայմաններում է ահա, բնիկներ, վեր դի-
մաժորում էնք հայտնի ճշմարտերի ծնունդ՝ մեր Նո-
յեմբերյան հաղթանակի, Հայաստանի բանվորների և
աշխատավորների մեծագույն հաղթանակի տասնչորս-
յորդ տարին: Մենք աճում ենք մեր հաղթանակի
աարեղարքը վաղ միայն մեր նվաճումների ամփոփումը
կատարելով, այդ նաև ամենից առաջ սրելով առաջի-
կա աշխատանքի հերթական ինդիկները՝ ուղարկո-
թյունը շուտվաճ ինդիկների վրա կենտրոնացնելու
համար:

Ճորհրդային Միության ամանն ու ամբողջման
բնդհանուր պրոցեսներն իրենց անմիջական արտա-
հայտությունն ստացան և չեն կարող չստանալ նաև մեզ
մոտ՝ Ճորհրդային Հայաստանի սոցիալիստական շի-
նարարությունը բոլոր բնագավառներում: Ճորհրդային
Իշխանության տնտեսքերը տարին Հայաստանում
մեր յերկրի պատմության մեջ հետք կթողնի վորպես
նոր, խոշոր նվաճումների տարի: Գրկնենք մի անգամ
էլ, վոր աճելնորդ է վորեն համեմատություն մեր յեր-
կրի ալտուվա և նախապտտերաղմյան կամ մանավանդ
նախախորհրդային շրջանի միջև: Ավելին՝ նույնիսկ
առաջին հնգամյակի առաջին տարիների ցուցանիշներն
իսկ շատ փոքր են չափանիշ դառնալու համար այսոր-

վա մեր տնտեսական և կուլտուրական բնագավառնե-
քի դրույթը զնահատելու համար:

13-րդ տարին ամենից առաջ աճեց մեզ խոշոր
բողջական յերկրի ինդուստրացման ֆրոնտում: Շա-
բունակելով նոր, խոշոր կառուցումների անընդհա-
յալնացող ծրարի իրագործումը, մենք ինդիկ դրինք
մեր բոլոր կազմակերպությունների առաջ, բոլշևիկո-
քեն իրագործել ստալինյան լողունը՝ զրացնել կա-
ռուցողական լողեվորությունը, կառուցվաճ պործ-
բաններ իրացման վողեվորությունը:

Կայն ֆրոնտով առաջ շարժվեց այս տարի Բա-
նաքեռի հիդրոէկայանի շինարարությունը. աճելի և
աճելի կոնկրետ ձեռնարկում են ստանում Սեանի հե-
տելյալ աստիճանները: Շուտով աճարտվաճ է Յերե-
վան՝ Բանաքեռ յերկաթգիծը, վորը մեզանից հըս-
կայական ուժ և միջոցներ պահանջելու: Այս տարի, ա-
հայն, նշանավոր է ամենից առաջ նրանով, վոր Յերե-
վանում հիմք դրվեց սինթետիկ կաուչուկի խոշորա-
զույն գործարանի շինարարությունը: Միայն մեր յեր-
կու հսկաները՝ Բանաքեռյանն ու կաուչուկի գործա-
րանը բաժական են ցույց տալու համար ստեղծագոր-
ծական աշխատանքի այն հսկա թափը, վորը գնալով
աճելի ու աճելի համակում է մեր յերկրը: Բայց չե-
վոր այս յերկու կառուցումների գծով կատարվաճ ներ-
դրումները փոքր մասն են կազմում 1933 թվականի
ընթացքում Հայաստանում կատարվաճ հիմնական ներ-
դրումների, վորումք հասնում են 139 միլիոն արբի
համարի, անցյալ տարվա համեմատությամբ 22 առ-
կաթ աճ տալով:

Աչքի յեն ընկնում մեր հաջողությունները նոր
գործարանների գործարկման, նրանց իրացման բնա-
գավառում: Նոյեմբերյան հեղափոխության տարեդար-
ը դիմաժորում ենք՝ գործարկելով Հարաքիլիսայի
հիմնական գործարանի առաջին մասը: Արդեն նախա-
փառն աշխատում են կրի ցեխը, կարբիթի ցեխը, ազո-

տի ցեխը:

Անխափան աշխատում ե արդեն նոր կառուցումները յերկրորդ հսկա՝ Դավալի Ֆեմինտի գործարանը, վորի գործարկմանը բավական յերկար ու անհամբեր սպասում եր մեր շինարարութիւնը: Բոլոր աղբեղատների անխափան աշխատները և ստացած ցեմենտի լավ վորակը յերաշխիք են այն բանի, վոր գործարանի գործարկման ուղացումը կոմպենսացիայի կշինթարկվի գործարանի ղեկավարների և բանվորների կողմից նախատեսված արտադրողականութիւնի ամենատրագ իրացումը:

Յեթե ղեռ մինչև վերջերս լավ չէր աշխատում կենսականի Տեկստիլ գործարանը, ապա վերջին շրջանում այստեղ նմանապես առաջ յեկավ ընդհանուր բեկում, գործարանի կազմակերպութիւնները և տեխնիկական ղեկավարութիւնը վորոշ հաջողութիւն ձեռք բերին գոյութիւն ունեցող սարքավորման ավելի լավ ոգտագործման ու իրացման գծով և այս տարի Անխնականի տեկստիլիները կփակեն տնտեսական տարին իրենց պլանների լրիվ կատարումով: Կանգ չեմ առնում մեր մյուս ձեռնարկումների վրա: Ընթացիկ տարում և, վոր գործարկեցինք Զորագետի բոլոր յերեք աղբեղատները, կարգի բերինք Դավալի կրի գործարանը, առաջ շարժվեցինք Արթիկ-Տուֆի և Պեմկայի արտադրութիւն իրացման ուղղութիւնը: Զեմ կարող սակայն առանձնապես չչեղտել խոշոր այն հաղթանակը, վորով ղիմավորում ե Յերևանի կուսակցական կազմակերպութիւնը 13-րդ նոյեմբերը: Շնորհիվ հաբվածային, լարված աշխատանքի, շնորհիվ տեխնիկային բոլշեկներն տիրապետելու ձեռնարկումներին, Յերևանի բոլոր գործարաններն անխտիր և առանց բացառութիւն կատարեցին իրենց տարեկան պլանները ժամկետից մեկ ամիս առաջ: Սա մեր խոշորագույն հաղթանակն ե, ընկերներ, և ցույց ե տալիս թե, ինչքան անպատե մեր բանվորութիւնն յետանգը, նախա-

ձեռնութիւնը և տոկոսութիւնը, թե՛ աշխատանքի բոլշեկիկյան կազմակերպվածութիւնը և ղեկավարութիւնն պայմաններում ղեռ ինչ խոշոր քայլերով կարող են առաջ շարժվել մեր բոլոր գործարանները, արտադրանքի քանակի աճման և վորակի բարձրացման ուղղութիւնը:

Այսպիսով, ընկերներ, անվիճելի են մեր հաջողութիւնները տեխնիկային տիրանալու, նոր գործարանների իրացման բնագավառում: Սակայն չենք կարող միաժամանակ չչեղտել նաև այն թերութիւնները, վոր ունենք այս տարի ամենից առաջ պղնձարդեւանքերութիւն գծով: Մենք ղեռ չկարողացանք անհրաժեշտ թափ տալ պղնձարդեւանքերութիւն վեքակառուցման ձեռնարկումներին: Այլանվերդու պղնձաձուլարանի և Զափանի Ֆլուտացիոն գործարանի գործարկումն ուղացավ և անցնում ե մյուս տարի: Թերակատարվում ե պղնձարդեւանքերութիւն այս տարվա պլանը: Իրութիւնը գոհացուցիչ չե նաև նոր շինարարութիւն գծով: Իեռ շատ դանդաղ ե նոր կառուցումների շինարարութիւն տևալը, ղեռ ցածր և կառուցողական աշխատանքների վորակը, թանգ և շինարարութիւն ինքնարժեքը: Այստեղ և պղնձարդեւանքերութիւն և նոր կառուցումների վրա յե, վոր պիտի կենտրոնացնենք այսօր մեր բոլոր կազմակերպութիւնները ուղացութիւնը: Իրա համար անհրաժեշտ ե մեր տնտեսական ժողջ աշխատանքներում իրական գործի վերածել ԽՍՀՄ կառավարութիւն և Համկոմկուսի Կենտկոմի հայտնի ցուցումները՝ Դոնբասի և յերկաթուղային տրանսպորտի մասին: Այդ ցուցումները պահանջում են ջախջախել տնտեսական կառավարման գրասենյակային, բյուրոկրատական մեթոդները, կրճատել ուժնացած ապարատները, գեպի արտադրութիւնն ուղղել տնտեսական տեխնիկական լատագույն ուժերին, վերակառուցել աշխատավարձը, վերջ տալ ոպորտունիստական «ինքնահոսին»: Կարո-

դացել ենք արդյոք մեր բոլոր գործարաններում, հան-
քերում, շինարարության վրա գործի վերածել աշխա-
տանքի հաջողության այս հիմնական պայմանները-
գեո վնչ: Յեւ պտաշիկայում մեր հիմնական խնդիրն
է՝ կենտրոնացնել ուղղորդվողները ճետ մնացած ճա-
կատամասերի վրա և կառավարության ու կուսակցու-
թյան մարտական ցուցումների կատարումով ապահո-
վել լիակատար հաղթանակը մեր արդյունաբերության
բոլոր ձեռնարկություններում:

Կենսական և ԿՎՀ-ի հունվարյան պլանումում մեր
առաջնորդ ընկ. Ստալինն առաջ. ձևադրեց հեգաճա-
նում մեկն կարողացան կազմակերպել մեր օբյեկտու-
րյան խանգավառությունն ու պաճառը լեզվ զմտակաճ
հաջողություններ ձեռք բերեմ: Այդ օտա լուվ է: Սա-
կայն այժմ դա էլ է: Այժմ այդ գործը մեճճ պեճ է
լրացնեմ մեր գործարաններ, մեր տեխնիկան քրացնելու
պաճառով, լրջաբն բարձրացնելով աշխատանքի արե-
գողականությունը, լրջաբն կաճակով ինճարմեմ: Այդ
է այժմ գլխավորը: Ստալինյան այս պահանջը դեկա-
վար սկզբունք պետի հանդիսանա մեր արդյունաբե-
րության վողջ ժողովրդական տնտեսության համար:
Մոյհրդային Հայաստանի 14-րդ տարին մեր ուսուչքի
ու դեկավարի բոլոր ցուցումների ավելի անշեղ կատար-
ման, նոր հաղթանակների և նվաճումների տարի պետք
է դարձնենք:

ՄԵՐ ՆՎԱՃՈՒՄՆԵՐԸ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒ- ԹՅԱՆ ԱՍՊԱՐԻՋՈՒՄ

Ընկերներ, անցյալ տարին հարկադրես նշանա-
փայի չե մեր գյուղի համար: Վերհիշեք դրությունը
գյուղում մեկ տարի առաջ: Թուլացել էր մեր կազմա-
վերգությունների կուսակցական, դասակարգային
գգառությունը: Կոլտնտեսություններն էլին սողո-
մել կուլափային-դաշնակցական տարրեր, նոր գալստու-
նեթում, նոր ձեերով Թորհրդային Էլիտնության դեմ

պայքարելու համար: Թերակատարվում էին գյուղա-
տնտեսական բոլոր հիմնական պլանները: Կոլտնտեսու-
թյունների մի մասն անկայուն դրության մեջ էր:
Այդպես եր դրությունը Հայաստանի գյուղում մեկ
տարի առաջ: Ընկավարվելով ընկ. Ստալինի հանձարեղ
ցուցումներով, մենք ձեռնարկեցինք ուղղել սխալները,
ամրացնել ու բոլշևիկացնել կոլտնտեսությունները,
կոտրել կուլակների ու նրանց գործակալների դիմա-
դրությունը: Յես հնարավորություն չունեմ մեկ առ
մեկ թվել այսոր բոլոր այն ձեռնարկումները, վոր
կատարեցինք այս տարի գյուղում: Բայց մեր աշխա-
տանքների արդյունքներն այսոր ակնհայտ են: Ամրա-
ցել և կոյուն են դարձել մեր կոլտնտեսությունները:
Հենց միայն վերջին ամիսներում կոլտնտեսություն
մտան մի քանի հազար մեռատնտեսներ: Կոլեկտիվաց-
ման ծավալը Հայաստանում հասավ 40 տոկոսի: Ամ-
րացան մեր խորհրդային տնտեսությունները: Ժամա-
նակին և լրիվ կատարեցինք գյուղատնտեսական մթե-
րումների բոլոր պլանները. անցյալ տարի դեռ այս
ժամանակ մենք ամբողջապես զբաղված էինք մթե-
րումների գործով, այս տարի ժամկետից առաջ կատա-
րեցինք հացի, կաթնամթերքների, խոտի, բամբակի,
խաղողի, բանջարեղենների և այլն մթերումների պը-
լանները: Մեր կոլտնտեսությունները խոշոր քայլ ա-
րին կոլտնտեսականներին ունեվոր դարձնելու ստու-
յինյան ճանապարհին: Բոլորին հայտնի չեն հարյու-
րավոր կոլտնտեսությունների անունները, վորտեղ
կոլտնտեսականներն ագնիվ ու բարեխիղճ աշխատա-
նքի միջոցով արդեն այս տարի կուշտ, ունեոր և կուշ-
տուրական կյանք կվարեն: Դյուղատնտեսության
հիմնական մշակույթների գծով բերքատվության
բարձրացման ուղղությամբ սկզբնական մի շարք հա-
ջողություններ ունենք: Այս բոլոր աշխատանքներում
վճռական նշանակություն ունեցավ քաղաքմիսների
կազմակերպումը ՄՏԿ-ներին և խորհրտնտեսություն-
ներին կից:

Այն, բնկերներ, կերպարներով ընկ. Ստալինի ցուցաբերը, մենք վերջոյ հաջողութեաններ ձեռք բերինք կոլտնտեսութեաններ ամառն և ամբողջման բնագաժառու, գյուղատնտեսութեան վերելքի բնագաժառու: Քայց բավարարվել զրանով յերբեք չենք կարող: 1934 թվականին շատ ավելի մեծ ուշադրութեան և անհրաժեշտ գյուղին, քան թե այս տարին: Անհրաժեշտ և ամենից առաջ լուրջ և մնացուն ձեռնարկումներն դիմել, բարձրացնելու համար մի շարք հետ մնացած շրջանների, լիւնային շրջանների՝ Բասարգեշարի, Մարտունու, Բալազի, Ալաբախի, Փաշալի անտեսական-կուլտուրական դրութեանը: Ինչ միանգամայն անբավարար և դրութեան անասնապահութեան Ֆրբոնում, այս տարի առաջին տարին և, յերբ սոցիալիստական սեկտորի գծով ունենք անասունների հոտի վերջոյ աճում: 1934 թվին ամենից առաջ այս առարկայում իրական չեկամ սկիզբ պիտի դնի: Առանձին անասունների ձմեռան բոլոր պայմանները պարտաւորել 1934 թ. անասնապահութեան գծով լայն ձեռնարկումների (գոմաշինարարութեան, անասունների ցեղի ազնվացում, կերի բազայի լայնացում), պայքարել կուլակային փաստարարութեան դեմ — այս և ինչերը: Հացարույների բերքատվութեան բարձրացումը մնում է նույնպէս մեր ամենակարեւոր խնդիրը: 1934 թվականին ավելի բարձր բերք ստանալու կոնկրետ խնդիր պետք է տալագրին մեր բոլոր կոլտնտեսութեանները: Կիրառել ցանքաշրջանաւորութեան վոչնչացնել մոլախոտերը, արարտացնել հողը, ցանել լավորակ և մաքուր սերմացու, ցանել ժամանակին և հետևյալ իսկ տարին մենք իսկական թուէք կկատարենք հացբույսերի բերքատվութեան բարձրացման բնագաժառու: Պետք է վերջապէս 1934 թվականին ավելի ուժեղ զարկ տանք աշխատանքային զարգացմանը Հայաստանում: Չպիտք է մոռանալ և վոչ մի բույս, բնկերներ, վոր կուլակութեանը դեռ չարու-

նակում և նոր պայմաններին հարմարվելով, պայքարել մեր ձեռնարկումների դեմ: Փաղակարգային դաստիարակութեան թուլացումը կորուստարի կլինի ամեն դէպքում կոլտնտեսութեան, ամեն մի կազմակերպութեան համար: Միայն ել ավելի բարեկալիւթ կոլտնտեսութեաններն կկառուար կուտակցական զեկավարութեանը: Ուժեղացնելով մեր հարվածները դասակարգային թուլացման՝ կուլակներին և դաշնակներին, բարձրացնելով գյուղական վոչնչացման վոչնչացման վորակը, հարաւոր կլինի 1934 թվին դարձնել կոլտնտեսութեանների լայնածավալ աճման, նրանց բոլորիկացման, բոլոր կոլտնտեսականներին ունեոր դարձնելու վճռական տարին:

Մեր հեղափոխութեան 13-րդ տարին հատկանշական է նաեւ նրանով, վոր յերկրի անտեսական հարաճուն ընթացքը, մասսաների բարեկեցութեան աճումն իր արտահայտութեանը գտալ մեր քաղաքների ու ավանների աճման բարեկարգման գծով: Այս տարին յեր, վոր Յերեւանում զարմարվից և վալյուն հաջողութեամբ իրացվից արամվալը, այս տարին յեր վոր առաջ դնաց Յերեւանի կոյուզու շինարարութեանը: Լայն ձեռնարկումներ սկսեցինք մեր քաղաքների ու ավանների բարեկարգման ուղղութեամբ, վաղվանից կյանք և ստանում Հայաստանում՝ միկ նոր ավան՝ Ղուրդուղուլու շրջանի նոր կենտրոնը՝ Հոկտեմբեր ավանը: Յեռ հիշեցի աշխատանքների այս դյուղը նրա համար, վորպէսզի շեշտեմ առաջիկա 1934 թվին այս աշխատանքների ել ավելի լայն ծավալման անհրաժեշտութեանը: Ժամանակն է և մենք հարաւորութեաններ պետք է ստեղծենք 1934 թվականին կրկնապատկել Յերեւանի շինարարութեան և բարեկարգման համար ծախսող միջոցները, լայնացնել բարեկարգման աշխատանքները (ենինականում)՝ Ղարաբիլիսայում, Իրիկճանում, Ղափանում, Ալազիկիւղում, Կաղարշապատում և շրջանային բոլոր կենտրոններում: 1934 թվականին այսպիսով նոր ու զգալի քայլ ենք

անկու բանվորների և աշխատավորների կուլտուր-
կենցաղային պայմանների բարելավման ուղղությամբ
Յեթե վերցնենք կուլտուրական շինարարությամբ
բնագավառը, այստեղ նմանապես արձանագրելու յենք
մի շարք նվաճումներ, վոր ավելց մեզ Նոյեմբերյան
հեղափոխություն 13-րդ տարին: Այս տարի ամենից
առաջ մեր դպրոցների ամրացման, դպրոցական աշ-
խատանքների վորակի բարձրացման տարին յեղավ:
Ղեկավարվելով հենակոմի ցուցումներով, մենք այս
տարի վորոշ աշխատանք տարանք՝ ավելի բարձր
աստիճանի հասցնելու համար մեր տեխնիկոմները և
բարձր ուսումնական հիմնարկությունները: Չի կարելի
չնշել համալսարանի վերակազմակերպումը: Կուլտուրա-
րական-իդեոլոգիական բնագավառում չի կարելի
չհիշել, վոր այս տարի լույս տեսավ հայերեն լեզվով
պրոլետարիատի մեծ ուսուցիչ Կարլ Մարքսի «Կապի-
տալը», Լենինի «Մատերիալիզմն ու եմպիրիոկրիտի-
ցիզմը», Մարքսի, Ենգելսի, Լենինի, Ստալինի ամենա-
կարեւոր գործերը: Այս տարին եր, վոր փաստորեն
ձեռնամուխ յեղանք մեր անցյալի մարքս-լենինյան
կոնկրետ ուսումնասիրության գործին, վոր այնքան
կարևոր է ջախջախելու համար մեր պատմության մա-
սին նացիոնալ-դեմոկրատական-դաշնակցական առա-
պեները: Այս աշխատանքները պետք է շարունա-
կենք, ուղղելով միաժամանակ առանձին սխալները
կամ սայթաքումները, վոր կատարվել են այս ասպա-
րիզում: Կուլտուրական-իդեոլոգիական աշխատանքնե-
րի բնագավառում պետք է շարունակենք ու էլ ավելի
ձավալենք մեր ձեռնարկումները, պայքարելով յերկու-
ֆրոնտի վրա՝ մեծապետական շովինիզմի դեմ, վորն
ազգային քաղաքականության բնագավառում գլխավոր
վտանգն է հանդիսանում և հայկական նացիոնալիզմի
դեմ, վորը մեր կոնկրետ պայմաններում առանձնա-
տուկ և սուր վտանգ է ներկայացնում:

Ընկերներ, թուցիկ ակնարկով յե գծեցի Նոյեմ-
բերյան հաղթանակի 13-րդ տարվա ուղին և մեր հիմ-
նական խնդիրները 14-րդ նոյեմբերի շնորհիւ: Մեր
հաջողություններն արդյունք են սուր պայքարի՝ դա-
սակարգային թշնամու և նրա բոլոր ազդեցությունների
դեմ, պայքարի՝ կուսակցության գլխավոր դիմը,
Ստալինի ցուցումներն անշեղ կիրառելու համար: Մեր
աշխատանքներում, իհարկե, յեղել են և կան սխալներ
ու բացեր, բայց միշտ ել յենինյան կենսոմի, Անդր-
յերկովի ոգնությունը ու ղեկավարությունը մենք
հայտարարել և ուղղել ենք այդ սխալները: Յեւ ան-
հրաժեշտ եմ համարում մասնավորապես շեշտել հրա-
կայական այն դերը, վորը կատարեց և կատարում է
Անդրյերկովի ամրակուռ ղեկավար ընկ. Բերիան, կու-
սակցության գլխավոր դիմը, ընկ. Ստալինի կոնկրետ
ցուցումներն Անդրկովկասի պայմաններում անշեղ կի-
րառելու համար (ծափեր): Այս որերս լրացավ Համկոմ-
կուսի կենսոմի վորոշման յերկրորդ տարին, Անդր-
յերկովի և ազգային հանրապետությունների կենս-
կոմիտեի ղեկուցման առթիւ. անցած յերկու տարին
Անդրկովկասում սոցիալիզմի դիրքերի անսխալնապես
ամրացման, անդրկովկասյան ժողովուրդների ինտեր-
նացիոնալ կապի և սոցիալիստական համագործակցու-
թյան ամրացման շրջանը յեղավ: Ել ավելի ամրացը-
նելով անդրկովկասյան ժողովուրդների միասնու-
թյանը, դասակարգային անքակտելի կապերը, ավելի
ջախջախիչ դարձնելով մեր հարվածները դաշնակների,
մենչեկիների, մուսավաթականների և նրանց ամեն
գուշի և յերանգի գործակալներին ու դաշնակիցնե-
րին, վորոնց նպատակն է իմպերիալիստների արյու-
նոտ կրունկների տակ գցել մեր յերկիրը՝ Անդրյերկու-
մի ղեկավարությամբ մենք առաջ կերթանք՝ Անդր-
կովկասն որինակելի սոցիալիստական Խորհրդային
Հանրապետության դարձնելու Ստալինյան ուղիներով:

Ընկերներ, այն ժամանակ, յերբ Սորհրդային Միությանը շարունակում է իր անընդհատ ու հաղթական գերիքը, այն ժամանակ, յերբ բառացիորեն որ չի անցնում, վոր չլի էր մեզ նոր հաղորդագրությունները՝ Սորհրդային Միության խորհրդային նվաճումների մասին՝ կյանքի, գիտության և աշխատանքի բոլոր բնագավառներում, այն ժամանակ, յերբ Սորհրդային Միության ժողովուրդները հաստատ ու պայծառ հայացքով տեսնում են իրենց նոր, յերջանիկ կյանքի այսուհի ու վաղը, կապիտալիստական աշխարհը թեկնոթել և ճրդնաժամի հինգերորդ ձմեռը, սովի, գործազրկության, թշվառության անուշի ձմեռը։ Գործազուրկների բանակը կապիտալիստական յերկրներում հասել 45 միլիոնի։ Սահշանակում է 180 միլ. մարդ կապիտալիստական զժոխքում չունի որական ապրուստի վերել միջոցային ժամանակ, յերբ կապիտալիզմը պիտակցորեն փչացնում է աշխարհի բարիք և մթերք, վոր հասարակական հոռուցվածքի այլ պայմաններում յիտկասուր հնարավորություն կտար յերջանիկ ու բարեկեցիկ կյանքի պայմաններ ստեղծել բոլոր աշխատավորներին։

Կապիտալիզմը չի կարող դուրս գալ կրիզիսի փափուկուց։ Նա գնալով ավելի ու ավելի խրվում ու խճճվում է այլ փափուկում։ Ինչքան ուղում է գաղափեր բուրժուազիան, գորահավաքի յենթաբլիի ծայրահեղ հետադիմական ֆաշիստական ուժերը, կյանքի կռիվ միջնադարյան ամենախաչատուռի ռեակցիայի բարբարոսական բարքերն ու մեթոդները, կապիտալիստական յերկրներում կուտակվում է ամբանում են հեղափոխական պայքարի ուժերը։ Խառակարգային ամիմասուր պայքարի բովում ամբանում են կոմունիստական ինտերնացիոնալի մարտական բանակները։ Բուրժուական հիմնական յերկրների կառավարությունների քաղաքականության միջ ավելի ու ավելի սկսվում է տիրապետող հանդիսանալ այն տեսակետը, թե պատերազմն և

յերբ կապիտալիզմի արմատները կրծող հակապաթյուններին։ Իմպերիալիստական նոր պատերազմների վտանգը անմիջական և դառնում, ուժեղանում է Սորհրդային Միության վրա հարձակում գործելու վտանգը։

«Հոկտեմբերյան հեղափոխության 16-րդ տարեգարծին, — հոկտեմբերի վերջին ձառում Մոսկովը, — մենք ավելի քան յերբեմե կարող ենք տեսի, վաղ ուժերի փոխաբառերության մեջ գնալով ավելի ու ավելի մեծ հեղափոխում և կառավարում հոգուս օղջիակով, ընդդեմ կապիտալիզմին»։

Մեր Սորհրդային կառավարությունը հաստատ, անշեղ և հեռեկողականորեն տանում է խաղաղության քաղաքականություն։ Բայց մենք պիտենք, վոր խաղաղության քաղաքականության կենսագործումը միայն մեղանից կախված չի։ Ընկ. Մոլոտովը վերջերս հատուկ ուժով օրեց խորհրդային յերկրի ուշադրությունը մեր Հեռավոր Արևելյան սահմանների մոտ կառավարող անցուղարձերի շուրջը։ Ներկա պայմաններում ավելի քան յերբեք մենք պատրաստ ենք միշտ և ամենաերեք ուշադրության կենտրոնում պահել մեր անպարտելի կարմիր Բանակը, ամբացնել ու ամբացնել մեր յերկրի ռազմական կարողությունը։ (Մափեր)։

Լրացավ, ընկերներ, 13 տարի այն օրերից, յերբ Հայաստանի ապստամբ բանվորներն ու աշխատավորները ջարդեցին և յերկրի սահմաններից քշեցին խոյեբիալիստների գործակալներին՝ դաշնակներին, վորոնք կուռն էյին մեր յերկրի գաղութացման, խոյեբիալիստական շահագործման շղթաները։ 13 տարի առաջ Սորհրդային Հայաստանի կառուցման առաջին քայլերի անմիջական զեկավար ընկ. Ստալինն էր, նա յեր, վոր 1920 թվին Բազմից գծեց Հայաստանի բանվորներին և պաշտպանների հաղթանակի կոնկրետ ուղիները։ 13 տարի մեր յերկրը, Սորհրդային Միության անդամանիկը, ընթանում է վերելքից վերելք։ Մեր հաջո-

դուժբանքների առաջին պայմանը—բուլղերիկների պան-
ծալի կուսակցութեանն է, վոր լենինյան դրոշի ներքո
գեկավարում է մեր վողջ շինարարութեանը: Մեր հա-
ջողութեանների հիմնական պայմանն այն է, վոր մեծ
լենինի մահից հետո՝ ամուր ձեռքերով և լենինյան
հանձարով՝ նրա գործը շարունակում է լենինի մեծ ա-
շակերտ ու գործակիցը, մեր ուսուցիչը, մեր ղեկավա-
րը, համաշխարհային պրոլետարական հեղափոխութեան
առաջնորդը ընկ. Սաալինը (բուլղերիկ ծափեր):

Լենինյան դրոշով, Սաալինի առաջնորդութեամբ
առաջ գեպի նորանոր տոլիմանակներ (բուլղերիկ ծափեր
ովացիա):

1933p

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0200713

